

<i>Sorszám:</i> Ny/19.	<i>Tárgy:</i> Békés Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának megalkotása 2023–2028.
<i>Döntéshozatal módja:</i> Egyszerű többség	<i>Véleményező bizottság:</i> Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság Ügyrendi, Lakásügyi és Közrendvédelmi Bizottság, Humán és Szociális Bizottság
<i>Tárgyalás módja:</i> Nyílt ülés	<i>Előkészítette:</i> dr. Szabó-Bimbó Mária igazgatási osztályvezető, esélyegyenlőségi referens Riglerné Lestyán Katalin igazgatási osztályvezető-helyettes, esélyegyenlőségi referens

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 31. §-a rendelkezik a helyi esélyegyenlőségi programokról. A törvény 31. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

Összhangban az Ebktv.-vel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent a Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentum.

Az intézkedési tervben

- a) a helyzetelemzés következtetései alapján feltárt problémákhoz kapcsolódóan kell meghatározni a helyi esélyegyenlőségi program céljait, valamint az azok elérését szolgáló intézkedéseket;
- b) esélyegyenlőségi területenként kell bemutatni az intézkedéseket, azok elvárt eredményeit, fenntarthatóságát és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét;
- c) rendelkezni kell az egyes intézkedések végrehajtásának feltételeiről, ütemezéséről a szükséges uniós források és hazai költségvetési források megjelölésével.

Békés Város Önkormányzata az útmutató alapján elkészítette a 2023-2028-ig hatályos Esélyegyenlőségi Programját, illetve beépítette a részére megküldött új táblázatokat.

A HEP készítésének folyamata:

Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2023. november 30-i ülésére

- A helyzetelemzés vizsgálata: adatok frissítése, adathiányok pótlása.
- Az adatok elemzéséhez kapcsolódóan következtetések levonása.
- Beazonosított problémák vizsgálata: a korábban beazonosított probléma aktualitásának vizsgálata, korábban nem azonosított probléma beazonosítása.
- A beazonosított problémáknak megfelelően a fejlesztési lehetőségek megfogalmazása.
- Az intézkedések vizsgálata: a program időszakában tervezett intézkedések megvalósulásának vizsgálata történik, amely arra vonatkozik, hogy sikerült-e megvalósítani az adott intézkedést, ha igen, hogyan, ha nem, miért.

Figyelembe vettük a legutóbbi, tavalyi évben lezajlott felülvizsgálatok tapasztalatait, illetve megállapítottuk, hogy az ekkor tett következtetések ma is érvényesek, az adatok továbbgördítése a tendenciákat csak megerősítette. Mindenhol a fellelhető legfrissebb adatokat igyekeztük használni.

A védőnői szolgálat és az orvosi ügyelet által ellátott feladatok a 2023-as év során kikerültek az önkormányzat kötelező feladatai közül, így az e szolgáltatásokkal kapcsolatos részek teljes átírássá kerültek. Az 5630 Békés, Farkas Gyula u. 2. szám alatt található idősokk otthona 2023. május 1-től a Békési Református Egyházmegye fenntartásába került és Balogh Mátyás Református Diakóniai Központ néven nyújtja a szolgáltatást.

Új intézkedések meghozatalára nem tettünk javaslatot, az eddigi táblákat a legutóbbi felülvizsgálat óta rendelkezésünkre álló, megvalósítást célzó intézkedésekkel ki tudtuk egészíteni.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testülettől az előterjesztés megtárgyalását és az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a 2023-2028. évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot és Intézkedési Tervet a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: intézkedésre azonnal

Felelős: Kálmán Tibor polgármester

Békés, 2023. november 24.

**Kálmán Tibor
polgármester**

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Békés Város Önkormányzata

2023 – 2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
A Város elérhetősége, természeti adottságok	3
Gazdasági jellemzők	4
Településhálózat, demográfiai viszonyok	5
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja	11
A HEP helyzetelemző részének célja	12
A HEP IT célja	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	56
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	89
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	100
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	118
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	120
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	121
1. A HEP IT részletei	121
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	143
3. Megvalósítás	148
4. Elfogadás módja és dátuma	153

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021. július 1-től módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Békés Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A Város elérhetősége, természeti adottságok

Békés város területe a Körösök vidékéhez tartozik, annak nyugati részét alkotja. E táj egyik történelmi központja **Békés**. A mai vármegyeközpontról, Békéscsabától 10 km-re északra fekszik, a Fehér- és a Fekete-Körös hajdani összefolyásánál. A város a vármegye észak-déli forgalmi tengelyén fekszik, a 470-es (Szeged-Debrecen) út mentén. Az Alföld e két nagyvárosától nagyjából azonos távolságra, mintegy 120-120 km-re fekszik. Az ország fővárosától, Budapesttől a távolsága vasúton kereken 200 km.

A település éghajlata kontinentális, az évi középhőmérséklet 11 °C körül mozog, teljesen sík vidék. A folyószabályozás óta a Kettő-Körös a város mellett folyik. A város alapvetően mezőgazdasági jellegű település, amit adottságai mellett a vármegyeszékhely közelsége magyaráz (az ipar a jobb infrastruktúrával rendelkező településekre koncentrálódik).

A régészeti ásatások a tiszai kultúráig vezetnek vissza. A mai Békés földjein az avarok már földvárakat építettek a Fekete-Körös összefolyásánál. I. István király reformjai, a kereszténység megszilárdulása idején Békés már lakott hely volt, így városunk több mint ezer éves település. A pogányság megtartása mellett lázadó Vata főúr leverése után, nevét a vár első ispánjáról, Bíkis nevű főúrról kapta, így településünk a megyének is névadója.

A megyének több mint hat évszázadon át legnépesebb települése a háborús pusztítások - tatárjárás, török megszállás - ellenére is. Történelme során többször érte csaknem teljes pusztulással járó csapás, de életre való népe és kedvező helyzete révén mindig talpra tudott állni. Településünk utolsó elnéptelenedését követően, a Rákóczi-féle szabadságharc idején kezdett folyamatosan újra benépesülni. Hivatalosan a város újjáülésének időpontját az 1711. december 28-án, a Református Templomban lezajlott tiszteletes választáshoz kötik. A szatmári békekötés után, a hosszú harcok alatt elnéptelenedett és elvadult vidék végre állandó

lakosokat nyert, illetve régi lako¹sai közül sokan visszatértek az „ősi földre”. 1714-től kezdődően vezették az un. Békési Kódexet, mely a község életére vonatkozó feljegyzéseket tartalmazza. A város élén a főbíró állt a tanáccsal, amelyet az esküdtek alkottak, és amely előtt a bíró évről-évre számot adott „sáfarkodásáról”. Békésen 1717-ben már százhetven család lakott, a községnek 1720-ig a kincstár volt a tulajdonosa, ekkor királyi adományként Harruckern János György kapta meg egész Békés vármegyét, így Békés községet is.

A Rákóczi-féle szabadságharc bukásával a polgárosodás folyamata lelassult, a lakosság fele tanyán lakott, a nagybirtok maradt uralkodó, az elszegényedés fokozódott. Városi rangját 1872-ben elvesztette, és nagyközséggé alakul. A közel 30 ezret meghaladó lakosságával az ország legnagyobb faluja maradt.

A következő évtizedek ugyan visszalépést hoztak a község életében, a két világháború között azonban lassú iparosításról, a mezőgazdaság fejlődéséről beszélhetünk.

A nagyközség a fejlődés lehetőségét a városi rang visszaszerzésében látta. A 10 km-re lévő, fejlődő megyeszékhely árnyékában ezt a lehetőséget igen nehéz volt megteremteni. A mezőgazdasági, háziipari és kisipari szövetkezeti mozgalom erősödése, és emellett néhány jól működő állami, ipari telephely jelentett olyan viszonyokat, mely lehetővé tette az intézményhálózat bővítését, a többszintes, szövetkezeti lakásépítési forma nagyszámú megjelenését, a közműves ellátottság bővítését.

Ennek eredményeként **1973. április 15-ével Békés ismét város lett.**

Több – szakterületén elismert – személyiség neve fűződik a településhez: Szegedi Kis István református prédikátor 1552-ben alapította iskoláját. Itt élt és alkotott Jantyik Mátyás festőművész. Ebben a városban élte utolsó éveit Karacs Teréz, a magyar nőnevelés egyik úttörője és Békésen élt 1945-ben egy ideig családjával Németh László író. A városhoz kötődik Irányi Dániel, a város 1872-től 1892-ig (haláláig) országgyűlési képviselője, B. Szabó István országosan ismert kisgazdapárti politikus, miniszter.

Gazdasági jellemzők

A város alapvetően mezőgazdasági jellegű település. Nincsenek iparilag hasznosítható nyersanyagforrások.

Békésen a rendszerváltás után a hajdani két legnagyobb termelőszövetkezet, a Viharsarok és az Egyetértés több, kisebb gazdasági társaságra bomlott szét. A mezőgazdaság azonban a jelenlegi állapotában is meghatározó termelő-tevékenysége a városnak. A Körösök vize élteni a 250 hektár területű rizstelepet. A városban mezőgazdasági termékfeldolgozás alig folyik.

Az építőipar jelentős kapacitással van jelen Békésen, az alapvetően magántulajdonra épülő kisebb vállalkozások révén. Az egykori gépgyár helyén többek között egy 40 fős üzem, a mezőgazdasági gépeket gyártó OPTIGÉP működik.

A kosárfonás a város egyik legnagyobb múltú kézműipari mestersége, a városban ma is nagy számban dolgoznak kosárfonók.

Békés város külső zöldség- és gyümölcsstermelő kertövezete mintegy 3000 békési család háztartásának fontos bázisa.

A városban a környező településekhez viszonyítva az átlagost enyhén meghaladó arányban vannak jelen kis- és közepes vállalkozások, néhány cégre tehető a nagyobb foglalkoztatónak mondható gazdasági társaságok száma. A külföldi működő tőke meglehetősen alacsony

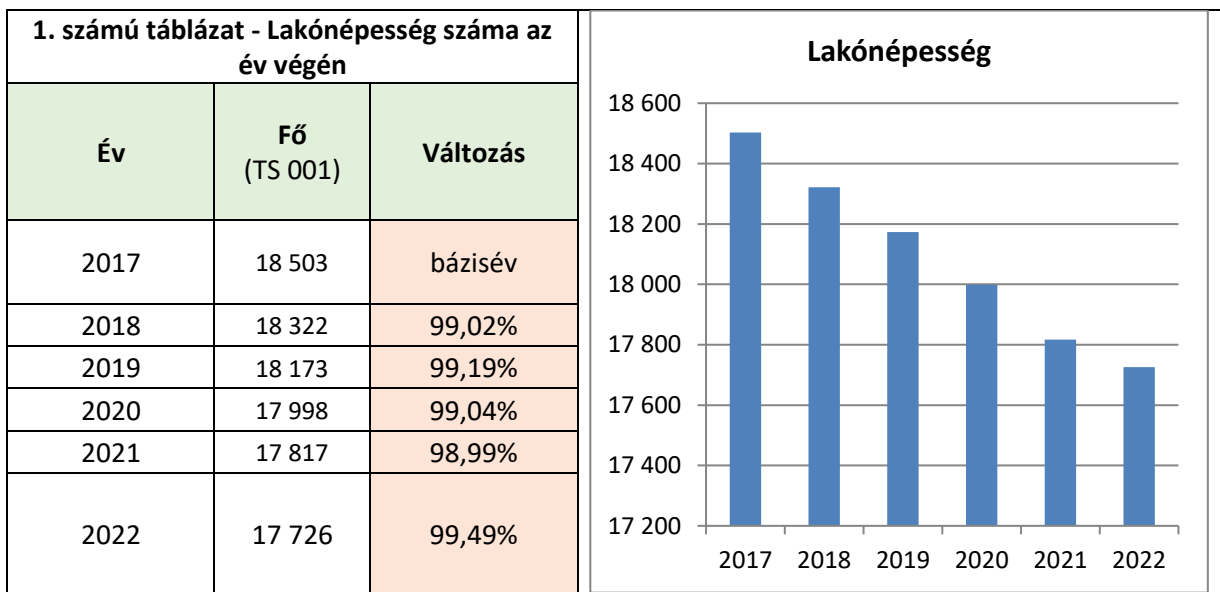
¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

mértékben van jelen a településen (néhány áruházlánc és bankfiók). A 2008. végén kezdődő gazdasági válság hátrányos következményei 2010-ben éreztették leginkább hatásukat. A kis- és közepes vállalkozások támogatása érdekében az Önkormányzat vállalkozói alap pályázati rendszert működtet, a kezdő vállalkozások számára kedvezményes iroda, illetve raktár- és műhelycsarnok bérleti lehetőséggel Inkubátorház létesült, Európai Unió támogatással.

Településhálózat, demográfiai viszonyok

A békési statisztikai kistérség a Dél-alföldi régióban, ezen belül Békés megyében található. A kistérség területe 633,89 km², amelyben 9 település található. (Békés, Bélmegyer, Csárdaszállás, Doboz, Kamut, Köröstarcsa, Mezőberény, Murony, Tarhos) melyből kettő város (Békés és Mezőberény) mikroközponti szerepkörrel, és 7 község. A kistérség központja Békés város. Békés városa nem csak a kistérség központi települése, hanem a 2013. január 1-jétől felálló járási rendszerben a békési járás székhelye is.

Békés város lakónépességét a település közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma jelenti. Békés város területe 127,23 km², lakónépessége a 2013. évi adatok alapján 19.676 fő. A település állandó lakóinak száma az elmúlt években folyamatos, lassú csökkenést mutat, 2021-ben a lakónépesség száma 17.817 fő. Békés városa a Békési kistérség legnépesebb települése.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	9 321	9 765	19086	48,84%	51,16%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			522	2,73%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 359	1 256	2615	7,12%	6,58%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	333	284	617	1,74%	1,49%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	5 451	5 113	10564	28,56%	26,79%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	567	705	1272	2,97%	3,69%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	1 611	2 407	4018	8,44%	12,61%

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	3 793	2 735	138,68%
2018	3 854	2 689	143,32%
2019	3 942	2 689	146,60%
2020	4 018	2 615	153,65%
2021	4 040	2 608	154,91%
2022	4 028	2 590	155,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-13,26
2018	-3,75
2019	-2,74
2020	-4,09
2021	-5,36
2022	-0,45

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-8,98
2018	-7,28
2019	-7,51
2020	-7,41
2021	-6,42
2022	-9,24

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2. számú táblázat a 2019. év végi állandó népesség adatait tartalmazza korosztályos és nemenkénti bontásban. A bejelentett állandó népesség körébe tartoznak a bejelentett lakóhellyel rendelkező személyek, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük. A táblázat a korosztályok nemenkénti arányát fejezi ki. Megállapítható, hogy a 18-59 éves korosztály tekintetében a férfiak száma 5494 fő, ami jelentősen meghaladja a nők 5191 fő létszámát, azonban a 65 év feletti korosztályában a nemek aránya megfordul: a férfiak száma 1548 fő, míg a nők száma 2394 fő.

Az öregedési index a 100 fő 14 év alattira jutó 65 év feletti számát jelzi. A 3. számú táblázat adataiból kitűnik, hogy a 65 év feletti állandó lakosok száma 2016-2021. között folyamatosan nőtt, a 0-14 éves korú állandó lakosok száma ugyanakkor csökkent. Békés lakossága elöregedőben van. Az öregedési index 21 %-os emelkedése riasztó, de a vármegye átlagánál még így is kedvezőbb.

Az állandó lakónépesség csökkenésében jelentős szerepet játszik az elvándorlás is. A Békésre költözők és az innen elvándorlók egyenlege 2016-ben és 2021-ben mindig negatív, 2017-ben kiemelkedően magas. Az elvándorlók magas számában nagy szerepe van a gazdasági válságnak, amely miatt a település aktív korú munkavállalói a jobb megélhetés reményében nagyobb településeken, illetve külföldön próbálnak szerencsét.

A demográfiai adatok vizsgálata során jól érzékelhető, hogy a település népessége, korösszetétele, azaz öregedési indexe folyamatosan nő. Egyre többen és nagyobb arányban vannak az idősebb korúak, és egyre kevesebben a fiatalabb korúak. A településen a halálozások és az elvándorlások száma meghaladja a születések és a beköltözések számát, vagyis a lakosságszám változásai elsősorban a halálozási és az elvándorlási arány növekedésének hatásait mutatják. (4. és 5. számú táblázat)

Összességében megállapítható, hogy az országos negatív népesedési tendenciák Békés városára is jellemzőek. Folyamatosan csökken vagy stagnál a születések száma és ennél magasabb a halálozásoké. A népességszámot tovább csökkentette az állandó elvándorlások száma is. Álláslehetőségek hiányában elsősorban a fiatalok és a képzettebb munkavállalók költöznek el a településről. Mind a szakképzett, mind a szakképzetlen fiatalok jelentős hányada hagyja el az országot, és vállal rövidebb vagy hosszabb távra munkát külföldön. A fentiek következtében, amennyiben ez a kedvezőtlen demográfiai trend nem változik, a település népessége nyilvánvalóan fokozatosan elöregszik, és emiatt torzul a lakosság korszerkezete is. Ez a későbbiekben jelentős terhet róhat majd a szociális ellátórendszerre.

Magyarország, elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszennedők számára, kinyilvánítja azt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség. Az egyenlő bánásmód követelménye kétirányú, negatív és pozitív kötelezettségeket is takar. Egyfelől azt kívánja meg a kötelezettekől, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, mely bizonyos tulajdonságaik (pl.: nem, kor, faji hovatartozás, nemzetiség, bőrszín) alapján egyes személyek vagy személyek bizonyos csoportjaival szemben közvetett vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetést, zaklatást, megtorlást vagy jogellenes elkülönítést eredményez. A kötelezettek tehát ez alapján nem sérthetik meg mások egyenlő emberi méltóságát, a jogosultaknak pedig a szabályozás alapján kikényszeríthető igénye van arra, hogy őket egyenlő méltóságú egyénként kezeljék. Az eleve hátrányos helyzetben levő személyek formálisan egyenlőnek tekintése ugyanakkor a hátrányos helyzet konzerválásával járna. Ahhoz, hogy a hátrányos helyzetben levő személyek ezt a hátrányukat ledolgozhassák, nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg, hanem olyan pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen. Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény a települési önkormányzatok számára kötelezően előírja, hogy helyi esélyegyenlőségi programot fogadjanak el. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia anti-szegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

a) Az emberi méltóság tiszteletben tartása

A város, a foglalkoztatás során tiszteletben tartja a munkavállalók emberi értékeit, méltóságát, egyediségét. A munkavállalók érdekeit figyelembe véve, azokat összeegyeztetve olyan munkafeltételeket, munkakörülményeket, munkahelyi légkört alakít ki, amelyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzéséhez és megerősítéséhez hozzájárulnak.

b) Társadalmi szolidaritás

A foglalkoztatás, vagy más társadalmilag hasznos tevékenység során semmilyen korú, nemű, nemzetiségű, családi vagy egészségügyi állapotú munkavállaló sem értékesebb a társadalom számára a másiknál. Településünk közösségének, minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. Ennek értelmében a rászoruló

embereknek megfelelő hozzáférést kell biztosítani az erőforrásokhoz, szolgáltatásokhoz, hogy ő is el tudja végezni a rászabott feladatokat, meg tudjon birkózni a nehézségekkel.

c) Méltányos és rugalmas bánásmód

A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére, amely érheti a munkavállalókat foglalkoztatásuk során. Olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedések kidolgozására törekszünk, amelyek elősegíthetik az érintettek társadalmi és foglalkoztatási pozíciójának javulását, megőrzését.

Békés város célja, hogy olyan település legyen, ahol azon alapelv érvényesül, hogy minden ember egyenlő. A település a helyi esélyegyenlőségi program készítése során, a 321/2011. (XII.27.) Korm. rend. 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében kiemelt figyelmet fordít célcsoportjai, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők helyzetére. Békés Város Önkormányzata mindent megtesz annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok a településen jussanak lehetőséghez az oktatás, a kultúra, a sport, a szociális és egészségügyi szolgáltatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, valamint a közlekedés és a kommunikáció területén.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden állampolgárnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

Békés Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel) és az egyházi fenntartókkal.

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

Békés Város Önkormányzatának alapvető célja, hogy a település olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint. A cél olyan intézkedések, eljárások megfogalmazása amelyek

- szolgálják egy összetartó, szolidáris társadalom erősítését a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, akár megelőzését a pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- kiszűrik az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségét,
- támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új, támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP Intézkedési Terve (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvénybe, annak 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
  - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.)
  - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
  - a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ftv.)
  - a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény)
  - az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
  - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
  - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az Ebktv.-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak az EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz (EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia).

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az Ebktv. a települési önkormányzatok számára kötelezően előírja, hogy helyi esélyegyenlőségi programot fogadjanak el. A törvény 31. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el. A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - *különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a*

fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete rendeletalkotási jogkörében eljárva kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok támogatására. A Képviselő-testület helyi szabályozási tevékenysége során, az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe véve számos, az alábbiakban felsorolt önkormányzati rendeleteket alkotott meg, melyeknek célja a jogszabályi előírásokon túl, hogy a településen élők számára a hátrányos helyzetből eredő hatásokat enyhítse:

- Az általános iskolai tanulók és felsőoktatási hallgatók ösztöndíjáról szóló 9/2009. (III. 27.) önkormányzati rendelet célja a békési állandó lakosú általános iskolai és felsőoktatási tanulmányokat folytató hátrányos szociális helyzetű fiatalok ösztöndíj támogatása, tanulmányaik megszervezése során felmerülő anyagi terheinek enyhítése. Békés Város Önkormányzata a Hátrányos helyzetűek Arany János Tehetséggondozó Programja keretében tanévenként 3-4 tanuló pályázatát támogatja. Az Önkormányzat a szociálisan hátrányos helyzetben lévők helyzetének elősegítése érdekében részt vesz a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatban.
- A Békési Középiskolai Ösztöndíj alapításáról szóló 5/2017. (I.30.) önkormányzati rendelet a nehéz anyagi körülmények között élő tehetséges fiatalok helyben tartását elősegítő támogatási rendszert biztosít. Tanévenként 10-12 középiskolás kaphatja meg.
- Az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 12/2020. (VI. 29.) önkormányzati rendelet kiterjed minden olyan lakásra és nem lakás céljára szolgáló helyiségre, amely Békés Város Önkormányzatának tulajdonában van. A rendelet többek között szabályozza a szociális alapon történő, a piaci alapon történő, valamint a szakember elhelyezése céljából történő bérbeadást, az önkormányzati tulajdonú lakások elidegenítésének részletszabályait, a nem lakáscélú ingatlanok bérbeadását, elidegenítését.
- A lakáscélú kamatmentes kölcsön helyi rendszeréről szóló 28/2011. (IX. 30.) önkormányzati rendelet lehetőséget biztosít az önkormányzat számára, hogy kamatmentes kölcsön formájában támogatásban részesítse a lakással nem rendelkező családok, a fiatalok otthonteremtését.
- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alap- és szakosított ellátások térítési díjáról szóló 6/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelet célja a szociálisan hátrányos helyzetű személyek anyagi terheinek enyhítése, a krízishelyzetben lévők segítése.
- A gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 11/2012. (III. 30.) önkormányzati rendelet meghatározza Békés város közigazgatási területén azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez a pénzügyi és természetbeni ellátások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- Új Roma Stratégia (2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.

Az ágazati stratégiákat átszövő, a helyi lakosság érdekeit figyelembevevő kiemelt szempont az egyenlő bánásmód. Az egyes programok, koncepciók a településre vonatkozóan határoznak meg esélyegyenlőséget előmozdító célokat intézkedéseket. A helyi esélyegyenlőségi programhoz az alábbi dokumentumok, koncepciók, programok kapcsolódnak, melyek konkrét terveket is meghatároznak a településre vonatkoztatva:

- Költségvetési koncepció
- Gazdasági program
- Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
- Integrált Településfejlesztési Stratégia
- Településrendezési terv
- Településszerkezeti terv
- Településfejlesztési koncepció
- Sportkoncepció
- Közművelődési Koncepció
- Ifjúsági Koncepció

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Békés, mint a Békési Kistérségi Társulás székhelytelepülése meghatározó szerepet játszik a térség életében. Békés és Tarhos települések 2013-ban hozták létre a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulást, amely a szociális ellátásokat biztosítja, közös fenntartású intézmény által. A tarhosi óvodai nevelés és általános iskolai oktatás 2022. szeptember 1-től kikerült a Társulás égisze alól.

Békés Város Önkormányzata alapító tagja a Körösök Völgye Natúrpark Egyesületnek, valamint a Közép-Békési Területfejlesztési Egyesületnek. Ezen szervezetek nagyban elősegítik a térség turisztikai, kulturális fejlődését.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A releváns (helyi, térségi, országos) kutatások adataira, az önkormányzat által gyűjtött adatokra, illetve a partnerek által nyújtott adatszolgáltatásra. Mindezek alapján vázolható fel a település átfogó helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is láthatóvá válik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

A felhasznált statisztikai adatok többnyire a TEIR adatbázisból, a Központi Statisztikai Hivatal által gyűjtött statisztikai adatokból, helyi önkormányzati adatokból, a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve a helyi szakemberek beszámolóit, tapasztalatait. Több helyen jelezve lett adathiány, ahol a megelőző évi hivatalos statisztikai adatok még nem állnak rendelkezésre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A szegénység kialakulásának okai többek között a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben a személyhez kapcsolódó oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján az egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

E terület vonatkozásában több alapvető jogszabályi rendelkezés (például: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény) határoz meg részletszabályokat, melyek célja többek között a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítása.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: *„Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.”* A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is a legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

A roma népességre vonatkozóan rendelkezésre álló adatok a népesség saját bevallásán alapulnak. A népszámlálási adatok sokszor nem nyújtanak kellően pontos információt, ezen nemzetiség létszámának alakulásáról. Békésen a 2011. évi népszámlálás során 1442 fő vallotta magát romának. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat szerint számuk kb. 3000 fő. (A vegyes házasságból született gyermekeket is ide számítják, így a valóshoz közeli lehet a szám.)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	48,71	35,64
2018	48,75	32,52
2019	49,34	30,13
2020	48,26	29,91
2021	49,57	26,80
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat két feltűnő mutatója, hogy az adófizetők aránya stagnál, az alacsony jövedelműek aránya viszont csökkent. A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. A településen tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A mélyszegénység egyik mutatója a jövedelmi és vagyoni helyzet alacsony szintje. A célcsoporthoz tartozó személyek jellemzően a szociális ellátásokból élnek, amelyek pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások formájában vehetők igénybe. A szociálpolitika számos eszköze kifejezetten a célcsoport szolgálatában alakult ki.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A KSH által közölt adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) és az MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Az Ft. 8. § (4) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatást szervez,

- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során - törvényben meghatározott módon és mértékben - biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

A HEP mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok alapján a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	7,75	8,39	8,07%
2018	7,74	7,68	7,71%
2019	7,14	7,31	7,23%
2020	8,42	8,88	8,65%
2021	7,59	7,87	7,73%
2022	7,00	7,25	7,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	1 056	995	914	1 077	944	860
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	98,00	85,00	76,00	85,00	63,00	44,00
	%	9,28%	8,54%	8,32%	7,89%	6,67%	5,12%
21-25 év (TS 038)	Fő	152,00	156,00	137,00	154,00	113,00	80,00
	%	14,39%	15,68%	14,99%	14,30%	11,97%	9,30%
26-30 év (TS 039)	Fő	131,00	101,00	101,00	121,00	96,00	104,00
	%	12,41%	10,15%	11,05%	11,23%	10,17%	12,09%
31-35 év (TS 040)	Fő	118,00	111,00	102,00	123,00	101,00	81,00
	%	11,17%	11,16%	11,16%	11,42%	10,70%	9,42%
36-40 év (TS 041)	Fő	109,00	97,00	104,00	126,00	105,00	92,00
	%	10,32%	9,75%	11,38%	11,70%	11,12%	10,70%
41-45 év (TS 042)	Fő	135,00	134,00	112,00	128,00	103,00	101,00
	%	12,78%	13,47%	12,25%	11,88%	10,91%	11,74%
46-50 év (TS 043)	Fő	94,00	95,00	95,00	97,00	103,00	91,00
	%	8,90%	9,55%	10,39%	9,01%	10,91%	10,58%
51-55 év (TS 044)	Fő	86,00	82,00	70,00	97,00	96,00	85,00
	%	8,14%	8,24%	7,66%	9,01%	10,17%	9,88%
56-60 év (TS 045)	Fő	72,00	61,00	60,00	73,00	77,00	86,00
	%	6,82%	6,13%	6,56%	6,78%	8,16%	10,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	61,00	73,00	57,00	73,00	87,00	96,00
	%	5,78%	7,34%	6,24%	6,78%	9,22%	11,16%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Napjainkban a legégetőbb szociális, sőt ennél tágabb értelemben vett társadalmi kérdés a tartós munkanélküliség. A munkanélküliség és ezzel összefüggésben a szegénység kérdése szinte állandó napirenden van a mai magyar szociális-, foglalkoztatási-, de gazdaságpolitikai intézkedései területén is.

A foglalkoztatási adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. A Foglalkoztatáspolitikáért felelős szerv által nyilvántartott adatok alapján az utóbbi évek Békésen nyilvántartott álláskeresőinek számát és arányait az alábbi táblázatok is mutatják:

A **3.2.1. számú táblázat** adatai rögzítik a nyilvántartott álláskeresők számát és arányát a településen. A táblázat adataiból megállapítható, hogy nyilvántartott álláskeresők száma 2017-től 2021-ig csökkent, a 2020-as magas szám a COVID-19 járvány hatása.

A nyilvántartott álláskeresők nemenkénti megoszlásában az arányok kiegyenlítődték. Az álláskeresők számában bekövetkezett csökkenés a különböző közfoglalkoztatási programok, illetve a preferált, 8 óránál kevesebb munkaidőben való foglalkoztatás következménye is.

A **3.2.2. számú táblázat adatai** rámutathatnak arra, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés, vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni. Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Kedvezőtlenül befolyásolta e korosztály részesedési arányát a tankötelezettség 16 éves korra történő leszállítása.

A táblázat adataiból megállapítható, hogy a 20 év alatti álláskeresők aránya a 2017 – 2022. közötti időszak közepén megugrott, várhatóan még nem tendencia, de figyelniük kell a változásra. A 21-29 év közötti álláskeresők aránya nem változott, az 55 év fölötti munkanélküliek száma emelkedett. Az 55 év felettiéknél az emelkedés magyarázata lehet többek között az utóbbi években a szociális és egészségügyi rendszerben bekövetkezett változás. 2008-tól a TB fizetési kötelezettség hangsúlyozottabbá vált, valamint megváltozott a rokkantsági ellátások rendszere is. Sokan a rokkantsági nyugdíj elvesztése miatt veszik fel a foglalkoztatási szervvel a kapcsolatot. Az 55 év felettiak magas arányát elsősorban az 61 év felettiak számának drasztikus növekedése magyarázza, aminek oka a nyugdíjkorhatár emelkedése.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	53,22	52,14
2018	54,17	49,72
2019	52,30	49,79

2020	58,50	52,70
2021	63,14	50,00
2022	58,84	50,00

A **3.2.3. számú táblázat** adatai tartalmazzák a tartós munkanélküliek, vagyis 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számát. Az adatokból kiolvasható tendenciák szintén fontosak a település gazdasági potenciáljának jellemzésekor, s a jövőbeli folyamatok tervezésekor. Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. A táblázatban szereplő adatok azonban nem pontos mutatói a munkanélküliek számának, hiszen azok csak az egy adott év során nyilvántartásba kerülő, illetve szereplő személyek számát mutatják. A szociális területen dolgozók tapasztalatai szerint nem kevés számban vannak olyanok, akik tartósan munkanélküliek, de regisztráció hiányában a nyilvántartásokban nem jelennek meg.

Településünkön a nyilvántartott munkanélküliek számán belül a 2008-2012. közötti ciklus 60 %-os mutatóihoz képest jelentősen csökkent a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya, a 2013. év 33 %-os aránya viszont egyedi eset. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya 2019-ben 52,3 %-a a nyilvántartott munkanélkülieknek, ami 2021-ben több mint 63 %. A pandémia következtében sok munkahely szűnt meg, ami az újra foglalkoztatást jelentősen megnehezítette. A mutatókból az is megállapítható, hogy a településen 2015-ig elsősorban a férfi munkanélküliek arányának csökkenése figyelhető meg, 2016-ban az arányok jelentősen közelítettek egymáshoz, 2019-től pedig kiegyenlítődték. Az Országos Nyugdíjfolyósító Igazgatóság adatai szerint az alkalmazottak száma Békésen a vizsgált időszakban jelentősen nőtt, a nemek aránya kiegyenlített.

A gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívak között (GYES, GYED, GYET). Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között, oka lehet az is, hogy településünkön nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás. A foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulásának a nők körében a településen nem lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiszen városunkban mindenki számára elérhető a szolgáltatás. Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Tapasztalat, hogy a munkaerő-piacon való elhelyezkedés nehezebb azok számára, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. A nők hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén mind a bérkülönbség, mind az adott munkakör betöltéséhez szükséges alkalmasság esetén is megfigyelhető.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az alacsony iskolai végzettség, iskolázatlanság a mélyszegénységben élők és a roma lakosság körében igen jellemző, elsősorban a családi minta átörökítése, a támogatottság hiánya miatt. Az adatok alapján az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező nők aránya jelentősen magasabb mindkét adatsorban a férfiakéhoz képest. Jól tükröződik, hogy a célcsoport női tagjai ebben az életkorban valószínűleg gyermekvállalás miatt kikerülnek az iskolából, s később sem szerzik meg az alapvégzettséget.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	1 056	34	3,22%	435	41,19%	587	55,59%
2018	995	33	3,32%	384	38,59%	578	58,09%
2019	914	41	4,49%	353	38,62%	520	56,89%
2020	1 077	35	3,25%	387	35,93%	655	60,82%
2021	944	40	4,24%	355	37,61%	549	58,16%
2022	860	32	3,72%	330	38,37%	498	57,91%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A **3.2.4. számú táblázat** elemzése során a regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlására találhatunk adatokat. A nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva a nyolc osztálynál alacsonyabb iskolai végzettségűek aránya 4 % körül mozog. Ez az arány csökkenő tendenciát mutat a 2008. évi 5,3 %-os adathoz képest, azonban még mindig nagyon magas a csupán nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Az ilyen végzettséggel rendelkező álláskeresők aránya meghaladja a településen nyilvántartott álláskeresők harmadát.

Munkaerő-piaci szempontból az alacsony iskolai végzettség elsősorban a mélyszegénységben élőket, illetve a romákat érinti. A munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a foglalkoztatási osztály számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni.

Az Önkormányzat a közfoglalkoztatás lehető legteljesebb kihasználásával igyekszik elősegíteni a településen a munkavállalási esélyeket. Békés Város Önkormányzata feladatának tekinti a mélyszegénységben élők és a romák élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci integrációjának elősegítését. Közfoglalkoztatás keretében próbáljuk a lehető legtöbb képzést elindítani az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők részére. 2019-ben családellátó, földmunka-rakodógép kezelő, és konyhai kisegítő tanfolyamok indultak, ahol nem volt feltétel a nyolc általános iskolai osztály megléte.

2020-ban bio- és zöldhulladék hasznosító, komposztáló, építő- és anyagmozgató gépkezelő (targonca vezető), illetve építő- és anyagmozgató gépkezelő (földmunka) képzéseket indítottuk, hogy a munkanélküliek elhelyezkedési esélyeit javítsuk.

2021-ben „belépés a digitalizált munka világába”, élelmiszerbolti eladó illetve személy- és vagonőr képzésekbe vontuk be az álláskeresőket próbálva ezzel utat nyitni számukra a szabad munkaerő piac felé.

b) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	633	537
2018	483	386
2019	441	300
2020	558	249
2021	365	246
2022	254	199

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A helyi munkaerő foglalkoztatásában fontos szerepe van az önkormányzat és intézményei közfoglalkoztatási programjának. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőknél törvényi előírásként egy év alatt 30 nap foglalkoztatási jellegű jogviszonyt kell teljesíteniük az ellátásra való jogosultságért, amelyre a közfoglalkoztatás is lehetőséget jelent. A 2011. évben az Országgyűlés az értékteremtő közfoglalkoztatás jogi kereteinek megteremtése és a munkaképes lakosság munkához juttatása, az álláskeresők foglalkoztatásának elősegítése érdekében megalkotta a 2011. évi CVI. törvényt, amely jogszabály értelmében 2011. szeptember 1-től új típusú közfoglalkoztatási jogviszony létesíthető, melynek jellemzője, hogy közfoglalkoztatási szerződés megkötésével munkabér helyett közfoglalkoztatási bér kerül megállapításra.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideje eredménytelen.

Békés Város Önkormányzata igyekszik minél magasabb létszámban a jogszabályi feltételeknek megfelelő álláskeresőket bevonni a közfoglalkoztatásba, mely foglalkoztatással egyidejűleg a családok anyagi helyzetén próbál segíteni. A közfoglalkoztatás elsődleges célja olyan munka biztosítása, amely karbantartja a munkaerőt és értéket teremt. Célunk, hogy a közfoglalkoztatás keretén belül biztosítsunk munkalehetőséget azoknak, akiknek munkaerejére a piaccgazdaságnak pillanatnyilag nincs szüksége, mindenki számára elérhetővé tegyük a munkát, a tanulást, a piaccgazdaságba való visszatérés lehetőségét. A jelenleg tapasztalható munkaerőhiány a közfoglalkoztatotti állományban is érzékelhető. A közfoglalkoztatottak száma 2016 óta folyamatosan csökken.

2022-ben - a képzéseken túl - az alábbi átlagléttszámmal zajlottak közfoglalkoztatási programok:

Program megnevezése	éves átlagléttszám
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	51
Országos közfoglalkoztatás	8
Start-munkaprogram, mezőgazdasági programelem	5
Start-munkaprogram, szociális jellegű programelem	28
Start-munkaprogram, helyi sajátos programelem, betonelem gyártás	4

A közfoglalkoztatás célja, hogy a közfoglalkoztatottak képességeikhez mérten értékteremtő munkát végezzenek, és a közfoglalkoztatás rendszeréből a munkaerőpiacra minél nagyobb arányban kerüljenek vissza. A visszajutás elősegítésének egyik meghatározó eszköze a közfoglalkoztatott piaci igényeknek megfelelő alap-, illetve szak- és továbbképzésben való részesítése. A képzési programok sikeres megvalósulását mentori tevékenység segíti. További cél, hogy olyan képzési programok induljanak, amelyek megkönnyítik a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való elhelyezkedést.

Önkormányzatunk a 2022-es évben 39 fő beiskolázását vállalta a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében. A közfoglalkoztatás területén a városunkban élő álláskeresőket vontuk be a képzésekbe, próbálva ezzel utat nyitni számukra a szabad munkaerő piac felé, az alábbi képzéseket megvalósítva:

- Betanított szociális segítő
(időtartam: 2022. 04. 05 - 2022. 05. 16., résztvevők száma: 12 fő)
- Gyalogkíséretű targonca-kezelői képzés + Vezetőülékes targonca-kezelői képzés
(időtartam: 2022. 05. 13 - 2022. 06. 01., résztvevők száma: 11 fő)
- Traktoralapú univerzális földmunkagép-kezelői képzés
(időtartam: 2022. 09. 30 - 2022. 10. 06., résztvevők száma: 16 fő)

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A regisztrált vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek számának változása jelzi a település helyi gazdasági potenciáljának alakulását, tendenciáit.

A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Adóalanyok száma	Ebből	
			őstermelő	nonprofit szervezet
2013.	2767	1645	507	155
2014.	2793	1703	512	168
2015.	2741	1702	574	121

2016.	2735	1748	507	121
2017.	2943	1959	522	133
2018.	2763	1787	398	135
2019.	2804	1796	n.a.	n.a.
2020.	2980	2240	740	n.a.
2021.	3051	2291	760	n.a.

A táblázat adatainak összegyűjtése és elemzése révén megállapítható, hogy Békés városában a regisztrált vállalkozások és az őstermelők száma az utóbbi években nőtt, de a helyi vállalkozások az aktív korú népesség csak elenyésző részét képesek foglalkoztatni, ezért a munkahelykeresés és munkavállalás során fontos a vonzáskörzetekben lévő munkahelyek elérhetősége. Az adóalanyok számában egyik évről a másikra akár 6-8 % ingadozás is lehet, ami a helyben foglalkoztatottak számának stagnálásával, időnként csökkenésével is járt.

Békés központi helyet foglal el a térségben, viszonylag nagy az átmenő forgalom és a tömegközlekedés rendszere is jól kiépült a városban. Az alábbi táblázat segítségével a település munkaerő-piaci helyzetének a közlekedési lehetőségekkel való összefüggéseit tárhatjuk fel. Helyi és helyközi távolsági buszjáratok a településen 20-30 percenként indulnak. Emellett nem elhanyagolható az a körülmény, hogy a település vonzáskörzetében található, nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozások (Békéscsabán: Linamar, Hirschmann Corporation, nyári szezonmunkában a konzervgyár, Körösladányban a Henkel) az utóbbi években kiépítették saját „munkásjárataikat”, a telephely meghatározott km-es körzetéből saját buszjáratokat is indítanak, de a kiscsoportos, személyautóval történő bejárást is támogatják.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval (perc)	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszsal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetős ég	átlagos utazási idő kerékpáron
Vármegye székhely	20	41	25	0	0	35	35
Főváros	180	4	240	8	145	0	0

Forrás: autóbusz társaság helyi kirendeltsége, MÁV, önkormányzat adatai

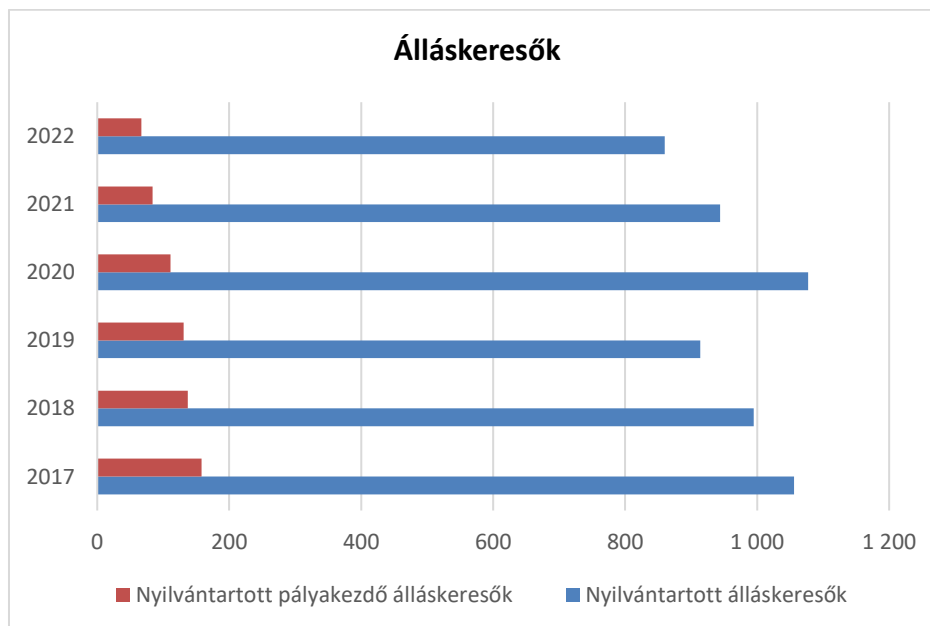
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A munkanélküliek között jelentős azon hátrányos helyzetű csoportok aránya, akiknek a munkaerő-piacra kerülés, illetve visszatérés nehézségekbe ütközik. Ezek megoldásával megtörténhet a felzárkóztatás, és a munkaerő-piacra való visszatérés. A település vonzáskörzetében, elsősorban a vármegye székhelyen több, az oktatásból a munkaerő-piacra

való átmenetet segítő program segíti a fiatalokat. A Békés Vármegyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya által szervezett programok száma jelentős, melyek segítik az oktatásból a munkaerő-piacra történő elhelyezkedést.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	1 056	158
2018	995	137
2019	914	131
2020	1 077	111
2021	944	84
2022	860	67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci integrációt térségünkben a Békés Vármegyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya koordinálja. A munkanélküliek a Foglalkoztatási Osztály által szervezett képzéseken vehetnek részt. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására irányul.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőtt-képző programok a településen	van	<ul style="list-style-type: none"> • mezőgazdasági képzés a mezőgazdasági Startmunka mintaprogram résztvevőinek
felnőtt-képző programok a vonzasközpontban	van	<ul style="list-style-type: none"> • önerős felnőttképzések a különböző közép- és felsőoktatási intézmények szervezésében • a foglalkoztatási osztályok szervezésében, támogatásával induló képzések
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	van	<i>TOP-5.1.2-15-BS1-2016-00002 azonosítószámú „HELYI FOGLALKOZTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A BÉKÉSI JÁRÁSBAN” - KBC Békés Megyei Települések Fejlesztéséért Nonprofit Kft.</i>
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzasközpontban	van	<ul style="list-style-type: none"> • állásbörzék • tájékoztatók – Foglalkoztatási Osztály
helyi foglalkoztatási programok a településen	van	<ul style="list-style-type: none"> • közfoglalkoztatás (helyi és országos) • Startmunka-program
helyi foglalkoztatási programok a vonzasközpontban	van	<ul style="list-style-type: none"> • kistérségi és országos közfoglalkoztatási program

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzati foglalkoztatás javarészt a közfoglalkoztatási programokon keresztül valósul meg, ahol az önkormányzat és intézményei, illetve az oktatási intézmények bonyolítják le a közfoglalkoztatás jelentős részét, amelynek keretében aktív korúak ellátásában részesülők foglalkoztatása történik. A támogatásra való jogosultság jövedelmi feltétele, hogy a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelme nem haladhatja meg a 25.650.- Ft-ot és a megállapítható támogatás fix összege 22.800.- Ft/hó, így megállapítható, hogy a jogosultak többsége (az alkalmi munkavégzésből származó bevételek figyelmen kívül hagyásával) mélyszegénységben él.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.²

„A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő

bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja. Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”³

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatási és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk. A munkáltató feladata, hogy minden szükséges intézkedést tegyen a hátrányos megkülönböztetés ellen, különösen, ha arra a munkahelyen vagy a munkaerőpiacon kerül sor.

Békésen e tárgykörben jelzés nem érkezett.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A már működő Digitális Jólét Program Pontok (DJP Pontok) tapasztalatait felhasználva 2022-ben 6 vidéki városban (Békés, Kaposvár, Kecskemét, Nyíregyháza, Oroszlány és Veszprém) Digitális Tudásközpontok létesülnek, amelyek felszerelését, kialakítását, szakmai támogatását és koordinációját a Digitális Jólét Program látja el.

Békésen 2022. március 29-én adták át a Digitális Jólét Program szakmai támogatásával és koordinációjával létrejött Digitális Tudásközpontot, amelyet az átadást követően a Békés Városi Kulturális Központ, Könyvtár, Múzeum és Sport Nonprofit Kft. (rövid nevén: Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft) üzemeltet. Robotika, virtuális valóság, automatizáció, mesterséges intelligencia – a XXI. század legmodernebb vívmányai, amelyeket testközelből ismerhetnek meg a Békésről és a régióból érkező érdeklődők. Az elsősorban iskolás korú gyermekeket és a fiatal felnőtt korosztályt célzó oktatási és szórakoztató központ a digitalizáció világába vonja be a fiatalokat.

A városból és a régióból érkeznek diákok és tanáraik egy-egy rendhagyó informatikaóra vagy szakkör keretein belül. Az iskolák számára díjmentes órákon a tanulók megismerhetik Bodrit, a robotkutyát, kipróbálhatják, hogy milyen minirobotokat programozni vagy akár 3D-ben is tervezhetnek, nyomtathatnak kisebb ajándéktárgyakat, és a virtuális valóság világába is betekintést nyerhetnek.

A Digitális Tudásközponthoz forduló fiatalok a jövőben a legújabb karriertervezési diagnosztikai eszközök és szakértők által alkalmazott professzionális módszertanok segítségével felmérhetik készségeiket és kompetenciáikat. Az elemzés eredményei olyan pályaaorientációs javaslatot alapoznak meg, amelynek köszönhetően a tervezésben résztvevő pályakezdő számára ideális karriert tervezheti meg.

A fentiekén kívül a Digitális Tudásközpont nem csak a gyerekek, hanem a fiatal felnőttek és az aktív idősebb korosztály számára is számos programmal készül, hiszen a digitális kultúrával való ismerkedés és az abba való integráció nem lehet korfüggő.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

Az Ft.-ben meghatározott feltételek fennállása esetén az állami foglalkoztatási szerv különféle támogatásokat (pénzbeli) és szolgáltatásokat nyújt az álláskeresőnek.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások:

- a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskereső, rehabilitációs, helyi (térsgyi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Az állami foglalkoztatási szerv az álláskereső és a munkáltatók részére is nyújt támogatásokat, az alábbiak szerint:

Álláskereső támogatása:

- Képzési támogatás: támogatható az állami foglalkoztatási szerv által felajánlott, vagy elfogadott képzése annak a személynek,
  - aki álláskereső,
  - aki 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén a 30. életévét – nem töltötte be, és a tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnését követően álláskeresői járadékra és álláskeresői segélyre nem szerzett jogosultságot,
  - aki gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesül,
  - aki rehabilitációs ellátásban részesül,
  - akinek munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik, és ezt a munkaadó a munkavállalóval és az állami foglalkoztatási szervvel előzetesen írásban közölte, vagy
  - aki közfoglalkoztatásban vesz részt, és a képzésben való részvételt vállalja, továbbá
  - aki munkaviszonyban áll és rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható.
- Az Ft. alapján álláskeresői járadékra jogosult az álláskereső, ha az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.
- A nyugdíj előtti álláskeresői segély feltétele, hogy az álláskereső munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani, és
  - a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv – kereső tevékenység miatt – megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételt nem szerzett jogosultságot,

- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését, vagy az előző pontban meghatározott megszüntetését követően három éven belül betöltötte a rá meghatározott életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.
- Utazási költségtérítés: az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételeivel felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni.
- Vállalkozóvá válást elősegítő támogatás: támogatás nyújtható annak az álláskeresőnek, valamint rehabilitációs ellátásban részesülő személynek, aki munkaviszonyon kívüli tevékenységgel gondoskodik önmaga foglalkoztatásáról, ideértve azt is, aki vállalkozást indít, vagy vállalkozáshoz csatlakozik.

Munkáltatók részére nyújtott támogatások:

- A munkaadó részére külön jogszabályban meghatározott hátrányos helyzetű személy munkaviszony keretében történő foglalkoztatásához - legfeljebb egyévi időtartamra, súlyosan hátrányos helyzetű személy foglalkoztatásához legfeljebb kétévi időtartamra - a munkabér és járuléka legfeljebb ötven százalékának, megváltozott munkaképességű személy esetében legfeljebb hatvan százalékának megfelelő összegű támogatás nyújtható, ha a munkaadó
  - a foglalkoztatást legalább a támogatás folyósításának időtartama alatt vállalja, és
  - a támogatás iránti kérelem benyújtását megelőző tizenkét hónapban a munkavállaló munkaviszonyát a működési körében felmerülő okból felmondással nem szüntette meg, és
  - kötelezettséget vállal arra, hogy a *b)* pont szerinti munkaviszony megszüntetésére a támogatás folyósításának időtartama alatt sem kerül sor.
- A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásaként támogatás nyújtható új munkahelyek teremtéséhez, a meglévő munkahelyek megtartásához, a foglalkoztatási szerkezetátalakítás elősegítéséhez, valamint a munkaerő szakmasztruktúrájának korszerűsítéséhez fűződő foglalkoztatáspolitikai célok elérése érdekében.

Mint az alábbi táblázatok és diagramok mutatják, városunkban magas a munkanélküliséggel kapcsolatos ellátásban részesülők száma.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	1056	8,82%	117	11,08%
2018	995	8,45%	144	14,47%
2019	914	7,92%	136	14,88%
2020	1077	9,48%	156	14,48%
2021	944	8,45%	140	14,83%
2022	860	7,74%	171	19,88%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	417	39,49%	483	45,71%	534	50,57%
2018	388	38,99%	424	42,66%	532	53,47%
2019	303	33,15%	361	39,48%	439	48,03%
2020	344	31,94%	353	32,77%	500	46,43%
2021	370	39,19%	376	39,87%	510	54,03%
2022	254	29,53%	334	38,81%	425	49,42%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A lakosság szociális helyzetéről elmondható, hogy magas a város szociális hálójába kapaszkodó családok száma. 2015. március hó 1. napjától a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások rendszere jelentős mértékben átalakult, az állam és a települési önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. Ezen időponttól az Szt. csak az állam által kötelezően nyújtott ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, amely ellátások nyújtása főként a járási hivatalok feladat- és hatáskörébe tartozik. Az Szt. 2015. március hó 1. napjától hatályos 45. § (1) bekezdése értelmében a képviselő-testület az e törvény rendelkezései

alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alap- és szakosított ellátások térítési díjáról szóló 6/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Helyi Rendelet) megalkotása során célul tűztük ki, hogy az akkor hatályos jogszabályok alapján ellátásban részesülők köre és az ellátások tartalma lehetőleg megmaradjon, és a 2015. február hó 28-án ellátásra jogosultak számára minimalizáljuk azt a változást, ami az új alapokra helyezett szociális támogatási rendszerből származik. A települési támogatás keretein belül 2015. március hó 1. napjától

- a megszűnő lakásfenntartási támogatás helyett önkormányzati lakásfenntartási támogatás,
- a megszűnő méltányossági ápolási díj helyett önkormányzati ápolási díj (kifutó rendszerű ellátás volt, mára megszűnt),
- a megszűnő méltányossági közgyógyellátás helyett önkormányzati gyógyszerköltség támogatás,
- a megszűnő adósságkezelési szolgáltatás helyett önkormányzati adósságkezelési szolgáltatás

jogcímen szabályoztuk ellátásainkat.

Az Szt. rendkívüli települési támogatás jogcímén belül települési krízistámogatás néven került szabályozásra az addig önkormányzati segély megnevezéssel létező ellátás.

2013. január hó 1. napjától a járási hivatalok feladat- és hatáskörébe tartozik az időskorúak járadéka, a gyermekek otthongondozási díja, az ápolási díj, a kiemelt ápolási díj, az emelt összegű ápolási díj és a tartós ápolást végzők időskori támogatása, az alanyi és normatív alapon megállapítható közgyógyellátás, illetve az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása. 2015. március hó 1-től szintén a járási hivatalok feladat- és hatáskörébe került az aktív korúak ellátása, amelynek két formája a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, és a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Az önkormányzat – törvény keretei között – részben kötelezően, részben önkéntes vállalás alapján rendeleteiben tovább szabályozhat ellátásokat a helyi szokások, körülmények figyelembevételével. Városunkban az alábbi ellátások, támogatások érhetőek el:

- otthoni szakápolás,
- közművesítési támogatás,
- kommunális adó támogatás,
- rekreációs támogatás.

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások és a természetben nyújtott szociális ellátások területén megállapítható, hogy magas az ellátásokat igénybe vevők száma. Ennek valószínűsíthető oka az országban és a térségben lezajló gazdasági krízis-sorozat.

Az aktív korúak ellátása meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében. Az ellátás alsó korhatára a 18. életév betöltése, a felső korhatár 2010. december 31-ig az 55. életév 5 éven belül való betöltése, 2011. január 1-től az adott személyre irányadó nyugdíjkorhatár 5 éven belül való betöltése.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás, melynek két típusa van, az egyik a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, a másik 2015. február hó 28-ig a rendszeres szociális segély, majd 2015. március hó 1-től az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

2015. február 28-áig az Szt. 2015. március 1-jén hatályos rendelkezései szerint a jegyzőnek felül kellett vizsgálnia azon személy aktív korúak ellátására való jogosultságát, akinek a részére 2015. március 1-jét megelőző kezdő időponttal rendszeres szociális segélyre való jogosultság került megállapításra. A felülvizsgálat eredményeként meg kellett állapítani, hogy a személy 2015. március hó 1. napjától

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult, vagy
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, vagy
- az aktív korúak ellátása, azon belül a rendszeres szociális segély megszüntetéséről kellett dönten.

2015. december 31-én 138 fő részesült rendszeres szociális segélyben. A felülvizsgálat eredményeként 44 fő részére egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra, 94 fő részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultság került megállapításra, míg 5 fő aktív korúak ellátására való jogosultsága meg lett szüntetve.

Az ellátások vonatkozásában a feladat- és hatáskört 2015. március hó 1-től a járási hivatalok gyakorolják. E területre „nagy mozgás” jellemző, hiszen az ellátásokat minden évben felül kell vizsgálni, közfoglalkoztatásban való részvételkor, munkaviszony létesítésekor, illetve felzárkózást elősegítő megélhetési támogatásban vagy képzési támogatásként keresetpótló juttatásban részesüléskor az ellátás folyósításának szüneteléséről, ezek lejártát követően a továbbfolyósításról vagy megszüntetéséről határozatban kell rendelkezni.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	59
2018	64
2019	68

2020	77
2021	80
2022	73

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb, lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 12/2020. (VI. 29.) önkormányzati rendeletének hatálya kiterjed minden olyan lakásra – beleértve a szükséglakást is –, továbbá a nem lakás céljára szolgáló helyiségekre, amelyek Békés Város Önkormányzatának tulajdonát képezik. Az önkormányzat a tulajdonában álló lakásokat az alábbi jogcímek szerint hasznosítja:

- szociális jellegű bérbeadás
- szakember elhelyezés céljából történő bérbeadás
- piaci alapon történő bérbeadás
- nem lakás céljára történő bérbeadás

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	8374	1	0,12	48,78	88,97	95,14
2018	8376	6	0,72	48,76	89,59	95,69
2019	8373	3	0,36	48,74	89,63	95,62
2020	8361	1	0,12	48,70	90,16	96,14
2021	8378	21	2,51	48,58	90,21	96,05
2022	8261	1	0,12	42,49	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A 3.4.1. számú táblázat a település lakásállományára, azon belül az önkormányzati lakásállományra vonatkozóan nyújt adatokat. A adatok alapján a település lakásállománya 8380 körül stagnál, az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások (komfort nélküli és szükséglakások) aránya 8 % körül mozgott 2016-ig, az utóbbi években nincs rá adat.

Az Önkormányzat tulajdonában álló piaci és szociális alapú bérlakások száma jelenleg 185 lakás (tömbházi lakások, családi házak, tanyák), melyből 2023-ban 68 lakás a szociális bérlakás.

Az adatok magas magántulajdonú lakásszámot tükröznek. Az önkormányzat rendelete alapján az önkormányzati tulajdonú lakások tekintetében szociális és piaci alapú lakásbérleti rendszert működtet. A lakások üzemeltetési feladatait saját tulajdonú gazdasági társasága útján látja el. Az önkormányzat a tulajdonát képező lakások bérbeadása során törekszik az esélyegyenlőség követelményeinek érvényesítésére. A piaci alapú bérbeadás pályázati rendszerben, a szociális alapú lakások kiutalása ugyancsak pályázati alapon történik, de a pályázatokat a bizottság szociális szempontrendszer szerint értékeli.

Az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételekkel kamatmentes kölcsön támogatást nyújt új lakás építésére, fűtéskorszerűsítésre. A település víz-, és gázellátottsága közel 100 %-os, a közelmúltban a víz- és csatornaközművel még el nem látott településrészek is bekapcsolásra kerültek pályázati pénzforrások segítségével. A szennyvízcsatornára a város lakóingatlanjainak több mint a 90 %-a csatlakozott, mely országos szinten is kiemelkedő arány. A közművesítés magas aránya miatt a település kikerült a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott települések köréből.

a. bérlakás-állomány

Békés Város Önkormányzata a tulajdonában lévő bérlakásokat (2023-ban 185 bérlakást) a benyújtott pályázatok alapján adja bérbe szociális vagy piaci alapon, illetőleg szakember elhelyezése céljából. A piaci alapon történő bérbeadás pályáztatás útján történik. A pályázatokkal kapcsolatos döntést az Ügyrendi, Lakásügyi és Közrendvédelmi Bizottság hozza meg. Évente körülbelül 15-20 lakás kiutalás történik a korábbi lakók máshová költözésének függvényében, a lakásigénylők száma ennek sokszorososa.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány (opcionális (önkormányzati adatok))							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	8 374	n.a.	n.a.	n.a.	159	0	0
2018	8 376	n.a.	n.a.	n.a.	159	0	0
2019	8 373	n.a.	n.a.	n.a.	159	0	0
2020	8 361	n.a.	n.a.	n.a.	159	0	0
2021	8 378	n.a.	n.a.	n.a.	194	0	0
2022	8 261	n.a.	n.a.	n.a.	68	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

A szociális helyzet alapján bérbe adott lakásra pályázatot kell benyújtani, melyhez csatolni kell a lakásigénylők jövedelemigazolását. A lakásigényeket az Ügyrendi, Lakásügyi és Közrendvédelmi Bizottság értékeli. A pályázat során a hátrányos helyzet figyelembevételét részletes szempontrendszer biztosítja, mely alkalmas a leginkább rászoruló pályázók kiválasztására.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen időszakosan jellemző a nem lakáscélú ingatlanokban való lakhatás keresése. A szociális ellátórendszer azonban igyekszik a sérülékeny társadalmi csoport körülményeinek javítására, a lakhatásukból eredő szociális ártalmak csökkentésére. Ennek érdekében hajléktalanokat ellátó nappali és átmeneti szolgáltatást biztosít, valamint Európai Unió forrásból re-integrációs programot valósít meg.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Békés városában a hajléktalanná válás okai az elmúlt évben is meglehetősen sokszínűek voltak. Az a tapasztalatunk, hogy a hajléktalanság bekövetkezésében továbbra is központi jelentőségű tényező a *lakástalanság*. Kevés az ún. "olcsóbb" lakás, albérlet. Ennek következtében csak a piacon lehet (bér)lakáshoz jutni, igen magas összegért. A városban elérhető jövedelmek, esetleg jövedelempótló juttatások nem teszik elérhetővé a bérlést. Ezek a körülmények, valamint a közüzemi díjak folyamatos megemelkedése egyfajta, a hajléktalanság irányába mutató lejtőt képeznek, elsősorban az alacsony jövedelmű, esetleg munkanélküli vagy más okból szociális segítségre szoruló családok vagy egyének számára. Néha kerül olyan ügyfél a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ által működtetett hajléktalanok átmeneti szállására, aki nem lakás céljára szolgáló „épületben”, fóliasátorban, fabódéban lakik. Ők a téli időjárás beköszönte előtt nehezen költöznek be az intézménybe, de a nagy hidegben többnyire elfogadják a segítséget, és gyakran hosszútávon is lakókká válnak. A bekerült gondozottak több mint fele a lakástalanságot jelöli meg elsőszámú problémaként. *A kapcsolati konfliktusok (válás, élettársi kapcsolatok felbomlása, szülőkkel történő összeveszés)* a lakók alig több mint negyedének bekerülésénél állt okként a háttérben. Ehhez társul gyakran problémaként a függőséget kiváltó anyagok használata, a fizikális és mentális egészség romlása.

Az elmúlt években stagnálni látszik a *gazdasági okokból* bekövetkező hajléktalanság aránya, *(munkanélküliség, önálló életkezdés és a lakáshoz jutás nehézségei, tartós szegénység)*, hiszen mindössze a szállásra kerülők 10 %-a került be ezen okból kifolyólag.

Az intézmény szakemberei elsődleges és állandósult problémaként észlelik azt a jelenséget, hogy a hajléktalan emberek között folyamatosan magas számban találhatóak meg a mélyszegénységben élők, a jövedelem nélküliek. Az *intézményekből való kikerülés (pszichiátriai intézet, kórház, börtön)* miatt a lakók 4-5 %-a lett hajléktalan. Előfordul *váratlan krízishelyzet (pl. házat lakhatatlanná nyilvánították, majd lebontották és ebből kifolyólag lakástalanná vált), ami kiváltja a hajléktalanságot*.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ fő feladata továbbra is a gondozottak ellátása, fejlesztése, az önálló életvitelhez szükséges képességek helyreállítása, rehabilitáció, rehabilitáció. Tapasztalat, hogy a hajléktalan emberek problémáinak nagy része a magukra utaltságból fakad, csak az intézményi ellátásokra számíthatnak, hiszen családi háttér aktív támogatása egy-két kivételtől eltekintve nincs. Az ellátás során célzott területek a fizikai és

mentális állapot javítása, ami lehetővé teszi a munkahely-keresést, illetve a támogató, motiváló családi, társadalmi környezet visszaállítása, sikertelenség esetén „helyettesítése” professzionális segítővel.

A téli, hideg időszak beállta előtt a szállókon megkezdődik a felkészülés az új lakók fogadására. Több csatornán (Békési Újság, internetes felületek) tájékoztatjuk a lakosságot arról, hogy hova fordulhatnak segítségért, illetve támogatásra szoruló egyént észlelve kit értesítsenek. A felkészülés másik területe magán az intézményi telephelyeken zajlik, ahol gondoskodnak a férőhelyen felüli befogadás lehetőségéről is, pótágyak, matracok, ágyneműk előkészítésével. Szükséges némi tartós élelmiszer, és ruhanemű biztosítása is, mert gyakran a krízishelyzetben lévő hajléktalan egyén a saját ellátásához szükséges minimális feltételekkel sem rendelkezik, ezért ezek azonnali pótlása szükséges. A <http://bvvszszk.hu/bejelentés> menüpont alatt az Intézmény honlapján a hajléktalan tartózkodási helye a térképen is megjelölhető. A bejegyzés alapján a szociális szakemberek a klienst segítségnyújtás céljából felkutatják.

Békés városában a Napkelte-Hajléktalanok Nappali Melegedője 20 fő befogadására alkalmas. A nappali melegedő szolgáltatásai minden nap 8-18 óráig vehetőek igénybe. Az igényekhez igazodva a nappali tartózkodás keretében lehetőség van társas kapcsolatok kialakítására, kötetlen beszélgetésekre, televíziózásra, tisztálkodásra, könyvtár használatára, ruhapótlásra, szociális és mentális segítségnyújtásra. Továbbá lehetőség nyílik az igénybevevőknek személyes ruházatuk tisztítására, ételmelegítésre, főzésre és az étel elfogyasztására. Békés városában a hajléktalanok átmeneti szállói 50 férőhellyel és 5 telephellyel rendelkeznek (női szálló: 10 férőhely, férfiszálló: 21 férőhely, vegyes szálló 19 férőhely). A szolgáltatás célja, hogy 12 havi időtartamra (mely hosszabbítható) biztosítsa az otthont, segítő közösségével részben a családot is pótló, biztonságos háttérrel nyújtson a rendszeres munkavégzéshez, valamint a későbbi autonóm életvitel megalapozásához, társas kapcsolatok rendezéséhez.

e) lakhatást segítő szociális támogatások

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Helyi Rendeletünk alapján az önkormányzati lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. Rendszeres kiadás a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szociális jellegű önkormányzati bérlakás laktárára.

Békés Város Önkormányzata a szociálisan hátrányos helyzetben lévő, eladósodott, de fizetőképes mutató családok adósságterheinek enyhítése és lakhatási feltételeik megőrzése, körülményeik javítása céljából az e rendeletben foglalt feltételekkel önkormányzati adósságkezelési szolgáltatást nyújt. Az önkormányzati adósságkezelési szolgáltatás adósságcsökkentési támogatásból és adósságkezelési tanácsadásból áll. A szolgáltatás körébe vonható adósságtípus a víz- és csatornahasználati díjtartozás, az áramdíj tartozás és a gázdíj tartozás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	814	3 125
2018	644	1 378
2019	549	734
2020	497	3 436
2021	488	3 436
2022	728	3 704

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Komoly problémát jelent napjainkban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő, vagy alacsony jövedelmű idős, vagy több gyermekes családok esetében. Jelentősen megnövekedett az eladósodott családok száma a 2008. évben bekövetkezett gazdasági válság miatt, s ez a célcsoport vált leginkább veszélyeztetetté a lakásuk elvesztése, a hajléktalanná válás, vagy fizetés hiányában a közműszolgáltatások kikapcsolása miatt. A lakosság eladósodását mutatja a hivatalhoz önálló bírósági végrehajtótól érkezett hirdetmények száma, a bérlakások adósságtartozása, illetve az adósságkezelési szolgáltatásban részesülők száma, mint ahogyan azt az előző pontokban részletesen kifejtettük.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

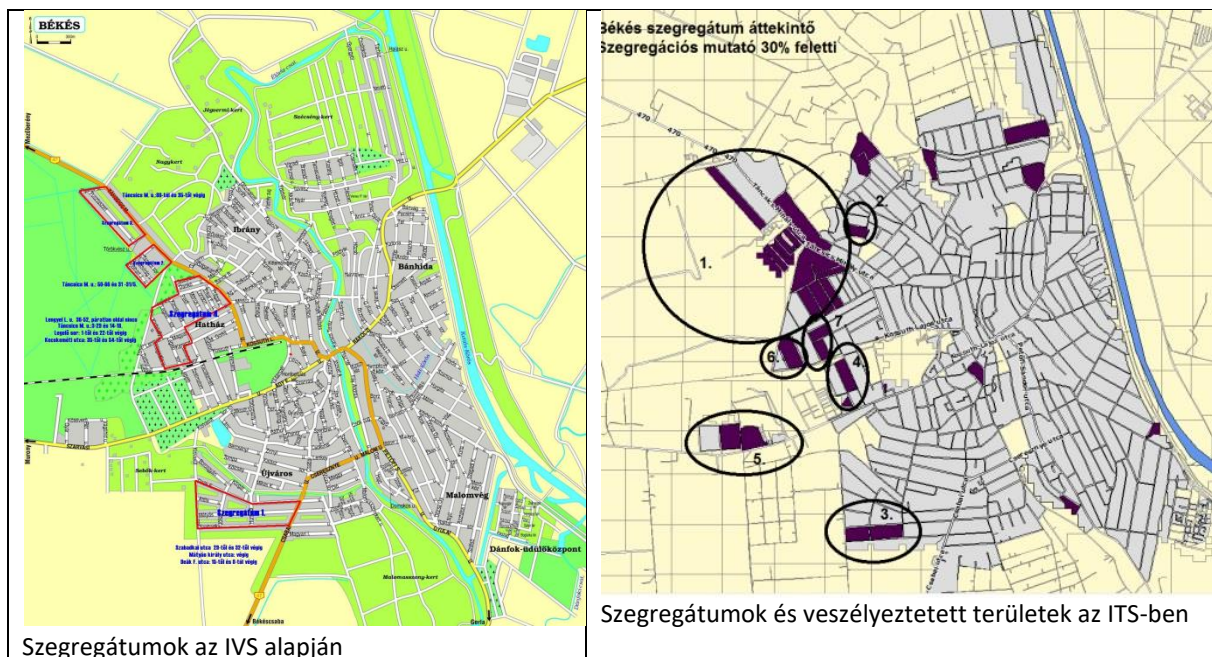
Városunk mezőgazdasági jellegéből adódóan vonzáskörzetében több tanya ingatlan található, amelyek jellemzően magántulajdonban állnak. Lakosságuk jellemzően elöregedő. A város külterületéhez tartozó, régen mezőgazdasági központként funkcionáló bérlakásokat is magába foglaló ingatlanterület több lakatlan ingatlannal, épületegyüttessel jelenleg újrahaznosításra vár. A legnépesebb külterületi lakott hely Malomasszonykert és a X. kerület, közvetlenül a várost átölelve, belterületéhez kapcsolódva. E rész infrastruktúrája részben kiépült, a szolgáltatások bővítésére magánereő szükséges.

Külterületen a mindennapi életet a kerékpárút, a járda hiánya, állapota nehezíti. Néhány helyen a belvízelvezető-rendszer hiánya is gondot jelent, melynek megléte a lakók életminőségének javítását, mindennapi életük megkönnyítését is szolgálná. Az időnként csapadékos időjárás miatt kialakuló belvíz nagy gondot jelent a városnak, különösen ezeken a településrészekén. Az időszakonként jelentkező, visszatérő belvízvédelmi probléma súlyos vagyoni károkat okoz az ott lakóknak és a településnek is.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A 2011-es népszámlálás adataira épülve készült el az Integrált Területfejlesztési Stratégia (ITS), mely új paraméterek mentén 6 szegregátumot és veszélyeztetett területet jelölt meg. Ezek problémaforrása a nem megfelelő lakhatási körülmények mellett a mélyszegénység.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A szegregátumokban a lakosság korösszetétele jelentősen eltér: a város egészének átlagéletkora valamivel 41 év fölött van, a szegregátumoké 34-35 év. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítására vonatkozó szabályok 2013. szeptember 1. napjától szigorodtak, de a Gyvt. 67/A §. (1) bekezdés c) pontja a hátrányos körülmények közé sorolja az elégtelen lakókönyezetet is, melyek az ITS-ben megjelölt szegregátumok teljes területére vonatkoznak. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a megváltozott szabályok miatt csökkent, ezen belül azonban a szegregátumban élők aránya nőtt.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A szegregátumok esetében a közösségek, családok szoros kötődése tapasztalható. A fiatalabb nemzedékek elköltöznek a családi házból, de ahhoz közel, a szomszédos utcákban telepednek le. Így alakult ki az 1970-es évektől kezdődően a 4. számú. szegregátum, illetve az 1. számú szegregátum így bővült a Szabadkai utcától a városközpont felé. A városközpont felé húzódba

a lakhatási, infrastrukturális körülmények valamelyest javultak, azonban anyagi helyzetük miatt az 50-100 éves családi házakat vásárolják meg, így a lakásállomány hiányosságai is újratermelődnek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A települési önkormányzat gondoskodik:

- a) egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés
  - b) prevenciós és szűrőprogramokhoz való hozzáférés
  - c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés
  - d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése
  - e) sportprogramokhoz való hozzáférés
  - f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés
  - g) drogprevenciós szolgáltatások
  - h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor
  - i) előnyben részesíteni (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)
- a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és lakosságuktól függően a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Békés városban az Szt. 86. §-a értelmében a települési önkormányzat kötelezettségei az alábbi személyes gondoskodás nyújtására terjednek ki:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- idősek nappali ellátása,
- pszichiátriai betegek nappali ellátása,
- szenvedélybetegek nappali ellátása,
- hajléktalan személyek nappali ellátása.

Ezen ellátások biztosítása mellett Békés város a következő szociális alap- és szakosított ellátásokat biztosítja, részben a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, részben a városban működő egyházi- és civil szervezetek által:

- támogató szolgáltatás,
- pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás,
- szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- hajléktalan személyek átmeneti szállása,
- támogatott lakhatás.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátásokhoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	8	4	4	760	107,49
2018	0	8	4	4	705	99,73
2019	0	8	4	4	734	64,60
2020	0	8	4	4	655	67,82
2021	0	8	4	4	744	69,20
2022	0	8	4	4	620	65,12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 10/2022. (IV.29.) rendeletével szabályozta újra a Békés város közigazgatási területén az egészségügyi alapellátások (háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvos, iskolafogászat, területi- és iskolavédőnői körzetek, iskola-egészségügyi ellátás, ügyeleti ellátás) körzeteit, a területi ellátási kötelezettségre a feladat-ellátási szerződést az alapellátásban résztvevő orvosokkal 2012-ben megkötötte, így biztosítva a lakosság részére az egészségügyi ellátáshoz a hozzáférést.

A magyar alapellátás jelenleg legjobban fenyegetett, kiüresedő szakmái a háziorvosi és fogászati szakterület. Körzetek szerint 8 felnőtt háziorvos, 4 gyermek háziorvos és 4 fogorvos látja el a lakosságot. Betöltetlen praxis nincs, egy felnőtt háziorvos fizetés nélküli szabadságon van, körzete helyettesítéssel van ellátva.

Városunk kórházzal nem rendelkezik, a legközelebbi kórház mintegy 10 kilométer távolságra, Békéscsabán található. A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő szakrendelőiben ellátott betegek a magasabb progresszivitású szinttel rendelkező fekvőbeteg ellátás felé, a Békés Vármegyei Központi Kórház Békéscsabai Dr. Réthy Pál Tagkórházába vannak tovább küldve és beutalva a kivizsgálást követően, szükség esetén.

A házi gyermekorvos feladatait védőnők közreműködésével, gyermekápoló igénybevételével végzi. A védőnői körzetek száma 7, a közoktatási intézményekkel rendszeres kapcsolatban álló iskolavédőnők száma 3 fő. A területi védőnői szolgálat feladatainak ellátása 2023. július 1-től a Békés Vármegyei Központi Kórház jogszabály által előírt kötelezettségei közé tartozik. E dátumtól 7 fő területi védőnő a kórház alkalmazottja lett, a 3 fő iskolavédőnő a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő struktúráján belül működik. Valamennyi védőnő rendelkezik az előírt képesítéssel, szakmai felügyeletüket a Békés Vármegyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályának vezető védőnője látja el.

A város közigazgatási területén az ügyeleti feladatokat 2023. április 30-ig az 5600 Békéscsaba, Széna u. 4. szám alatti székhellyel rendelkező ALFÖLD AMBULANCE KFT. látta el, feladat-átadási/átvállalási szerződés alapján, 2023. május 1-től az Országos Mentőszolgálat feladat-és hatásköre ennek biztosítása.

A város területén 4 gyógyszerár található.

Az iskola-egészségügyi ellátás a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő struktúrájába integráltan működik 1 fő főállású iskolaorvossal és 1 fő részmunkaidős szakorvossal.

A felnőtt- és gyermek háziorvosi rendelők, a fogorvosi rendelők, a védőnői szolgálat és az orvosi ügyelet épületei önkormányzati tulajdonban állnak, a védőnői feladatellátás során a Békés Vármegyei Központi Kórház, míg az orvosi ügyeleti feladatok ellátása során az Országos Mentőszolgálat használatába vannak adva.

A város egészségügyi helyzetére jellemző a több (3) telephelyes szakellátás, amelyet a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő lát el, jelenlegi gazdasági adottságai mellett megfelelőnek tekinthető. A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő telephelyi struktúrája szerint három telephellyel rendelkezik:

1. a József Attila u. 5 szám alatti központi telephelyen helyezkednek el a szakrendelők többsége, az igazgatás, a védőnői és háziorvosi szolgálatok,
2. a Vásárszél u. 2 szám alatt a bőrgyógyászat, a pszichiátria, valamint az addiktológia,
3. a Körösi Csoma Sándor u. 6-14 szám alatti telephelyen a gyógyfürdő: reumatológiai, ortopédiai és foglalkozás egészségügyi szakrendelésekkel, valamint a fizioterápiával, gyógytorna és a balneoterápiával, továbbá itt található az uszoda is.

Az Intézmény gazdálkodási jogköre: önálló költségvetési szerv. Fenntartója Békés Város Önkormányzata, működtetője Békés Város Önkormányzata, a szakellátások finanszírozója a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő.

A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő a járóbeteg és gondozói szakellátást végzi, ez 24 szakmakód szerinti szakrendelést jelent, tehát a szakorvosi ellátások széles spektruma áll a békési járási lakossága rendelkezésére, amelyek mindegyike a Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő struktúrájában működnek: belgyógyászat, sebészet, szülészet-nőgyógyászat (terhesgondozás), fül-orr-gégészet, szemészet, neurológia, urológia, tüdőgyógyászat és tüdőgondozás (pulmonológia), pszichiátria szakrendelés és pszichiátria gondozás,

addiktológia, általános laboratórium, általános röntgendiagnosztika, ultrahang diagnosztika, csecsemő- és gyermekgyógyászat, klinikai onkológia, ortopédia, reumatológia, foglalkozás-egészségügyi ellátás, fizioterápia, bőr- és nemibeteg gondozás.

A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő szakorvosi óraszámának kapacitása: heti szakorvosi óraszám összesen 671. A szakorvosi óraszámokon túlmenően még heti 80 óra nem szakorvosi óraszám van a fizio- és mozgásterápián.

Humán erőforrás tekintetében az Intézet engedélyezett létszáma 2022-ben 115 fő, teljes munkaidőre számítva 109 fő, az alábbiak szerint:

Terület	Főállású munkavállalók	Részmunkaidős munkavállalók
Járóbeteg szakellátás (NEAK finanszírozás)	75 fő	11 fő
Gyógyfürdő (Önkormányzati finanszírozás)	12 fő	4 fő
Uszoda (Önkormányzati finanszírozás)	13 fő	-

2023. július 1-től ez a teljes munkaidős létszám a 7 fő védőnői álláshellyel csökkent. A létszámkereten felül az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) 2 főállású státusszal rendelkezik.

A szakorvosi létszám 2022. évi összesítője: 23 szakorvos rendel a 17 különböző szakrendelésen.

Az önkormányzat fenntartásában működő Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő az egész békési járás járóbeteg szakorvosi ellátását végzi. Az intézmény az egyik legnagyobb szakrendelő a megyében, óriási betegforgalommal. Az ellátott településektől átlagosan 10 km-rel közelebb van, mint a kórházak, ezért indokolt a betegek járóbeteg-ellátás felé terelése.

Elmondható, hogy nincs szakember hiány, egy kivételével minden szakrendelésen rendel szakorvos és megfelelő létszámban vannak jelen az egészségügyi asszisztensek is, ennél fogva a betegellátás jónak mondható, az Intézményhez tartozó lakosság teljes körű és azonnali ellátásban részesül. A hiány szakmában, mint pld. a képalkotó diagnosztika (radiológia) is 2 fő szakorvos rendel. 2023. november 1-től a bőrgyógyászati szakrendelés átmenetileg nem elérhető.

A következő táblázat adatai alapján - amely a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő járóbeteg szakellátás betegforgalmi/teljesítmény mutatóit szakrendelésekre bontva szemlélteti a labordiagnosztika kivételével - látható, hogy az intézet szakrendeléseinek megforduló betegek számában nincs jelentős változás az elmúlt években.

A Békési Gyógyászati Központ megjelenési esetszámai szakrendelések szerint

Szakrendelés/Év	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
I. belgyógyászat	561	578	654	705	499	886	1.368
II. belgyógyászat	2277	2246	2021	1912	1821	1613	3.559
sebészet	4465	4630	4642	4698	3889	3589	5.109
Nőgyógyászat I.	1891	1841	1201	1182	967	1029	2.012
Nőgyógyászat II.	2215	2322	1625	1442	1106	1192	2.483

fül-orr-gégegyógyászat	4934	5146	4778	4346	3094	2949	5.684
szemészet	3164	3199	3116	2921	2402	2009	3.374
bőrgyógyászat	5553	5196	4938	4410	2862	2463	3.886
neurológia, nappali ellátással	1968	2199	1897	1893	1829	1774	4.668
ortopédia	948	993	982	896	753	813	808
urológia	2138	2141	2483	3192	1845	1942	4.075
rheumatológia + nappali ell.	2110	2350	2346	2266	1872	2001	4.908
pszichiátria és gondozó	3434	3418	3415	3192	3102	3056	8.697
tüdőgyógyászat és gondozó	10058	9568	9099	8951	7419	7719	8.681
addiktológia és gondozó	96	94	103	100	354	117	371
röntgendiagnosztika	7495	7176	7201	7036	5425	5286	4.303
ultrahang	3391	3166	3276	3375	2966	2971	3.578
fizio és mozgásterápia	1606	1750	1697	1587	1235	1985	16.858
gyermek MSZSZ	68	79	60	70	62	59	128
nőgyógyászat MSZSZ	111	79	65	72	48	57	126

Az alapellátásban felfedezhető a tendencia, hogy a lakosság öregedésével a gyermekorvosi ellátások száma valamelyest csökken, a felnőtt házi orvosok betegforgalma viszont nő. A lakosság egészségi állapotát viszont sajnos az a tény jellemzi, hogy a csökkenő lakosságszám mellett sem látunk lényeges csökkenést a betegforgalomban.

Településünkön biztosított az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.), a család és nővédelmi gondozás keretében a családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás és a várandós, szoptató anya gondozása, továbbá az ifjúsági egészségügyi gondozás Eütv. szerinti speciális feladatainak ellátása.

Magyarország népességének egészségi állapota közismerten rossz, és az utóbbi években jelentősen emelkedik a daganatos betegségek száma. Minden negyedik haláleset daganatos betegség miatt következik be (1997 óta 24 % fölött van, az utóbbi években négyszer meghaladta a 26 %-ot). A rendszeres szűrővizsgálaton való részvétellel a megbetegedések jelentős hányada elkerülhető lenne. Bizonyítékon alapuló, egyszerűen elvégezhető és hatásos szűrővizsgálati eljárás az emlőrák, egyes nőgyógyászati daganatok, és a vastagbélrák korai felfedezésére áll rendelkezésre. Az ezekben rejlő lehetőségek még nem kellően kihasználtak. Békés lakosságának szűrővizsgálati részvételi arányára a statisztikai adatgyűjtés részleges és hiányos, továbbá nem áll rendelkezésre adat az egészségügyi ellátás keretében végzett felvilágosító tevékenység által elért személyek számának meghatározására sem, annak ellenére, hogy ilyen előadások rendszeresen szervezésre kerülnek. A szűrővizsgálatokon való részvételre a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő szakorvosi rendelőiben, a területileg illetékes kórházban van lehetőség. A szakemberek tapasztalatai alapján a részvétel alacsony.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az elsődleges megelőzés (primer prevenció) célja a megbetegedés bekövetkezésének megelőzése, a fizikális ellenálló képesség, a mentális jólét, a környezeti biztonság megőrzése és erősítése. A primer prevenció alapvetően összefügg az egyén életmódjával. A másodlagos megelőzés (szekunder prevenció) célja az elváltozások korai felismerése és azonnali hatásos kezelése a betegség kivédése és a fizikai egészség visszaállítása érdekében; a szekunder

prevenció egyik alapvető eszköze a szűrés. A harmadlagos megelőzés (tercier prevenció) a daganatos betegek ill. a daganatos betegségen átesettek esetében a gondozói hálózat működtetését, valamint a szív- és érrendszeri betegek ill. az akut manifesztációkon átesett egyének célzott rehabilitációját jelenti.

A szociális, egészségügyi intézmények, civil szervezetek közötti kapcsolat kiemelkedő fontosságú a megelőzésben, a problémák kezelésében, a szűrőprogramokhoz jutásban, melyeket a Népegészségügyi Program is kiemelten kezel. Kóroki összetétel alapján vezető halálok a szív- és érrendszeri betegség. Ezt követik a daganatos betegségek, az emésztőrendszer és a légző rendszer betegségei. A háziorvosok statisztikai adatai szerint a felnőtt lakosság megbetegedései között a magas vérnyomás, a keringési zavar okozta szívbetegségek állnak az első helyen, ezt követik a mozgásszervi betegségek. Magas arányt képvisel a korszpecifikus cukorbetegség, és a különböző légúti megbetegedések is.

Fontos a nőgyógyászati daganatos megbetegedések megelőzésében nagy szerepet játszó méhnyakrák szűrésének további folytatása, a nők minél szélesebb körű bevonása. A védőnők és a háziorvosok jelentős prevenció munkát végeznek, a városban egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek. A kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján mindenki számára hozzáférhetőek.

Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fejtevésségi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

A prevenció és szűrővizsgálatok területén fontos előrelépés jelentett, hogy a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdője az EFOP-1.8.19-17 kódszámú pályázati kiírás keretében 90 Millió Ft vissza nem térítendő Európai Unió Támogatást nyert el az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) járási szervezésére, megvalósítására. A program megvalósításának időtartama 24 hónap volt, a program megvalósításának ideje 2018.április 1-től 2020.április 1-ig tartott. A pályázat 2 éves időtartama alatt 5000 fő pácienszt vontak be a programba, a Békési járás területéhez tartozók köréből. A projekt „Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – népegészségügy helyi kapacitás fejlesztése” című pályázati felhívás keretében benyújtott és Egészségesen Békésben!- Egészségfejlesztési Iroda létrehozása Békésen.

A pályázati-és a fenntartási idő lejártát követően évente hosszabbításra kerül az EFI működése, és már a 2024-es év is biztosnak mondható.

A Békési EFI iroda szolgáltatásai a következők: Egészségnapok, szűrőprogramok szervezése, egyéni állapotfelmérés, testmozgást ösztönző közösségi programok, egészséges táplálkozást ösztönző közösségi programok, szív-és érrendszeri betegek klubja, cukorbeteg klubja, daganatos betegek klubja, egészséges életmódklub, időseknek (60 év feletti) szóló programok, szenvedélybetegek csoportja és mentálhigiénés problémákkal küzdők csoportja, mentálhigiénés tanácsadások, foglalkozások, kiegészítő-prevenció program, iskolai érzékenyítő programok, szülői készségek fejlesztését szolgáló programok.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Klebelsberg Tankerületi Központ Békéscsabai Tankerületi Központ fenntartásában működik a Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézménye, mely a gyermekek fejlesztését oldja meg. A gyógytestnevelés teljes körűen megoldott városunkban. 2023. évtől az általános iskolák 3. osztályában az úszás ismét a testnevelés tantárgy része, helyszíne a Békés Uszoda.

A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő mozgásszervi betegségek gyógyítását végző telephelyén, a gyógyfürdőben valamennyi fogyatékosra kiterjedő, komplex akadálymentes környezet került kialakításra. Itt vehető igénybe gyógytorna, gyógymasszázs, gyógyúszás, balneoterápia, galvánkárd kezelés, tangentor kezelés, szénsavkezelés, iszapkezelés, súlyfürdő, illetve a fekvőbeteg-ellátást kiváltó „járóbetegek egynapos ellátása”.

Az itt végzett terápiás ellátások hozzájárulnak a mozgásszervi betegek állapotjavulásához, a rehabilitációs tevékenység hozzájárulhat a fogyatékkal élők számának csökkentéséhez, a munkaerő-piacra történő reorganizációjukhoz. A betegségek kezelése mellett a gyógyászati központ nagy hangsúlyt fektet a megelőzésre, amely keretei között a lakosság számára teljes körű megelőző, ellátó és rehabilitációs szolgáltatásokat szervez, bevonva a szociális és otthoni szakápoló szolgáltatókat is. Az infokommunikációs rendszer továbbfejlesztésével gyorsabbá, a betegek számára átláthatóbbá vált a működés.

A Gyógyfürdő 2017-2022. évi beteg- és vendégforgalma

vény jogcíme	szolgáltatás	2018. év esetszám	2019. év esetszám	2020. év esetszám	2021. év esetszám	2022. év esetszám
általános vény	18 éves kor alatti gyógyúszás	330	266	214	0	65
	gyógyvizes gyógymedence	10176	9901	5459	5895	5533
	iszappakolás	959	835	458	526	500
	orvosi gyógymasszázs	8658	8315	4968	4815	4819
	súlyfürdő	3438	3402	1980	2231	1618
	szénsavas fürdő	386	445	164	205	133
	víz alatti csoportos	6282	5931	3074	3487	3591
	tangentor	1638	1727	869	1054	1054
közgyógy. vény	18 éves kor alatti gyógyúszás	0	0	0	0	0
	gyógyvizes gyógymedence	567	375	274	255	162
	iszappakolás	98	55		25	15
	orvosi gyógymasszázs	458	276	196	196	134
	súlyfürdő	80	32	88	29	40
	szénsavas fürdő	90	40	15		10
	víz alatti csoportos gyógytorna	267	205	126	179	154
	tangentor	143	100	45	42	30

„fizetős” vendég- forgalom	gyógyvizes gyógymedence	-	-	632	127	276
	18 év alatti gyógyvizes gyógymedence	-	-	28	10	18
	gyógymassázs	-	-	84	29	283
	tangentor	-	-	35	7	25
	vizitorna	-	-		7	86
Ingyenes gyógyfürdő és uszodahasználat önkormányzati döntés alapján		997	1192	587	683	969

Békés Város Önkormányzata

- 2016-tól a 60. életévét betöltött, nyugdíjas polgárainak rekreációs célból ingyenes gyógyfürdő- és uszodalátogatást biztosít 10 alkalomra szóló bérlettel, amely az év során még kétszer megújítható.
- jövedelemhatár függvényében 2020-tól a 3. életévét már betöltött, de 11. életévét még be nem töltött – legalább egy – kiskorú gyermeket nevelő családok részére Nebuló bérletet biztosít, amely a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő uszodája, a Dánfoki Üdülő, a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár, valamint a Békés Városi Jantyk Máttyás Múzeum szolgáltatásainak igénybevételére jogosít.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

2012. december 31-ig Békés Város Önkormányzata a fenntartásában működő intézményekben biztosította a közétkeztetést, 2013. január 1-től azonban a területén működő önkormányzati és állami fenntartású köznevelési intézmények közétkeztetésének a feladata is rá hárult.

A közbeszerzési eljárás egyik indikátora rögzítette, hogy a nyertes a gyermekek egészséges táplálkozását biztosító „Minta-menza, Menza minta” program kritériumainak megfelelően végzi a gyermekétkeztetést.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft., mint a sportcsarnok és a városi sportpálya kezelője számos városi szabadidős és tömegsport versenyt rendez, melyekre a roma nemzetiségűek nagy számban jelentkeznek.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a roma kötődésű civil szervezetek közösségi programjai között sportnap, gyermeknap keretében zajló sportversenyek rendszeresen szerepelnek, melyekre a díjakat részben a városi önkormányzat biztosítja. Többször városunk rendezte a vármegyei Cigánylakosok Sportnapját.

A város évi 16 millió forintot fordít a sportszervezetek támogatására, a szabadidős és tömegsport rendezvények szervezésére, támogatására. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagy számban a Békési Futball Club, a Békési Tornaegylet Ökölvívó Szakosztálya, a Surman Boks Club színeiben szerepelnek, a Békési Férfi Kézilabda Klubból igazolt tovább egy roma nemzetiségű játékos.

A legnépszerűbb szabadidős sporttevékenység körükben a kispályás teremlabdarúgás.

2022-ben nyitotta meg kapuit a kézilabda munkacsarnok, amely az utánpótlás nevelést célozza, de a kézilabda mellett számos területen szolgálja Békés és környéke jelenét és jövőjét.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény rendelkezései szerint az egyenlő bánásmód követelményét a szociális biztonsággal összefüggésben érvényesíteni kell, különösen a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, valamint a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása során.

Békés városban az Szt. 86. §-a értelmében a települési önkormányzat kötelezettségei az alábbi személyes gondoskodás nyújtására terjednek ki:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- idősek, demensek nappali ellátása,
- pszichiátriai betegek nappali ellátása,
- szenvedélybetegek nappali ellátása,
- hajléktalan személyek nappali ellátása.

Ezen ellátások biztosítása mellett Békés városban a következő szociális alap- és szakosított ellátások vannak biztosítva, részben a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, részben a városban működő egyházi- és civil szervezetek által:

- támogató szolgáltatás,
- pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás,
- szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- hajléktalan személyek átmeneti szállása,
- fejlesztő foglalkozás,
- támogatott lakhatás.

Városunkban 2022. novemberében nyitotta meg kapuit a családok átmeneti otthona.

Békés városban a személyes szociális szolgáltatások jelentős részét az önkormányzat fenntartásában 2013. június hó 30. napjáig működő, azt követően a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás fenntartásába kerülő Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ végzi. Ellátást nyújtanak továbbá az alábbi, állami és nem állami (egyházi és civil) fenntartású intézmények és szolgáltatók:

- Balogh Mátyás Református Diakóniai Központ (idősek ápolását, gondozását végző bentlakásos intézmény),
- Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió (étkeztetés, házi segítségnyújtás),
- Mentálhigiénés Egyesület (pszichiátriai betegek nappali és közösségi ellátása, szenvedélybetegek nappali és közösségi ellátása, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása),
- az „ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény (fogycatékos személyek nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása)
- Szent Lázár Alapítvány (pszichiátriai betegek nappali ellátása)

A szociális és gyermekjóléti ellátás területén Békés Város Önkormányzata teljesíti a Szt. és a Gyvt. által számára meghatározott ellátási kötelezettségét, és a hátrányos helyzetű csoportokra irányuló szolgáltatásai elősegítik az esélyegyenlőség gyakorlatban történő érvényesülését.

A Gyvt. 40/A §-ának hatálybalépésével a járásszékhely önkormányzatra hárul a járás teljes területe tekintetében a gyermekjóléti központ működtetése is, ami az ellátórendszer bővülésével járt.

g) drogprevenációs szolgáltatások

2003-2009-ig adott iránymutatást az első Békés Városi Drogstratégia, melynek felülvizsgálata azért volt indokolt, mert lejárt, illetve időközben az országos új Nemzeti Drogstratégia kidolgozási folyamata is elindult (az Országgyűlés 2009. március 4-én, egyhangúan fogadta el azt a határozatot, amely alapján felkérte a kormányt egy új program megalkotására). 2009- 2014 között a Békés Városi K.E.F. helyi munkaanyagból dolgozott, mert a sok országos Drogstratégia tervezet után az Országgyűlés 2013.október 07-én, a 80/2013. (X.16.) OGY határozattal fogadta el a 2013-2020-ra vonatkozó Nemzeti Drogellenes Stratégia Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen alcímmel, mely teljes mértékben illeszkedik az Európai Unió 2013-2020-ra vonatkozó új drogstratégiájához. Elsősorban a kereslet és a kínálatcsökkentés szemléleti kereteit elfogadva, valamint a hazai és nemzetközi gyakorlat tapasztalatait alapul véve jelöli ki a legfontosabb beavatkozási színtereket. Fő cél, az illegális és a visszaélészerű legális szerhasználat jelentős csökkentése célzott, közösségi alapú beavatkozások segítségével, valamint az egészséget alapértékként közvetítő, közösségerősítő szemléletmód középpontba állítása és a szerhasználat nélküli életmodell megerősítése. Helyi önkormányzati feladat különösen

- az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások (a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§. (1) bekezdés 4.pont)
- a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások (8.pont)
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában (17.pont).

A kábítószerhez kapcsolódó minden mozzanat (termeszt, előállít, megszerez, tart, átad) – ha hatósági engedély nélkül történik – bűncselekménynek minősül és így a kábítószer használattal közvetlenül összefüggő egyéb büntetendő cselekményekkel együtt jelentős negatív hatást gyakorol a helyi környezet (település) közbiztonságára. A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat helyi feladatainak megoldását – a Kormány irányító és finanszírozó támogatása mellett –, az önkormányzatok hatáskörébe utalja.

A Békés Városi Drogellenes Stratégia 2014-2020. című dokumentumban átvételre került szakmai tartalom lényegkiemeléssel, vagy szövegszerű egyezéssel a következő szakmai dokumentumokból: Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020. című dokumentum, a Békés megyei Drogellenes Stratégia 2014-2020 című dokumentum, a megyei K.E.F. által 2011.évben végzett békés megyei ifjúság és intézmény kutatási eredmények. A Békés Városi Drogellenes Stratégia 2014-2020. csatlakozik a Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020. című és a Békés Megyei Drogellenes Stratégia 2014-2020 című dokumentumhoz.

Helyi egészségfejlesztési célok

- Az iskolai prevencióval foglalkozó szakmai szervezetek munkájának összehangolása.

- Iskolai szociális munka, iskolapszichológusi hálózat bevezetésének szorgalmazása az oktatási intézményekben.
- A szakirodalom és módszertani ajánlások alapján módszertani levél kidolgozása az iskolai drogstratégiát illetően, folyamatos szaktanácsadás, konzultáció biztosítása az iskolák számára.
- Akkreditált képzések, továbbképzések szervezése.

Helyi egészségfejlesztési feladatok

- A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok (K.E.F.) működésének erősítése, munkájuk hatékonyabbá tétele, hatókörük kiterjesztése, az önkormányzat szerepének és felelősségvállalásának erősítése, továbbá a kormányhivatalokkal való együttműködés erősítése és jogi kereteinek kialakítása.
- A K.E.F. a helyi közösség valós szükségleteire épülő egészségfejlesztési tevékenységeinek összehangolása, programok és akciók kezdeményezésének erősítése.
- Az egészségfejlesztésre épülő folyamatok ösztönözése, a köznevelési intézményekben folyó egészségfejlesztés rendszerszintű megvalósításának támogatása.
- A köznevelési intézményekben és az iskolán kívül, a szabadidő-eltöltés, a szórakozás különböző alkalmain, színterein életkor-specifikus, a szülői szerepre való felkészülést, a családi élet iránti elköteleződést és felelősségvállalást ösztönző képzési programok kidolgozása és megvalósítása.
- Olyan szabadidős (kulturális, művészeti, sport) közhasznú tevékenységek és programok támogatása, amelyek erősítik a felnőtt társadalom pozitív részvételét a fiatalok életében, elősegítve a generációk közötti pozitív mintaadás és az érték szemlélet formálásának lehetőségeit. - A szokványos színtereken alig vagy egyáltalán nem elérhető társadalmilag, kulturálisan hátrányos helyzetű szülők bevonását, részvételét ösztönző speciális programok biztosítása.
- A médiában a családi élet témakörének (hétköznapi konfliktusok, kapcsolati problémák és megoldásaik) a hangsúlyosabb megjelenése.
- Mentálhigiénés szemléletű képzések, továbbképzések kidolgozása, megvalósítása az egészség-orientált kapcsolati kultúra, a közösség iránti felelősségvállalás témában.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzati intézmények az ügyintézés és a foglalkoztatás során megelőzik és megakadályozzák a hátrányos megkülönböztetést, mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló) juttatások, szolgáltatások a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

- a Magyar Élelmiszerbank Egyesület és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által biztosított EU élelmiszeradományban városunk a program végéig kiemelt partnerként szerepelt.
- Az RSZTOP-1.1.1. és az RSZTOP-4.1.1. programokból a rászoruló személyek élelmiszercsomag adományban részesülnek, a projektet koordináló és megvalósító Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság osztásain.

- a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ minden évben nyári tábort szervez, ahol 7-12 év közötti gyermekek felügyeletét biztosítja, különös figyelmet fordítva a klienskörbe tartozó hátrányos- és halmozottan hátrányos gyermekek bevonására.
- A Békés Város Önkormányzata által szervezett Városi Karácsonyi Ünnepségek során minden évben tartós élelmiszer-csomaggal segíti a rászorulókat. 2022-ben 150 csomag került átadásra. Az egyének és családok kiválasztása a jelzőrendszer tagjainak véleménye és javaslata alapján történik.
- Békésen 2011. január hó 8. napján kezdetét vette a „Hét krajcár” program, amely során - a nyári szünet kivételével - természetbeni ellátásként minden szombaton 150 gyermek jut meleg ételhez, ami vagy tartalmaz leves, vagy „klasszikus” főétel. Alkalmasszerűen nem karitatív szervezetek is bekapcsolódnak az ételosztásba.
- Valamennyi óvodai és iskolai szünetben szünidei gyermekétkeztetés biztosításával segítik a kritériumrendszernek megfelelő gyermekeket.

Városunkban népkonyha nem működik.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: Önkormányzati adat

a) közösségi élet szinterei, fórumai

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	igen	11 197	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a közösségi életnek elsősorban a Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft. (Múzeum, Könyvtár, Kulturális Központ) és a Békési Civil Szervezetek Egyesülete biztosít helyet. A különböző kulturális műsorok, programok mellett az önképzés és önkifejezés fontos helyszíne. Különböző tanfolyamok, művészeti csoportok működnek az intézmények keretében, de helyet ad a helyi egyesületeknek, kluboknak is. A város segíti a civil szervezetek működését, a szabadidő tartalmas, hasznos és egészséges eltöltését, városunk természeti értékeinek megismerését, kulturális, történelmi, néprajzi hagyományainak bemutatását, a kézműves kultúra elsajátítását, a közösséget építő magatartásformák kialakítását. Az intézmények helyet biztosítanak az önművelődésnek, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló rendezvényeknek, civil szervezeteknek.

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel hozzájárulnak a város fejlődéséhez. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, a Békési Civil Szervezetek Egyesülete működtetésével, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a településen működő gazdasági szervezetekben jelen van, jellemzően felajánlásokban, önkéntes munkában nyilvánul meg.

Településünkön száznál több civil szervezet működik, melyek kulturális, szociális, sport, egészségügyi és egyéb szabadidős tevékenységi területet fognak össze, közülük 50-55 szervezet kap rendszeresen támogatást a várostól.

A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetés feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. Az Önkormányzat egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, egyházakkal, a nemzeti önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel. A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Városunkban etnikai konfliktusok nem jelentkeztek, a személyes problémák oka elsősorban a munkához jutás lehetőségéből adódik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A városban több civil szervezet végez adománygyűjtő akciókat és szervezi meg a rászorulóknak részére a kiosztását. Legjelentősebb ilyen irányú munkát a Keresztény Értelmiségi Szövetsége, a Családért Alapítvány, a Nagycsaládosok Egyesülete és a Magyar Vöröskereszt helyi szervezete végzik, illetve a már említett, 2011 óta működő a „Hét krajcár” program, mely 2014-ben egyesületi formát öltött.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

Békésen a német, roma, román és szlovák nemzetiség hozott létre nemzetiségi önkormányzatot. A Békési Szlovákok Egyesülete már a politikai palettán való megjelenés előtt is működött. A régió nemzetiségi szervezeteivel való kapcsolatuk jó, a vármegyei szervezetekkel együttműködve többször volt Békésen nemzetiségi találkozó. Nemzetiségi identitásukat erősíti, hogy az anyaországgal is kapcsolatot tartanak, hagyományukat őrzik.

e) helyi lakossági önszerveződések

Békésen mintegy 150 civil szervezet működik, közülük számos településen túli hatókörrel. A saját érdeklődési körén (motoros baráti kör, népművészet stb.), intézményén (könyvtár, múzeum, iskola stb.), szociális környezetén (nyugdíjas, mozgáskorlátozott, stb.), egyesületi tagságán túl a város lakosságának is bemutatkozni szándékozik, városi rendezvényeken megjelenő szervezetekből is számos akad, akik a kulturális életben (pl. Nefelejcs Kulturális Egyesület, Belencéres Néptáncgyűttes, Békési Fiatalokért Egyesület), a helyi közéletben (pl. Városvédő és Szépítő Egyesület) is aktívan közreműködnek, tevékenységükkel színesítve Békés mindennapjait.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma nemzetiség érdekképviselőjét a Békési Roma Nemzetiségi Önkormányzat látja el. A mélyszegénységben élők, a romák többsége a társadalom peremén él, helyzetük halmozottan hátrányos, jellemző rájuk az iskolázottság alacsony szintje, a magasabb munkanélküliségi arány. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat rendszeres ajánlással él a munkáltatók felé, illetve a pályázati úton elérhető munkaerő-piaci képzéseket koordinálja.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése	adósságkezelési tanácsadás prevenció
a célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya	rendszeres prevenciók szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között
a szegregátumokban nem megfelelőek a lakáskörülmények	lakáshoz jutás támogatása, lakásépítési programok támogatása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt ENSZ Egyezményt, majd a 47/2007. (V. 31.) határozatával elfogadta a „*Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032*” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja az volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	9 321	9 765	19086	48,84%	51,16%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			522	2,73%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 359	1 256	2615	7,12%	6,58%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	333	284	617	1,74%	1,49%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

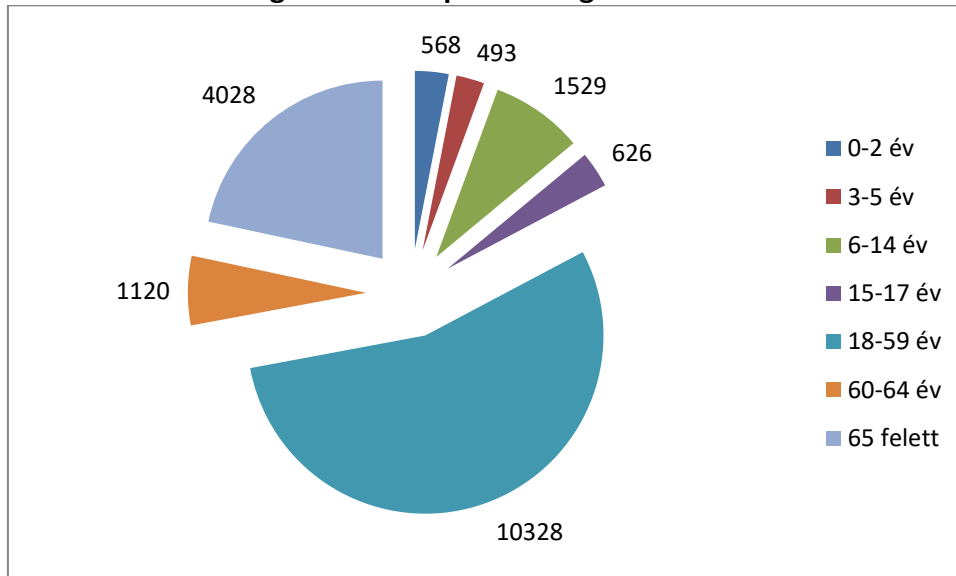
Békés lakónépessége folyamatosan csökken, 2000. óta nem találunk egyetlen olyan évet sem, melynek során ne fogyott volna a városban élők száma. Az elmúlt 10 év során több mint 1400 fővel csökkent a lakosság, ami 6,5%-os fogyást jelent, szemben az országban ugyanezen idő alatt bekövetkező mindössze 0,28%-os fogyással. Ennek a rendkívül magas számnak több összetevője van, melyek főleg népmozgalmi tényezők.

Az életkor az egyént jellemző, tőle elválaszthatatlan biológiai és társadalmi tulajdonságok összessége, amelyhez korszakonként változó tartalom kapcsolódik. A hazai gyakorlat az életkor vonatkozásában az alábbi csoportosítást alkalmazza:

- gyermekkorúak (0-14 év közöttiek)
- produktívkorúak (15-59 év közöttiek)
- öregkorúak (60 év felettiek)

2022. év december 31-én Békésen 2.590 fő gyermekkorú, 10.954 fő produktívkorú és 5.148 fő időskorú élt. A lakosság korösszetételének korcsoportonkénti megoszlása a következő kördiagramból olvasható ki.

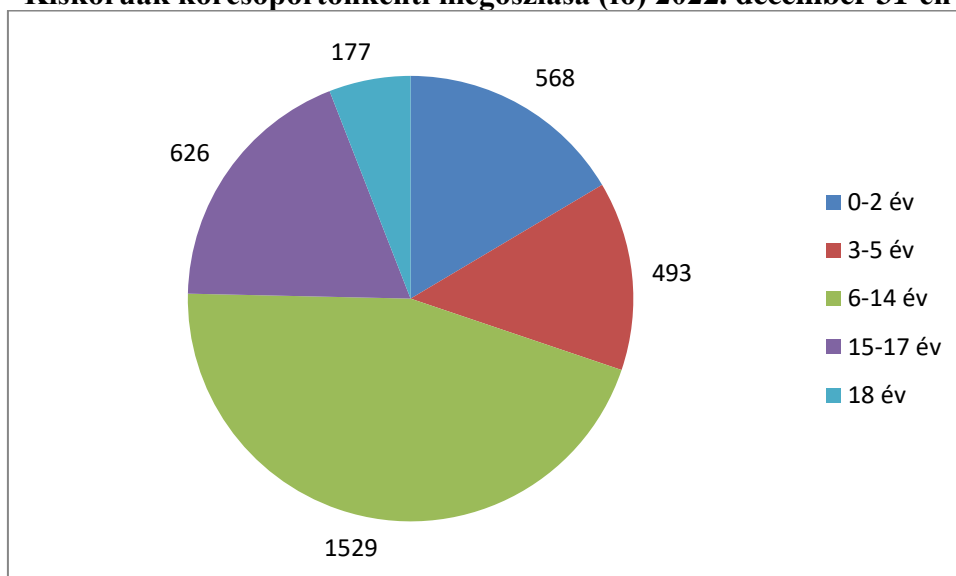
Békés állandó lakosságának korcsoportos megoszlása 2022. december 31-én

A számadatokból megállapítható, hogy városunkban - az országos átlaggal megegyezően, miként a fejlett országokban - a produktívkorúakhoz képest a gyermekkorúak száma egyre csökken, míg az idősek aránya egyre növekszik.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. Városunkban a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem és az egyenlő bánásmód minden gyermekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

Kiskorúak korcsoportonkénti megoszlása (fő) 2022. december 31-én

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékkal élő gyermekek. A fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	51	n.a.
2018	39	n.a.
2019	24	231
2020	29	203
2021	34	176
2022	37	196

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy vele kapcsolatban más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a járási gyámhivatal feladata.

A veszélyeztetettség okai:

- szociális helyzet
- a család szétesése
- a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya

- súlyos betegség a családban
- a család életmódja
- a gyermek mentális állapota, személyiségzavara
- bántalmazás

A Gyvt. 67/A. §-a, és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 83/A. §-a rögzíti a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításának szabályait. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzetenél meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a köznevelésben Békésen a tanulmányi félévek kezdetén

Időszak	Óvodás HH	Óvodás HHH	Alapfokú iskolás HH	Alapfokú iskolás HHH	Középfokú iskolás HH	Középfokú iskolás HHH	Összes HH	Összes HHH
2012/10	337	100	880	382	482	210	1699	692
2013/01	345	114	871	381	490	207	1706	702
2013/10	293	112	794	366	421	205	1508	683
2014/01	240	102	671	347	412	190	1323	639
2014/10	141	91	365	263	121	76	627	430
2015/01	48	89	128	291	50	91	226	471
2015/10	33	62	105	199	40	64	178	325
2016/01	45	58	107	207	44	39	196	304

2016/10	59	88	288	206	119	93	466	387
2017/01	94	70	250	206	75	79	419	355
2017/10	86	84	203	217	51	86	340	387
2018/01	82	75	197	197	82	104	361	376
2018/10	73	83	160	163	76	91	309	337
2019/01	72	95	172	176	61	108	305	379
2019/10	49	85	154	184	40	86	243	355
2020/01	42	113	81	182	54	72	177	367
2020/10	17	112	60	154	16	152	93	418
2021/01	12	105	40	174	11	91	63	370
2021/10	20	114	74	176	14	126	108	416
2022/01	17	142	47	223	5	80	69	445
2022/10	3	74	26	162	5	65	34	301

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás az Oktatási Hivatal számára

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Településünkön biztosított ellátások:

- Pénzbeli és természetbeni ellátások:
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
  - gyermekétkeztetés
  - gyermektartásdíj megelőlegezése (a járási gyámhivatal feladat- és hatáskörében),
  - otthonteremtési támogatás (a járási gyámhivatal feladat- és hatáskörében, nevelésbe vettként nagykorúvá váltak részére)
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
  - gyermekjóléti szolgáltatás,
  - gyermekek napközbeni ellátása,
  - gyermekek átmeneti gondozása.

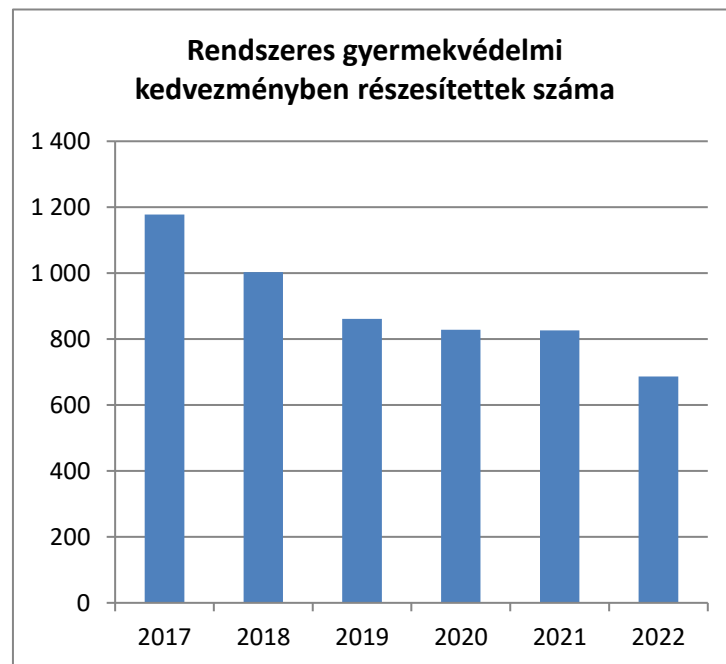
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre (tankönyvtámogatás, étkezési kedvezmény, illetve kétszer egy évben eseti támogatás).

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő

2017	1 178
2018	1 003
2019	862
2020	828
2021	826
2022	687
2023	528

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A Gyvt. 20/A. § (1) és (2) bekezdései alapján a jegyző

- annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága
  - a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
  - a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel*alapösszegű* pénzbeli támogatást folyósít feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt a fenti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.
- annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a Gyvt. 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján
  - a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
  - a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

Pénzbeli támogatás

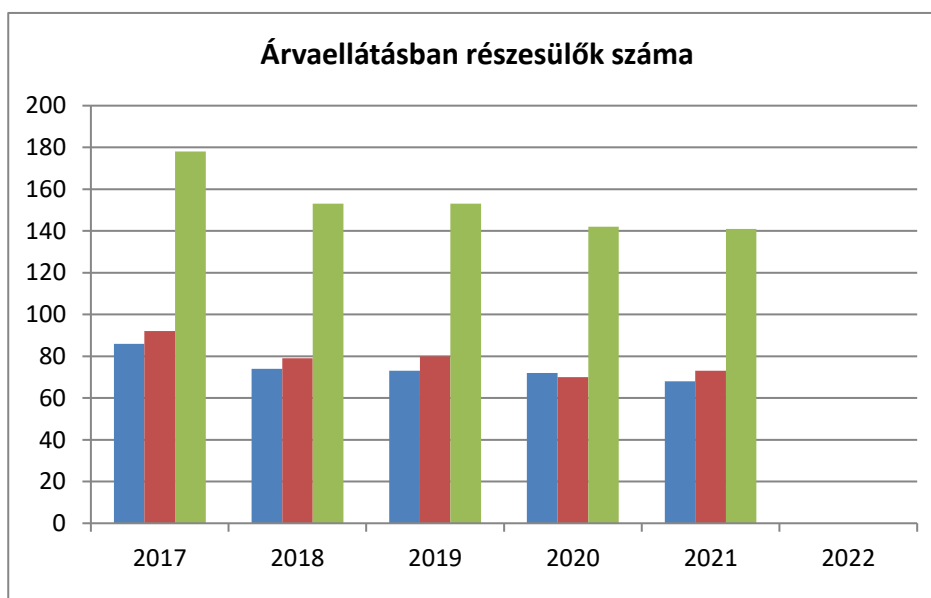
Időszak	Időszak					
	alapösszeg 6.000 Forint/fő		emelt összeg 6.500 Forint/fő		összesen	
	kiskorú	nagykorú	kiskorú	nagykorú	kiskorú	nagykorú
2019. augusztus hónap	110	8	701	49	811	57
2019. november hónap	133	8	680	38	813	46
2020. augusztus hónap	151	8	630	39	781	47
2020. november hónap	124	7	611	16	735	23
2021. augusztus hónap	145	8	629	38	774	46
2021. november hónap	148	11	634	44	782	55
2022. augusztus hónap	158	12	619	70	777	82
2022. november hónap	93	3	419	10	512	13
2023. augusztus hónap	98	6	421	26	519	32
2023. november hónap	89	2	406	11	495	13

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	86	92	178
2018	74	79	153
2019	73	80	153
2020	72	70	142
2021	68	73	141
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az önkormányzat a Gyvt. által kötelezően szabályozott ellátásokon túl a gyermekvédelmi, illetve más rendeleteiben további ellátásokat szabályoz:

- életkezdési támogatás: a gyermek születésekor állapítható meg, amennyiben a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek születését megelőzően legalább 12 hónapja Békés városban lakóhellyel rendelkezik, és más önkormányzattól ezen a jogcímen támogatásban nem részesült. Összege 30.000 Forint.
- autóbusz bérlet-támogatás: az önkormányzat a helyben lakos, Békésen iskolában tanulók számára az iskolába járás megkönnyítése érdekében autóbusz helyi járat igénybevételéhez, a bérlet megvásárlásához, a diákbérlet árának 100 %-át támogatásként biztosítja a tanév időtartamára.
- nevelési- és tanévkezdési támogatás: a családok anyagi terhének csökkentése érdekében szeptember hónapban a Békés városban bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező bölcsődés, óvodás, alapfokú- vagy középfokú közoktatási intézménybe járó gyermek után nevelési- és tanévkezdési támogatásban részesült, amely összege a bölcsődés és óvodás gyermekek vonatkozásában 5.000 Forint/fő, a nappali oktatás munkarendje szerint általános iskolai tanulmányokat folytató gyermekek vonatkozásában 10.000 Forint/fő, a középfokú iskolai tanulmányokat folytató diákok vonatkozásában 12.000 Forint/fő volt.
- Békés Város Önkormányzata 2020. augusztus 1-től a 3. életévét már betöltött, de 11. életévét még be nem töltött - legalább egy - kiskorú gyermeket nevelő családok részére, szociális támogatásként „Nebuló bérlet”-et biztosít, amely a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő uszodája, a Dánfoki Üdülő, a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár, valamint a Békés Városi Jantyk Mátyás Múzeum szolgáltatásainak igénybevételére jogosít.
- Békés Város Önkormányzata 2021. július hó 1-től új ellátásként babaköszöntő csomag, illetve sportszervezeti tagdíj támogatás szabályozásáról döntött. Az ellátásokban közös illetékességi szabály, hogy a törvényes képviselők - *tagdíjtámogatás esetén a gyermekre is kiterjedően* - lakóhelye legalább egy éve Békés városban legyen.
A babaköszöntő csomag nincs jövedelemhatárhoz kötve, 36. hetes életkort betöltött méhmagzati kortól a gyermek 4. hónapos életkorának betöltéséig vehető igénybe. A csomag tartalma 1 db Békés város címerével ellátott 62-es méretű body, 1 db újszülött ágynemű, 1 db kifogó, 4 db textilpelenka és 2 db előke.
A sportról szóló 2004. évi I. törvény 1. § (4) bekezdése szerinti, legalább egy éve tag amatőr sportoló gyermek sportszervezetnél fizetendő egy éves tagdíjának 50 %-át (de maximum havi 3.000 Forintot) az önkormányzat átvállalja, és azt a sportszervezet részére utalja, ha a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át, gyermekét egyedül nevelő szülő esetén a 400 %-át.
A tagdíj összegeként a sportegyesület által alapszabályban rögzített összeg képezi a számítás alapját. A támogatás iránti kérelem minden évben egy időszakban, január hónapban terjeszthető elő.
- Békés Város Önkormányzata a békési állandó lakhelyű, nehéz anyagi körülmények között élő, legalább 4,2-es tanulmányi átlagot elért, Békésen középiskolai tanulmányokat folytató fiatalok számára középiskolai ösztöndíjat alapított. A támogatás összege havi 10.000 Ft, két egymást követő félévre szól, a félévek 5 tanulmányi hónapjára.

- A Belügyminisztérium által a 8. évfolyamos tanulók számára kiírt Arany János Tehetséggondozó Program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek olyan középiskolákban, kollégiumokban tanuljanak, nevelődjenek, amelyek célul tűzték ki a tehetséggondozást és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést. Helyi rendeletünk értelmében tanévenként maximum 5 tanuló támogatható.
- Békés Város Önkormányzata a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz indulásakor csatlakozott, amit - *mint minden évben* - 2022-ben is megerősített.

Önkormányzati támogatások (Ft.)

Ellátás megnevezése	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Életkezési támogatás	450.000	330.000	360.000	450.000	570.000
Autóbusz-bérlet támogatás	2.886.500	2.366.700	1.363.900	1.363.900	2.148.201
Nevelési- és tanévkezdési támogatás	-	26.201.000	25.466.000	24.195.000	22.997.000
Nebuló bérlet	-	-	1.280.800	366.000	1.407.600
Babaköszöntő csomag	-	-	-	1.000.000	1.045.000
Sportszervezeti tagdíjtámogatás	-	-	-	172.500	246.000

Forrás: önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz, ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett, intézményekben történő étkeztetés.

A Gyvt. 21. § (1) bekezdése alapján természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére. Az étkeztetés intézményi- és szünidei gyermekétkeztetésből áll.

A Gyvt. 21/B. §-a alapján az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani (1) a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékmal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon *a)* és *b)* pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés *a)*, *b)* és *d)* pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Intézményi gyermekétkeztetés, önkormányzati adatok alapján

Az intézményi étkezésben résztvevők számának alakulása a 2022. évben	Étkezést igénybe vevők száma (fő)											
	100 % térítési díjat fizetők			50 % térítési díjat fizetők			Ingyenesen étkezők			Étkezők összesen		
Év	2020.	2021.	2022.	2020.	2021.	2022.	2020.	2021.	2022.	2020.	2021.	2022.
Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde	31	35	40	-	-	-	302	340	352	333	375	392
Bölcsőde	10	13	16	-	-	-	61	70	72	71	83	88
Óvoda	21	22	24	-	-	-	241	270	280	262	292	304
Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola	146	166	194	80	84	95	83	98	106	309	348	395
- napközi	96	106	119	55	63	76	70	87	96	221	256	291
- menzás	50	60	75	25	1	19	13	11	10	88	92	104
Dr. Ilyés Sándor Speciális Intézmény	0	34	0	50	65	95	61	71	88	111	170	183
Óvoda	0	0	0	0	0	0	15	16	25	15	16	25
- 3 x étkezés	0	0	0	0	0	0	14	16	25	14	16	25
- menza	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
Általános iskola	0	34	0	17	26	38	29	34	41	46	94	79
- 3 x étkezés	0	33	0	15	24	36	27	33	40	42	90	76
- menza	0	1	0	2	2	2	2	1	1	4	4	3
Szakiskola, ebből	0	0	0	15	20	33	6	7	6	21	27	39
- 3 x étkezés	0	0	0	9	13	23	5	6	5	14	19	28
- menza	0	0	0	6	7	10	1	1	1	7	8	11
Kollégium, 5 x étkezés	0	0	0	18	19	24	11	14	16	29	33	40
	177	235	234	130	149	190	446	509	546	753	893	970

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

E tárgykörrel kapcsolatban statisztikai adatok nem találhatóak, ilyen tartalommal bíró adatbázissal nem rendelkezünk. Az orosz-ukrán háború kirobbanása óta változó számban vannak jelen városunkban ukrán állampolgárságú gyermekek. Elhelyezésükről magánszemélyek, illetve a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója gondoskodik. Itt tartózkodó szüleiknek közfoglalkoztatás keretein belül lehetőséget tudunk/tudtunk biztosítani a munkavégzésre, anyagi lehetőségeik javítása érdekében.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

E tárgykörrel kapcsolatban statisztikai adatok nem találhatóak.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége
---

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a rögzíti, miszerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön.

A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, telepszerű lakókörnyezet.

Az óvodai férőhelyek száma elegendő valamennyi gyermek fogadására, a városi és egyházi óvodák, tagóvodák lefedik az egész várost, így mindenki a lakókörnyezetéhez közel juthat a szolgáltatáshoz.

A városban működő két, tárulás által fenntartott, illetve egy kétcsoportos magánbölcsőde esetében nagyobb a távolság, az igények alapján azonban a férőhelyek száma elegendő.

Az általános iskolai oktatásban a következő fejezetek adatai pontosan jelzik, hogy a szülők a lakókörnyezethez legközelebbi intézményt választották, így spontán szegregáció alakult ki a Reményhír Intézmény Eötvös József Általános Iskolájában. Az önkormányzat már nem iskolafenntartó, így nincs befolyása az iskolán belüli folyamatokra, az óvodák tekintetében azonban tud hatni a szülőkre, hogy ne a kényelmes, hanem a gyermek számára legjobb megoldást válasszák.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, ami különösen igaz a halmozottan fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok esetében. A szolgáltatásokhoz való hozzájutásban segítséget nyújtanak számukra az országos-vármegyei-helyi egyesületek, a helyi önkormányzat és a járási hivatal, illetve a szociális ellátó szervezetek, elsősorban a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Támogató Szolgálat.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A Védőnői Szolgálat ellátása a 0-18 éves korú lakosságra, valamint a felnőtt lakosság azon rétegére terjed ki, akik szoros kapcsolatban állnak ezzel a korosztállyal, illetve valamilyen lakossági szűrésben érintettek. A védőnők munkájuk során figyelemmel kísérik az újszülöttek, csecsemők, kisgyermek testi-lelki- és szociális jólétét. A feladatot jelenleg 10 (7 főterületi- és 3 fő iskolai) védőnő látja el, a 3.6. fejezetben leírtak szerint.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2022	10	568	57

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A hatályos jogszabályok szerint az egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható nők (várandós, gyermekágyas anyák), gyermekek (újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig) és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek száma összesen legfeljebb 250 fő lehet. A fenti táblázatból kitűnik, hogy az egy védőnőre jutó gyermekek száma optimális.

A 2023. szeptember 30-i állapot szerint a területi védőnői szolgálat ellátási kötelezettsége körébe tartozó 0-7 éves korú gyermekek, valamint oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekek létszámáról az adatok az alábbi táblázatban olvashatóak.

Területi védőnői körzetek és az ellátottak száma					
A szolgálat kódja	Ellátási terület megnevezése	0-7 éves életkorú gyermekek száma	Oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekek létszáma (fő)	Létszám összesen (fő)	Ebből külterületi ellátottak száma (fő)

040097406	Békés	171	0	171	2
040097407	Békés	173	0	173	0
040097409	Békés	142	0	142	0
040097410	Békés	139	0	139	3
040097411	Békés	182	0	182	7
040097412	Békés	120	0	120	0
040097413	Békés	152	0	152	1
Összesen	Békés	1079	0	1079	13

Ha olyan, a gyermeket veszélyeztető eltérést észlelnek, amit kompetenciájukon belül nem tudnak jó irányba előmozdítani, azt a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként jelzik a BVSZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának, súlyosabb esetben - az előzővel egy időben - a járási gyámhivatalnak is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Az egészségügyi alapellátás részét képező gyermek háziorvosi feladatok ellátásának megszervezése az önkormányzat kötelezően ellátandó feladata. 4 házi gyermekorvos látja el a feladatokat, a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő épületében. Betöltetlen házi gyermekorvosi praxis nincs.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	8	4	24761	0
2018	0	8	4	24040	0
2019	0	8	4	22925	0
2020	0	8	4	n.a.	n.a.
2021	0	8	4	n.a.	n.a.
2022	0	8	4	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodai ellátásban, a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde minden tagóvodája integrált óvoda, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása is biztosított, amely során hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása zajlik. A súlyosabb esetek óvodai nevelése a Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium csoportjaiban folyik. A bölcsődés gyermekek a korai fejlesztést a Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézményében vehetik igénybe.

d) gyermekjóléti alapellátás

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

Békés Város Önkormányzata a kötelező feladat-ellátási körébe tartozó, személyes gondoskodás keretében nyújtott gyermekjóléti alapellátásokat az integrált intézményként működő Békés Városi Szociális Szolgáltató Központon keresztül biztosítja, amely fenntartója 2013. július 1-től a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított **gyermekek napközbeni ellátásának formái**, a gyermekek életkorának megfelelően

- a bölcsődei ellátás: bölcsőde, mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, családi bölcsőde
- napközbeni gyermekfelügyelet: sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek számára szükségleteikhez igazodó ellátás nyújtása
- az alternatív napközbeni ellátás: játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás

A bölcsődei ellátás keretében - *ha e törvény kivételt nem tesz* - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde. Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható, főszabály szerint harmadik életévének betöltéséig. Az óvodai nevelésre nem érett gyermek, aki harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig. A sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei ellátásban annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

Békésen jelenleg 2 társulási fenntartású, illetve egy civil fenntartó által működtetett 2 bölcsőde működik.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	2	134
2018	2	141
2019	2	137
2020	2	127
2021	2	144
2022	2	143

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	144	134
2018	0	0	0	0	0	0	144	141
2019	0	0	0	0	0	0	144	137
2020	0	0	0	0	0	0	144	123
2021	0	0	0	0	0	0	144	139
2022	0	0	0	13	0	0	157	151

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

2022. június 1-től kezdte meg működését a Tündéri Gyermekekért Egyesület által fenntartott Tündérpor Családi Bölcsőde 8 férőhellyel, és a Tündérlak Családi Bölcsőde 5 férőhellyel.

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében a sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek számára szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani. A napközbeni gyermekfelügyelet megszervezhető

- a szolgáltatást nyújtó saját otthonában,
- a foglalkoztató által biztosított helyiségben,
- más, e célra kialakított helyiségben, vagy
- a szülő, törvényes képviselő otthonában.

Városunkban engedélyezett napközbeni gyermekfelügyeletről nincs tudomásunk.

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés,

feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

Városunkban engedélyezett alternatív napközbeni ellátásról nincs tudomásunk.

A Gyvt. 45. § (2) bekezdése alapján a gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A gyermekek átmeneti gondozása keretében - *kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja* - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni.

Békés Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását az Orosházi Családok Átmeneti Otthonát működtető Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel kötött ellátási szerződés alapján biztosítja, abban az esetben, ha a szülő a fenti okokból a gyermeke nevelését a családban nem tudja biztosítani. A szerződéskötés óta nem merült fel igény átmeneti gondozás biztosítására.

2022. novemberében nyitotta meg kapuit az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ Csillagmajor Családok Átmeneti Otthona, akivel Békés Város Önkormányzata szintén ellátási szerződést kötött.

f) gyermekvédelem

Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti – keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a

családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájárulásának szervezése,

- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a Gyvt.-ben meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokról, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése teszi lehetővé a gyermekeket általában érintő veszélyeztető okok feltárását, valamint az egyes gyermek veszélyeztetettségének időben történő felismerését. A Gyvt.-ben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a foglalkozás-felügyeleti hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv,
- a települési önkormányzat jegyzője,
- a büntetés-végrehajtási intézet,
- a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.

Ezen intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, illetve hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Tapasztalatként elmondható, hogy jellemzően sokproblémás családok kerülnek a BVSZSZK látókörébe. Nagyon sokan élnek a gyermek fejlődését nehezítő körülmények között, nélkülözésekkel küszködve. Egyre gyakoribb a gyermekek erőszakos magatartása, ami egyre

alacsonyabb életkorban jelentkeznek. A konfliktusba került emberek közti kommunikáció általában eredménytelen, az előítélet, a gyanakvás, a félelem a harag irányítja őket, ami megakadályozza, hogy tisztán lássák a helyzetet, illetve felismerjék saját érdeküket. Ebben a felek közötti kommunikáció javításában, konfliktusfeloldásban, kompromisszumra jutásban nyújt segítséget a speciális végzettséggel is rendelkező családgyógyász.

A járásszékhely település lakosságszámtól függetlenül köteles család- és gyermekjóléti központot működtetni. A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki. 2016. január 1-jétől a BVSZSZK a békési járáshoz tartozó hét településen látja el a Család- és Gyermekjóléti Központ feladatait: Békés, Mezőberény, Köröstarcsa, Murony, Kamut, Bélmegyer és Tarhos tekintetében.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermeket nevelő családoknál a kialakult krízishelyzet - *amely oka többnyire anyagi vonatkozású* - megoldásában igyekszik a város segítséget nyújtani. A gazdasági válság, a Covid-19 világjárvány, az Orosz-Ukrán háború gazdaságra gyakorolt negatív hatásai miatt kialakult munkanélküliség magával hozza, hogy egyre több család kerül még nehezebb anyagi helyzetbe, fokozatosan nő azok száma, akik segítségre szorulnak, amelyet az önkormányzat - többnyire - véglegesen megoldani a rendelkezésre álló forrásokból nem tud, annak időszakos enyhítésében tud csak segíteni. Ennek formája főként a települési krízistámogatás.

A lakhatás vonatkozásában előforduló krízishelyzetben a BVSZSZK által működtetett, mindkét nem fogadásra alkalmas hajléktalanszálló csak korlátozott lehetőséget biztosít, összesen 50 fő elhelyezésére alkalmas, az azonnali elhelyezés azonban szinte lehetetlen.

Békés Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását az Orosházi Családok Átmeneti Otthonát működtető Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel kötött ellátási szerződés alapján biztosítja, abban az esetben, ha a szülő a fenti okokból a gyermeke nevelését a családban nem tudja biztosítani. 2022. novemberében nyitotta meg kapuit az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ Csillagmajor Családok Átmeneti Otthona, akivel Békés Város Önkormányzata szintén ellátási szerződést kötött.

A nem megfelelő környezeti és a szociális helyzet egyre több pszichés megbetegedést generál. A BVSZSZK Család- és Gyermekjóléti Szolgálatánál 2002-től működik a pszichológiai szolgáltatás. A szolgáltatást igénybe vevők a BVSZSZK kliensei, az Átmeneti Szállók lakói, óvodás gyermekek, általános- és középiskolás tanulók, a város lakói. A segítség módjai a konzultáció, a pszichológiai tanácsadás, a krízis tanácsadás, személyiségteszt kitöltése, illetve igény szerint csoportos foglalkozások.

A BVSZSZK-nál biztosított családkonzultáció feladata a családon belül előforduló együttélési, kapcsolati problémákban való segítségnyújtás. Az igénybevétel okai többnyire a megromlott párkapcsolat, válás, munkanélküliség, szenvedélybetegség, hozzátartozó elvesztése, illetve gyermeknevelési problémák (serdülőkori krízis, magatartásprobléma).

A Támogató Szolgálat napi segítségével 7-8 fogyatékkal élő gyermek jár fejlesztésre a Napraforgó Gyógypedagógiai Központba, a Békéscsabai Esély Pedagógiai Központba, valamint a helyi Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium készségfejlesztő részlegére. A Szolgálat segítséget nyújt a fogyatékos gyermek orvosi vizsgálatokra eljuttatásában (pl.

Szeged, Budapest). A családok ezen felmerülő problémáikat nem, vagy nehezen tudják egyedül kezelni.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Jellemzően a városban működő, gyermekekkel foglalkozó intézmények, szervezetek biztosítják a gyermekek számára az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokat.

- Az oktatási intézmények, egyházi és civil szervezetek rendszeresen sport programokat és szabadidős foglalkozásokat szerveznek.
- A nemzetiségi önkormányzatok nyári táborokat szerveznek, melyeket bárki igénye szerint, és anyagi helyzete függvényében igénybe vehet.
- A BVSZSZK minden tanév végén megszervezi a „Fuss a nyárba” szünidőköszöntő futóversenyt. A program célja elsősorban a gyermekek és a felnőttek figyelmének felhívása a rendszeres sportolásra, az egészséges életmód fontosságára.
- A BVSZSZK minden évben nyári napközis tábor szervezését és működtetését látja el, amely helyszíne a Nefelejcs Egyesület Durkó utcai székháza. A 4 hetes időszak alatt napi 30 fő, zömében rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek felügyeletét biztosítják. A napi egyszeri meleg étkezés a szünidei gyermekétkeztetés keretén belül van igénybe véve. A heti programtervben az irányított csapatmunkára, az egyéni és a közösségi élményszerzésre, az egyéni erősségek kidomborítására és a pihenésre, a kötetlen barátkozásra, játékokra van helyezve a hangsúly.
- Minden évben a nyári szünidő első hetében Kortárstábort szervez a BVSZSZK, az Önkormányzat támogatásával. A szociális, mentálhigiénés, egészségügyi szakemberek tematikus előadásai mellett aktív szabadidő eltöltése jellemzi az egy hetes tábort. A kortárssegítésre érzékenyítő programok igen népszerűek a 13-16 éves korosztályban, a 2020-as esztendővel a program 19 fővel valósult meg.
- A Mikulásnap délutáni ünnepségen 20 kisiskolás vesz részt a BVSZSZK által működtetett Derús Házban, ahol megmutathatják kézműves ügyességüket, valamint báb előadáson vehetnek részt amelyek a téli ünnepekhez kapcsolódnak.
- Adventi program keretein belül 4 héten át kézműves program várja a gyerekeket, ahol karácsonyfa díszeket, asztali díszeket készítenek, valamint mézes kalácsot díszítenek. Az elkészített munkákat hazavihetik a résztvevők.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Az oktatási intézményekben a tanév során a gyermekétkeztetés keretén belül biztosított az intézményi gyermekétkeztetés.

A Gyvt. 21. § (1) bekezdése alapján természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére. Az étkeztetés intézményi- és szünidei gyermekétkeztetésből áll.

A Gyvt. 21/A. § (3) bekezdés a) pontja alapján a gyermekétkeztetést a települési önkormányzat biztosítja az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, a közigazgatási területén a tankerületi központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben. Előzőek értelmében Békés Város Önkormányzata látja el az intézményi gyermekétkeztetés feladatát a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde, a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola, a Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium óvodai neveltjei, tanulói tekintetében. A bölcsődékben, az

alacsony életkorú gyermekekre vonatkozó ajánlásoknak megfelelően, helyben történik az ebéd elkészítése.

Békés Város Önkormányzata 2016. április hó 4. napjától a gyermekétkeztetés önkormányzati feladatait nem saját fenntartású intézmény, hanem vásárolt élelmezés útján biztosítja, a közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött szerződés értelmében a Prizma Junior Zrt.-től. A gyermekétkeztetés adminisztratív feladatait (megrendelés, lemondás, térítési díjak beszedése) a Békési Polgármesteri Hivatal Gazdasági Osztálya látja el.

A József Attila u. 12. szám alatt lévő tálalókonyhán a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola tanulóinak étkeztetése, illetve a kapacitás kimerítéséig vendégétkeztetés történik. A Jantyik utca 21-25. szám alatt lévő főzőkonyháról a Reményhír Intézmény tanulói, valamint a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde óvodai neveltjeinek étkeztetése történik. A Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium neveltjei, tanulói részére az ott működtetett tálalókonyhán a szolgáltatást veszik igénybe a gyermekek, óvodás kortól középiskolás korig megtalálhatóak az intézményben. A korcsoport szerinti megoszláson belül vannak kollégisták (napi ötszöri étkezést igénybevevők), napközisek (napi háromszori étkezést igénybevevők), valamint menzás tanulók.

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdés a) pontja alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja. A szünidei gyermekétkeztetést

- a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
  - a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
  - az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Szünidei gyermekétkeztetés,			
Szünidő megnevezése	Időtartam	Fő	Adagszám
2016.	56 nap	476 fő/nap	26.657 adag
2017.	53 nap	358 fő/nap	18.974 adag
2018.	51 nap	372 fő/nap	18.972 adag
2019.	54 nap	303 fő/nap	16.362 adag
2020.	57 nap	355 fő/nap	20.235 adag
2021.	57 nap	303 fő/nap	17.271 adag

2022-ben az alábbiak szerint alakult a szünidei gyermekétkeztetést igénylők száma, napi átlagban:

Szünidei gyermekétkeztetés a 2022-es évben			
Szünidő megnevezése	Időtartam	Fő	Adagszám
tavaszi szünet	2 nap	22 fő/nap	44 adag
nyári szünet	43 nap	133 fő/nap	5.099 adag

ősz szünet	-	-	-
téli szünet (december)	6 nap	161 fő/nap	966 adag
téli szünet (január)	5 nap	148 fő/nap	740 adag

A tavalyi évben nem volt őszi szünet, a téli szünet 2022. december 22-től 2023. január 8-ig tartott. A meghosszabbított időtartam miatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőknek is lehetőséget biztosítottunk a szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére. 39 gyermek élt a lehetőséggel, vonatkozásunkban az étkezés térítési díja a szociális pénzeszközökből került finanszírozásra.

Békésen 2011. január hó 8. napján kezdetét vette a „Hét krajcár” program, amely során - a nyári szünet kivételével - természetbeni ellátásként minden szombaton átlag 150 gyermek jut meleg ételhez, ami vagy tartalmaz leves, vagy „klasszikus” főétel.

A program indításakor a cél az volt, hogy ne az amúgy is agyonterhelt szociális kasszát szabdaljuk tovább, hanem a társadalmi szolidaritásra építve a közösen tenni akarás felé nyissunk. A rászoruló gyermekek hétvégi élelemhez jutását tűztük feladatul, mert fontosnak tartottuk, hogy a közösség tegyen a legkisebbek közül azokért, akiknek kevesebb jutott. A program anyagi oldalát szponzorok (cégek, vállalkozók, magánszemélyek, civil szerveződések) biztosítják. Az étel elkészítését a városban működő iskolák, a Polgármesteri Hivatal konyhája, a városban található valamennyi nagyobb konyha és étterem vállalták, hogy - önkéntes munka keretében, kigazdálkodva a szakácsok munkabérét és a főzés energiaköltségét - a program során ellátják a főzés és az ebéd osztásának feladatát.

A program célközönsége a városban működő oktatási intézményektől kapott javaslatok alapján állt össze, illetve a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ tesz javaslatot azon rászoruló személyéről, ahol nem Békésen állnak tanulói jogviszonyban a gyermekek, tehát a helyi intézményektől javaslat rájuk nem érkezhett.

A szervezésben résztvevők kontrollálják az átvételt, és azt, hogy valós igények mentén haladjon a program.

Hétfégi gyermekétkeztetés adatai

„Hét krajcár” program részvételi számai		
Év	Hétfégek száma	Kiosztott ételadag
2012.	36 hétfégek	5.336 adag
2013.	34 hétfégek	5.370 adag
2014.	31 hétfégek	4.456 adag
2015.	29 hétfégek	4.008 adag
2016.	29 hétfégek	5.513 adag
2017.	27 hétfégek	3.993 adag
2018.	23 hétfégek	4.301 adag
2019.	25 hétfégek	3.760 adag
2020.	29 hétfégek	2.668 adag
2021.	31 hétfégek	2.789 adag
2022	30 hétfégek	2.811 adag

A „Hét krajcár” programot, amely terveink szerint töretlenül folytatódik, több mint 100 magánszemély és vállalkozó, illetve 20 helyi szervezet segítette munkájával és adományával.

A Kormány 2011-ben döntött arról, hogy felmenő rendszerben biztosítja a tanulók ingyenes tankönyvellátását. Első alkalommal a 2013/2014. évi tanévben az első évfolyamra beiratkozott tanulók számára lett ingyenes a tankönyv, ezt követően évente egy-egy újabb évfolyam csatlakozhatott a kedvezményezettek köréhez. Az 1265/2017. (V.29.) Korm. határozat a 2017/2018. évi tanévben az ingyenes tankönyvellátást egy ütemben vezette be az 5-8. évfolyam tanulói, és terjesztette ki a középiskola 9. évfolyama számára.

Ezen intézkedés eredményeként ingyenes tankönyvellátásra jogosult:

- az 1-9. évfolyam valamennyi tanulója,
- a 10-12. évfolyamon a normatív támogatásra jogosultak,
- a nemzetiségi és gyógypedagógiai nevelés-oktatásban résztvevő tanulók.

j) eltérő kultúrájú, vagy hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Kifejezetten erre irányozott programok nem kerülnek rendezésre, a jelenleg nyújtott szolgáltatások és programok bármelyikében hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek megkülönböztetés és akadályoztatás nélkül részesülhetnek. Az Önkormányzat a helyi közművelődés támogatása során kötelező alapszolgáltatásának tekinti a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztését. Ennek keretében elősegíti a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítését és fenntartását.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor, ilyen irányú jelzés sehonnan nem érkezett.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

- A BVSZSZK-nál a gyermekek részére segítséget nyújtó ingyenes korrepetálás működik, ahol a sikertelen teljesítményt nyújtó tanulókkal napi rendszerességgel, a készségi tárgyakon kívül minden tárgyból önkéntesek végzik a tanulók felkészítését.
- A BVSZSZK minden évben nyári napközis tábor szervezését és működtetését látja el, amely helyszíne a Nefelejcs Egyesület Durkó utcai székháza. A 4 hetes időszak alatt napi 30 fő, zömében rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek felügyeletét biztosítják. A napi egyszeri meleg étkezés a szünidei gyermekétkeztetés keretén belül van igénybe véve. A heti programtervben az irányított csapatmunkára, az egyéni és a közösségi élményszerzésre, az egyéni erősségek kidomborítására és a pihenésre, a kötetlen barátkozásra, játékra van helyezve a hangsúly.
- A „Házhoz megy a Mikulás” programban minden évben 50 család kap csomagot, melyek tartalma adományokból tevődik össze.
- A Békés Város Önkormányzata által szervezett Városi Karácsonyi Ünnepeken minden évben több, mint 100 háztartásba, valamint a hajléktalanok átmeneti szállásaira kerül tartós élelmiszer-csomag. Az egyének és családok kiválasztása a jelzőrendszer tagjainak véleménye és javaslata alapján történik.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

2013. január 1-jétől az általános iskola fenntartója az állam lett, működtetője az önkormányzat maradt. 2017. január 1. napjától a működtetés is a fenntartó feladatává vált.

Az önkormányzat alapellátási kötelezettségei és önként vállalt feladatai ellátása értelmében gondoskodik köznevelési intézményei fenntartásáról, illetve működtetéséről. A Békés Város Önkormányzata tagságával működő Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás fenntartásában a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde működik.

Az alapfokú művészeti iskola szolgáltatásait a hátrányos helyzetű tanulók térítési díj nélkül vehetik igénybe.

A városban 4 óvodafenntartó működik:

- Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás: Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde (4 békési feladat-ellátási hellyel)
- Gyulai Tankerületi Központ: Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium, ezen belül a szakértői vélemény alapján a többi tanulóval együtt nem nevelhető-oktatható gyermekek számára létesített óvoda.
- Békési Református Egyházközség: Szegedi Kis István Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium
- Reményhír Intézmény: Reményhír Középiskola, Szakképző Iskola, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium (2 békési feladatellátási hellyel)

A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás fenntartásában működik. Az intézmény keretei között 4 békési feladat-ellátási hely működik. Az óvodai férőhelyek és az óvodai gyermekcsoportok száma évek óta állandónak mondhatóak. A férőhelyek száma elegendő valamennyi gyermek ellátására. Felsőfokú végzettségű pedagógusok látják el az óvodai nevelést.

A lakókörnyezetek különbsége az egyes tagóvodák szociális mutatóit is erősen befolyásolja. Az óvoda minden igénylőnek biztosítani tudja az ellátást.

4.4.3. számú táblázat: - Születések száma

Év	Élve születések száma Békésen
2013.	156
2014.	184
2015.	162
2016.	167
2017.	159
2018.	145
2019.	157
2020.	181
2021.	203
2022.	173

Forrás: KSH, TeIR

A demográfiai mutatók szerint a következő években az átlaglétszám évi 180 gyermek, ami alapján az óvodai férőhelyek száma több mint elegendő. Az óvodák nyitvatartási ideje jól illeszkedik a munkában álló szülők munkaidejéhez is, a szülők már reggel 6.30 órától vihetik a gyerekeket, ahol este 17.30 óráig tartózkodhatnak. Az óvodák a nyári szünetben felváltva vannak nyitva, a gyermekek ellátása igény esetén az ügyeletes óvodában megoldott.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	572	171	29,90
2018	567	142	25,04
2019	577	48	8,32
2020	558	18	3,23
2021	561	15	2,67
2022	535	30	5,6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	422	28,13
2018	n.a.	387	26,53
2019	n.a.	140	9,77
2020	n.a.	54	3,93
2021	n.a.	49	3,59
2022	1563	74	4,7

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	21	10	131	42	50	17
2018	15	8	109	37	43	16
2019	3	2	33	11	18	7
2020	1	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	1	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	422	440
2018	379	417
2019	186	530
2020	83	541
2021	99	582
2022	34	370

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A szakértői bizottság véleményének figyelembe vételével az oktatási intézmények biztosítják a korai fejlesztést és gondozást az érintett gyermekek esetében. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
  - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde a 2009-2010. nevelési évtől a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek Integrációs Pedagógiai Programban foglalt képesség-kibontakoztató, integrációs felkészítésben vesz részt. Ez a program támogatja leghatékonyabban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését, megkönnyíti az óvodai nevelésbe történő beilleszkedést, nevelő hatással bír a szülőre, ezen túl a gyermekek felzárkóztatását, társadalmi integrációját hivatott teljesíteni. Az integrációs program lényege:

- Az óvodai nevelés biztosítása a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére három éves kortól.
- A 3-7 éves hátrányos helyzetű gyermekek nevelése integrált szervezési formában, egyéni adottságaik és képességeik figyelembe vételével.
- Szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- Az érintett szülők bevonási arányának növelése a gyermekek egyéni, eredményes beszoktatása érdekében, együttműködés és partneri kapcsolatok kiépítése a szülőkkel, gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása. Az iskolába való átmenet megkönnyítése.
- Prevenció a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésre, illetve szükség szerint segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel, szervezetekkel és szakemberekkel.
- Az óvodába járó halmozottan hátrányos gyermekek szociális helyzetéből fakadó hátrányainak csökkentése, hiányzásuk minimalizálása, mert a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, a rendszeres óvodába járás elérése. A gyermekek fejlesztése a DIFER mérések alapján.

Az általános iskolai feladatellátást 3 fenntartó 4 intézménye végzi a városban:

- Gyulai Tankerületi Központ: Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola illetve a Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium.
- Békési Református Egyházközség: Szegedi Kis István Református Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium.
- Reményhír Intézményfenntartó Központ: Reményhír Középiskola, Szakképző Iskola, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, ezen belül Eötvös József Általános Iskola.

Általános iskolában tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013.	827	885	1712	1225	71,5 %
2013/2014.	820	900	1 720	1058	61,5%
2014/2015.	812	850	1 662	1137	68,4%
2015/2016.	801	809	1 610	1118	69,4%
2016/2017.	756	788	1 544	1052	68,1%
2017/2018.	690	810	1500	1007	67,1 %
2018/2019.	652	807	1459	976	66,9%
2019/2020.	679	795	1474	929	63 %

Forrás: TeIR, KSH, T-star

Az általános iskolás korúak nagy számban nem helyben vesznek részt a közoktatásban. Ennek jellemző okai:

1. Szülők külföldi munkavállalása.
2. Speciális ellátásokra szoruló gyermekek más településen vesznek részt a közoktatásban.
3. A 8 és 6 évfolyamos gimnáziumokba sok gyermeket íratnak be.

A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban fő
2012/2013.	210
2013/2014.	205
2014/2015.	251
2015/2016.	212
2016/2017.	240
2017/2018.	205

2018/2019.	206
2019/2020.	198
2020/2021.	194
2021/2022.	187

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A 8. osztályt megkezdők 95-97 %-a fejezte be eredményesen az általános iskolát, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek aránya sem volt 95 % alatt a vizsgált időszakban.

A nevelési-oktatási intézmények biztosítják a tanulók, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók iskolai ellátását, a tanulási esélyegyenlőségét.

Ennek érvényesítéséhez a következő elvek szerint biztosítják a nevelő-oktató munka feltételeit: kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1–6. évfolyamon, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése a 7-8. évfolyamon, a tanulók tanulási nehézségeinek, zavarainak feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén (BTMN tanulók fejlesztése, SNI tanulók rehabilitációs foglalkozásai, fejlesztő foglalkozások, tanórai és a fejlesztő foglalkozások vezetése egyéni fejlesztési terv szerint). A tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása, a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül, adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása, egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési értékelési eljárások alkalmazása.

A korai segítségnyújtásnak, a felzárkóztatásnak és a tehetséggondozásnak a kiemelt kezelésével a tanulók esélyei nőnek, melyet az alábbi tevékenységek segítenek elő: tanulási nehézségek feltárása, problémái megoldásának segítése, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók fejlesztése, SNI tanulók rehabilitációs foglalkozásai, továbbtanulásra felkészítő foglalkozások, tehetségfejlesztő foglalkozások, szakkörök, sportkörök biztosítása, az SNI és a BTMN tanulók tanórai és a fejlesztő foglalkozásai egyéni fejlesztési terv szerint, a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése. Képesség kibontakoztató és integrációs program (IPR) a helyi tantervben foglaltak szerint működik. Az iskola pedagógusai különös figyelmet fordítanak a tanár-szülő-diák viszony javulására, a szülővel való kapcsolattartás erősítésére.

Az iskola a tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások, szakkörök, versenyek, vetélkedők, iskolai sportkörök, hagyományörző tevékenységek, tanulmányi kirándulások, erdei iskola, iskolai könyvtár keretében is biztosítja a tanulók számára a délutáni, hétvégi szabadidő tartalmas, értékes eltöltését. Az iskolákban emelt szintű ének-zene, idegen nyelv és matematika oktatás folyik, a mindennapos testnevelés mellett.

Békés városban négy fenntartó működtet középiskolát:

- Gyulai Tankerületi Központ: Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
- Békési Református Egyházközség: Szegedi Kis István Református Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium

- Reményhír Intézményfenntartó Központ: Reményhír Középiskola, Szakképző Iskola, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, ezen belül Erdős Kamill Szakképző Iskola
- Gál Ferenc Katolikus Egyetem: Gál Ferenc Egyetem Békési Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium szakképzési és gimnáziumi intézményegysége

A Szegedi Kis István Gimnázium, illetve a Reményhír Középiskola tanulóinak több mint 90 %-a békési, a Gál Ferenc Egyetem békési középiskolájában a békésiek aránya 50 % alatt van. Összességében a békési 8. osztályt végzetek 47 %-a választ helyi középiskolát. Feltűnő ugyanakkor, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek 71 %-a marad helyben. Az alacsonyabb presztízsű szakképző iskolákban a hátrányos helyzetűek aránya magasabb, mint a református gimnáziumban, a korábbi évek drasztikus eltérése azonban mérséklődött.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	30	660	9	572	2	11	19
2018	n.a.	30	660	9	567	2	14	19
2019	n.a.	30	660	9	577	2	18	19
2020	n.a.	30	662	9	558	2	20	19
2021	n.a.	29	608	9	561	2	23	19
2022	n.a.	29	608	9	542	2	18	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)

				oktatással együtt) (TS 082)	
	db	db	db	fő	%
2017	12	79	8	18,99	5,53
2018	12	75	8	19,45	6,03
2019	12	74	8	19,36	7,68
2020	12	71	8	19,35	20,01
2021	12	72	7	18,97	8,35
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolás gyermekek fejlesztésére irányuló munkát az intézmények pedagógusai mellett az általános iskola fejlesztő pedagógusai, gyógypedagógusai, pszichológusa végzik, a Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézménye keretein belül. A gyógypedagógusok, a pszichológus kellő érzékenysége, szakmai tudása, a fogadó pedagógus szemlélete, nyitottsága, segítőkészsége, kreativitása, megfelelően alkalmazott pedagógiai módszerei elengedhetetlen feltételi az eredményes munkának.

A 14 szakember éves átlagban 1000 körüli gyermeket lát el.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	205
2018	206
2019	191
2020	209
2021	217
2022	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs tendenciák

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat. Az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A minőségi oktatást csak úgy lehet értelmezni, ha az oktatás egyszerre teljesíti a hatékonyság, az eredményesség és a méltányosság kritériumait. A hatékonyság az oktatásra fordított ráfordításokat és azok megtérülését jelzi, az eredményesség viszont az oktatás valamilyen mérhető kimenetére, teljesítménymutatójára fókuszál, míg a méltányosság azt célozza meg, hogy minden egyes tanuló részesülhessen eredményes és hatékony oktatásban. Tehát optimális esetben a minőségi oktatás nem függ az iskola által nem befolyásolható tényezőktől (például tanulói összetétel, gazdasági-társadalmi helyzet), ugyanakkor a legtöbb ország oktatási rendszerében – köztük a magyar oktatási rendszerben is – működnek olyan szelekciós mechanizmusok, melyek alapvetően meghatározzák a későbbi életutakat.

f) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	233	358
2018	n.a.	n.a.	250.	372
2019	n.a.	n.a.	242	303
2020	n.a.	n.a.	257	355
2021	n.a.	n.a.	253	303
2022	n.a.	n.a.	241	464

A BVSZSZK-nál a gyermekek részére ingyenes korrepetálás működik, ahol a sikertelen teljesítményt nyújtó tanulók felkészítését napi rendszerességgel, a készségi tárgyakon kívül minden tárgyból önkéntesek végzik.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat keretében 2022-ben 30 fő szociálisan rászorult fiatal részesül támogatásban.

Az Arany János tehetséggondozó programban minden évben van pályázónk, aki szociális helyzete és tehetsége kapcsán arra érdemes. A város havi 6.000 Ft,- szociális ösztöndíjjal támogatja a programban résztvevőket.

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével.

Az Útravaló Esélyegyenlőségi Ösztöndíjra az általános- és középiskolák sikerrel pályáznak, évente 100 fő körül van a nyertesek száma.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
HHH-s gyermekek motiválatlansága	<ol style="list-style-type: none"> 1. családok motiválása, bevonása óvodai programokba 2. egyéni és csoportos foglalkozások: vízhez szoktatás, színházlátogatás, játszóházak
HHH-s gyermekek iskolai sikertelensége	1. óvoda-iskola átmenet elősegítése intézmények közötti programokkal
HH-s és HHH-s gyermekek szabadidős tevékenységhez jutásának támogatása	ingyenes úszásoktatás biztosítása 3. osztályos tanulók számára
a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a lakóhelyhez közeli iskolákban magas	az esélyegyenlőség javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával.
szociálisan rászoruló fiatal felnőttek kis számban vesznek részt felnőttoktatásban	érettségit adó felnőttoktatás támogatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Uniósi irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. A nőket és férfiakat egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság, stb. területén. Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági, a munkaerő-piaci speciális helyzetét többek között az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezeden rájuk, a szerepek összehangolása néha nehézséget jelenthet mindkét fél számára.

A gyermekgondozási szabadságról (gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély, anyasági támogatás) visszatérni szándékozó, illetve a kisgyermeket nevelő nők számára a korábbi munkahelyükre való visszatérés több szempontból is nehéz feladatot jelent. A munkaadók sokszor gondolják azt, hogy a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetők, gyermekük esetleges betegségei, a család ellátása miatt kevésbé kiszámíthatók, munkától való tartós távollétük alatt készségeik, ismereteik elavulnak, megkopnak, amely alkalmazásukban hátráltathatja őket (főleg, ha több gyermek születése miatt hosszabb időt töltöttek távol). Még nagyobb hátrányban vannak azok, akik gyermeküket, vagy gyermekeiket egyedülállóként nevelik, és/vagy esetleg pályakezdőként kevés munkatapasztalattal rendelkeznek.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az Ebktv. pedig megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség, kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetük számos okra vezethető vissza. Ilyen többek között az anyaság, az iskolázottság, az életkor.

A HEP elkészítése folyamán vizsgált adatok tükrében (pl. 2. sz. tábla) megállapítható, hogy a nők száma városunkban magasabb, mint a férfiak száma, a település összlakosságának 51 %-a nő.

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

A nők számát az aktív korú lakónépesség arányában vizsgálva megállapítható, hogy ebben a korosztályban számuk a férfiakénál alacsonyabb, amely a nyilvántartott álláskeresők viszonylatában is egyenes arányban van. Az állami foglalkoztatási szerv adatait a nők foglalkoztatási esélyeinek tekintetében vizsgálva megállapítható, hogy a 180 napnál régebben nyilvántartásban szereplő nők aránya magasabb a férfiakénál.

Településünkön az előző 5 évben lényegesen magasabb volt a munkanélküli nők száma, mint a férfiaké. A most vizsgált időszakban ez a különbség 1% alatt van. A tartósan (180 napon túl) munkanélküliek körében a nők aránya azonban továbbra is magasabb, bár a korábbi 10 %-ot meghaladó különbség az elmúlt 5 évben 2 %-ra csökkent.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	7,75	8,39	8,07%
2018	7,74	7,68	7,71%
2019	7,14	7,31	7,23%
2020	8,42	8,88	8,65%
2021	7,59	7,87	7,73%
2022	7	7,25	7,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korábbi időszak adataival ellentétben az alkalmazotti kategóriában a nemek aránya erősen változó. A gyermekvállalás miatt általában több nő van az inaktívak között (gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély, anyasági támogatás), a munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt. Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerő-piacra, következésképpen az átlagosnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak. Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között, oka lehet az is, hogy településünkön nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás.

A foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulásának a nők körében a településen nem lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiszen településünkön mindenki számára elérhető szolgáltatások. Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Kiemelten hátrányos helyzetben vannak:

- a 45 év feletti nők,
- a gyermeküket egyedül nevelő anyák,
- a roma nők.

Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz. A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt sem.

A település a munkanélküliek foglalkoztatását elsősorban a Startmunka-mintaprogram kereteiben igyekszik megoldani. Tapasztalat, hogy a munkaerő-piacon való elhelyezkedés nehezebb azok számára, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. A nők hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén mind a bérkülönbség, mind az adott munkakör betöltéséhez szükséges alkalmasság esetén is megfigyelhető.

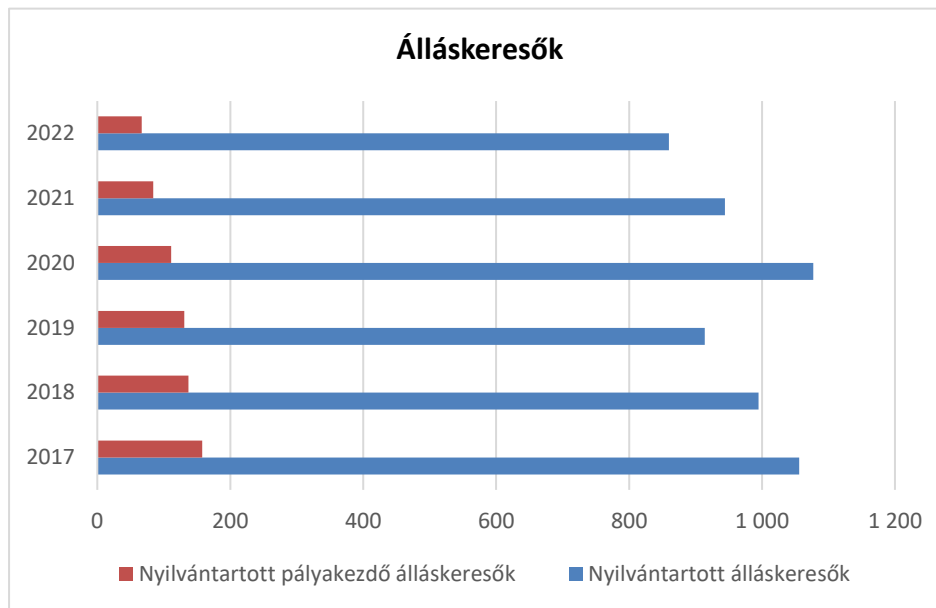
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	53,22	52,14
2018	54,17	49,72
2019	52,3	49,79
2020	58,5	52,7
2021	63,14	50
2022	58,84	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	1056	158
2018	995	137
2019	914	131
2020	1077	111
2021	944	84

2022	860	67
------	-----	----

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Békési kistérségben a nők foglalkoztatottsága felülreprezentált a kereskedelem, a vendéglátás, a pénzügyi tevékenységek és a közösségi, személyi szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatokban. Az oktatásban közel négyszer, az egészségügy és szociális ellátás területén közel ötször több nő dolgozik, mint férfi. A férfiak száma magasabb a közigazgatás, ingatlanügy, gazdasági szolgáltatás és a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágazatokban. A mezőgazdaságban és a szállítás-raktározásban háromszor, míg az építőiparban húszszor annyi férfi dolgozik, mint amennyi nő.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A városban kifejezetten nők foglalkoztatását segítő képzési programokról tudomásunk nincs. Országos adatok szerint a foglalkoztatást segítő és képzési programok elősegítik a munkavállalás esélyét. Ugyanakkor a munkanélküli férfiak nagyobb eséllyel vesznek részt vállalkozás-támogatási programokban és válnak vállalkozóvá. A bértámogatási programokba azonos eséllyel kerülnek be a nők és a férfiak. A helyi intézmények, foglalkoztatási osztály, civil szervezetek által szervezett képzésekben, pályázati programokban építenek a nők jelenlétére. Foglalkoztatást segítő és képzési programokat szervez a foglalkoztatási osztály, illetőleg a TOP-5.1.2-15-BS1-2016-00002-es program keretében a KBC Békés Megyei Települések Fejlesztéséért Nonprofit Kft.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, a származás, az etnikai hovatartozás, illetőleg az is, ha hátrányos helyzetű kistérségekben élnek. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknél ezek a tényezők együttesen jelentkeznek. Az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési lehetősége a település és agglomerációja kínálta munkahelyeken alacsony. Az EFOP-1.5.3-16-2017-00097 Békés Város Önkormányzata szervezett az elhelyezkedést, foglalkoztatást elősegítő informatikai tanfolyamot a kulturális központ közreműködésével. A jelentkezők 70 %-a nő volt.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, de megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor, ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni. A nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése.

A nők férfiakkal szembeni kereseti hátránya mögött sokféle tényező együttes hatása áll. A keresetek színvonalát meghatározhatja a gazdasági ág, a gazdálkodási forma, a munkavállaló személyes jellemzői (életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása). A női keresetek hátránya a versenyszférában feltehetően nagyobb, mint a költségvetési szférában. A két szektor közötti eltérés oka, hogy a közszférában alkalmazott illetmény-előmeneteli rendszerek szűkebb teret adnak a nemek szerinti különbségtételnek, mint a piaci szféra szabad béralkuja.

A település egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nincs. Az Önkormányzat mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. Az önkormányzati intézmények saját hatáskörön belül oldják meg a nők rugalmas foglalkoztatását, összeegyeztetve a munka, a család, gyermeknevelés feladatát.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mert esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.

A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító, jelenleg 144 férőhelyes intézmény a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek szakszerű gondozását-nevelését végzi. Ezen túlmenően a gyermekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő foglalkoztatást és étkeztetést biztosít azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Békésen jelenleg 2 bölcsőde működik.

5.2.1. számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2022	10	568	57

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	144	134
2018	144	141
2019	144	137
2020	144	127
2021	144	144
2022	144	144

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

2022. június 1-től kezdte meg működését a Tündéri Gyermekekért Egyesület által fenntartott Tündérpor Családi Bölcsőde 8 férőhellyel, és a Tündérlak Családi Bölcsőde 5 férőhellyel.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	144	134
2018	0	0	0	0	0	0	144	141
2019	0	0	0	0	0	0	144	137
2020	0	0	0	0	0	0	144	123
2021	0	0	0	0	0	0	144	139
2022	0	0	13	12	0	0	157	156

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen biztosított az óvodai és iskolai ellátás is. Nem merült fel probléma ellátatlan gyermek kapcsán, illetve elutasított felvételtől. 2015. szeptember 1. napjától az óvodakötelezettség 3 éves korban kezdődik. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény és felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti. Az általános iskolában az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti

továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak a városban a védőnők. A védőnő nyilvántartja a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitel szerűen élő várandós anyákat. Célzott és szükséglet szerinti gondozást végez családlátogatás és védőnői tanácsadás keretén belül. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor. A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

Békésen jelenleg 10 védőnő látja el feladatait. Az egy védőnőre eső átlagos gyermeklétszám közel 75 gyermek. A védőnők létszáma a település 0-3 év közötti gyermekei számához igazodik. Sajnos a településen csökken a születések száma, így az egy védőnőre eső átlaglétszám is csökkent.

A hatályos jogszabályok szerint az egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható nők (várandós, gyermekágyas anyák), gyermekek (újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig) és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek száma összesen legfeljebb 250 fő lehet. A fenti táblázatból kitűnik, hogy az egy védőnőre jutó gyermekek száma optimális.

5.3.1. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013.	10	510	51
2014.	11	518	47
2015.	11	530	48
2016.	11	537	48
2017.	10	495	45
2018.	10	480	48
2019.	10	487	49
2020.	10	522	52
2021.	10	570	57
2022.	10	568	57

A Védőnői Szolgálaton kívül a Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat is szervez a családtervezéshez, a gyermekgondozáshoz kapcsolódó programokat. Ilyen például a Baba-Mama klub, ahol a csoportban lehetőség nyílik, hogy a hasonló örömmel, sikerekkel, problémákkal bíró szülők megosszák tapasztalataikat, véleményüket egymással.

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma
2013.	510	3; 07.01-től 2	196 07.01-től 144
2014.	518	2	144
2015.	530	2	144
2016.	537	2	144
2017.	495	2	144
2018.	480	2	144
2019.	487	2	144
2020.	522	2	144
2021.	570	2	144
2022.	568	2 06.01-től 4	144 06.01-től 157

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családtagokat érő erőszakos cselekedetek többsége ma még felderítetlen. Cél, hogy nőjön az áldozatok részéről a bejelentési aktivitás, tudatosítva, hogy csak akkor lehet segíteni, ha szakemberekhez fordulnak. Az érintett gyermekek családjaira jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű és rendszeresek a szülők közötti konfliktusok. A bántalmazások háttérében főként anyagi, párkapcsolati, pszichés problémák és szenvedélybetegség áll. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokat elsősorban a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ biztosítja. A Család- és Gyermejkölési Szolgálat családsegítés keretében:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssághalmozással és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat végez.

A Gyvt. 45. § (2) bekezdése alapján a gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül.

Békés Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását az Orosházi Családok Átmeneti Otthonát működtető Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel kötött ellátási szerződés alapján biztosítja, abban az esetben, ha a szülő a fenti okokból a gyermeke nevelését a családban nem tudja biztosítani.

2022. novemberében nyitotta meg kapuit az Országos Szociális Intézményfenntartó Központ Csillagmajor Családok Átmeneti Otthona, akivel Békés Város Önkormányzata szintén ellátási szerződést kötött.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.6.1. számú táblázat: Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete összetétele

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2013.	9	2
2014.	9	2
2015.	9	2
2016.	9	2
2017.	9	2
2018.	8	3
2019.	10	1
2020.	10	1
2021.	10	1
2022.	10	1

Forrás: Helyi adat

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11 megválasztott képviselőjéből 1 fő nő. A Polgármesteri Hivatal alkalmazottainak 70 %-a nő, ebből vezető beosztást tölt be 3 fő, a vezetők 50 %-a, köztük a város jegyzője is. Békésen az önkormányzati intézmények dolgozói és az intézmények vezetői között a vizsgált számok tükrében több a nő. A 12 intézmény vezetői közül 11 nő, ami több mint 90 %-ot jelent. A gazdaságvezetők valamennyien nők, az igazgatóhelyettesek, tagintézmény-vezetők között is mindössze 4 fő a férfi.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság. A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerő-piacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség ösztársadalmi probléma, melyet a Foglalkoztatási Osztály, az Önkormányzat, a szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni. A kismamák problematikájának enyhítésére jó kezdeményezés a Család- és Gyermekejóléti Szolgálat szervezésében a már említett „Baba-Mama Klub”. A Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft. a GYES-en, GYED-en lévő kismamák képzettségi szintjén is javítandó - különböző szakköröket, nyelvtanfolyamokat, számítógép ismereti, felhasználói képzési programokat szervez.

Az önkormányzatnak az egészségügy, oktatás, területfejlesztés, foglalkoztatás, gazdaság, a helyi politika, kultúra terén a szolgáltatások kialakítása során tekintettel kell lenni a nemek eltérő helyzetére és szükségletére, és törekednie kell az ebből adódó speciális problémák megoldására.

5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz	az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése
nehéz a visszatérés és a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében	segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

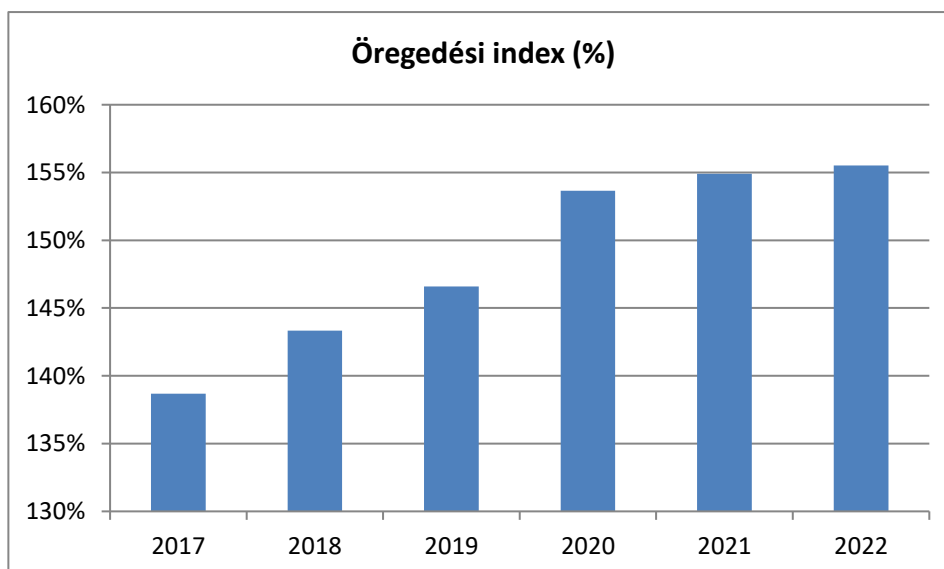
Békés lakosságszámának elemzésekor megállapítható, hogy míg az összlakosság száma csökken, az időskorúak száma emelkedik. Békés jellemzően előregedő település. A demográfiai adatokat vizsgálva az idősök helyzetére jellemző, hogy kevesebb a házások, megnő az özvegyek, az egyedül élők száma. Ugyanakkor elmondható, hogy növekszik az átlagéletkor, nő a nők élettartama.

Az idősök nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít számukra. A saját jogú nyugellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj és a társadalombiztosítási saját jogú nyugellátás. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj és a baleseti hozzátartozói nyugellátások.

A jövedelemmel nem rendelkező időskorúak részére időskori járadék állapítható meg, amely feladat vonatkozásában a hatáskört 2013. január 1-től a járási hivatalok gyakorolják.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	3 793	2 735	138,68%
2018	3 854	2 689	143,32%
2019	3 942	2 689	146,60%
2020	4 018	2 615	153,65%
2021	4 040	2 608	154,91%
2022	4 028	2 590	155,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	2 394	3 599	5993
2018	2 350	3 532	5882
2019	2 326	3 522	5848
2020	2 266	3 442	5708
2021	2 190	3 361	5551
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	45	3	1 551	2 546	8	170	16
2018	47	3	1 552	2 554	9	149	16
2019	41	4	1 582	2 592	13	132	13
2020	40	3	1 545	2 557	8	113	10
2021	38	2	1 504	2 495	11	99	12
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	11

Forrás: TeIR KShTstar

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesítettek száma 2008-ban 7.200 fő fölött volt, 1.100 fővel több, mint 2016-ban, miközben az időskorúak száma nőtt. A nagyarányú csökkenést az okozta, hogy a munkajövedelem és a nyugdíjszerű ellátások párhuzamosságát erősen korlátozták a megváltozott jogszabályok (mostanra némi enyhítés bekövetkezett), illetve a rokkantsági jogosultságok felülvizsgálata is befolyásolja az adatokat, valamint a nyugdíjtörvény 2011. évi módosítása drasztikusan csökkentette az idő előtti nyugdíjazások lehetőségét.

Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, önellátó képességük beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Általános tendencia, hogy a megélhetési gondok miatt az eltartó családtagoknak megnő a munkával töltött idejük, kevesebb időt tudnak az idős családtagokra fordítani, így megnőtt az igény a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokra, melyek Békésen teljes körűen biztosítottak. Ugyanakkor még mindig erősnek mondható az időseket támogató családi kapcsolati rendszerek hálózata, generációk élnek együtt és segítik egymást.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Békésen az önkormányzati intézmények nem foglalkoztatnak nyugdíjasokat. Vizsgálva az időskorúak foglalkoztatását, településünkön is az országos tendencia érvényesül, miszerint nehezen lehet elhelyezkedni, munkát találni 55 év felett. A munkanélküliek számán belüli arányuk az elmúlt évtizedben nem javult, sőt némileg romlott.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen		1 056	995	914	1077	944
41-45 év (TS 042)	Fő	135	134	112	128	103	101
	%	12,78%	13,47%	12,25%	11,88%	10,91%	11,74%
46-50 év (TS 043)	Fő	94	95	95	97	103	91
	%	8,90%	9,55%	10,39%	9,01%	10,91%	10,58%
51-55 év (TS 044)	Fő	86	82	70	97	96	85
	%	8,14%	8,24%	7,66%	9,01%	10,17%	9,88%
56-60 év (TS 045)	Fő	72	61	60	73	77	86
	%	6,82%	6,13%	6,56%	6,78%	8,16%	10,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	61	73	57	73	87	96
	%	5,78%	7,34%	6,24%	6,78%	9,22%	11,16%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az Állami Számvevőszék által végzett elemzés szerint⁴ az 55-64 év közötti korosztály foglalkoztatási rátája a nők esetében 45 % körül mozog (55-59 év között 67 %, 60-64 év között 23 %), a férfiak esetében ez a szám 60 % fölött van (55-59 év között 79, 60-64 év között 47 %). Az intézmények, vállalatok ritkán alkalmaznak időseket, hiszen magasabb bért és addicionális költséget jelentenek számukra. Egy tanulmány szerint a két legerősebb érv, amit az 50 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmazódik az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett: a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel, nem fognak más munkát keresni, megbecsülik a feladatokat, kevésbé kritikusak a felső vezetéssel és a munkahely működése kapcsán erős elkötelezettséget mutatnak. Emellett részmunkaidőben, vagy akár kiszervezéssel is hajlandók dolgozni. Ugyanez a megállapítás érvényes a nyugdíjas foglalkoztatottság vizsgálatához.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősellátás területén egyre jelentősebb szerep jut a civil szektornak, egyházi-, alapítványi- és magánszervezeteknek. Békésen több civil szervezet is biztosítja, szervezi az idősek szabadidő eltöltésének sokszínű programját, bekapcsolódva vármegyei, térségi rendezvényekbe. Helyi

⁴ https://asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek_tanulmanyok/2018/aktivitasi_rata_20180416.pdf

szinten ki kell emelni a Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületét, mely évek óta több mint 200 fő idős korúnak az összefogását vállalta fel. Programjaik sokrétűek, az egész évet lefedő találkozási alkalmakat teremtenek.

A Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft. által szervezett foglalkozások, klubok is elérhetők az idősek számára.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Szakirodalomból és kutatásokból köztudott, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el. A munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Az 55 év felettieket, illetve a tartós munkanélkülieket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Problémaként jelentkezik e korosztály elmagányosodása, az életkorral járó sajátosság, a megözvegyülés magas száma. Ennek orvosolására a helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. A BVSZSZK szociális szolgáltatásai az elmagányosodás megelőzésében is fontos szerepet töltenek be, külön kiemelve az idősek nappali ellátásán belül működtetett Idősek Klubjait. A bentlakásos intézményekben élőket e tárgykörben mindenben segíti az intézményi szervezetrendszer. A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár a fogyatékkal élők és az idős személyek részére biztosítja a kikölcsonzított könyvek házhoz szállítását.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az életkor előrehaladásával az emberi szervezet változik, a megbetegedések száma emelkedik. Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni. Az intézményesített idősgondozás két szinten történik. Az egyik szint az idős saját lakókörnyezete, a másik a bentlakást biztosító idős otthona. A kétféle ellátási forma átjárható az idősek igényeinek, szükségleteinek megfelelően.

Az Szt. 62. §-a értelmében **étkeztetés** keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megjegyezzük a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas

2017	2394	3599	5993
2018	2350	3532	5882
2019	2326	3522	5848
2020	2266	3442	5708
2021	2190	3361	5551
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	3 793	114	410	947
2018	3 854	114	453	1 077
2019	3 942	111	371	1 155
2020	4 018	106	406	1 242
2021	4 040	109	412	1 242
2022	4 028	110	433	1 168

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alap- és szakosított ellátások térítési díjáról szóló 6/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Helyi Rendelet) 59. § (1) bekezdése szerint étkeztetést annak a szociálisan rászoruló személynek kell biztosítani, aki

- a 65. életévét betöltötte,
- 65 év alatti, de önmaga vagy eltartottja ellátásra csak segítséggel képes,
- nyugdíjszerű ellátásban részesülő aktív korú személy,
- fogyatékkal élő gyermeket nevel,
- fogyatékos, pszichiátriai- vagy szenvedélybeteg,
- baleset, sérülés, betegség, rendkívüli élethelyzet miatt nem tudja magát, illetve családtagjait ellátni,
- hajléktalanszállón lakó hajléktalan,
- idős személyek nappali ellátásában részesül.

Az étkeztést Békés város területén a BVSZSZK és a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálatja biztosítja.

Az Szt. 63. §-a értelmében **házi segítségnyújtás** keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy személyi gondozást kell nyújtani.

- Szociális segítség keretében biztosítani kell
  - a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
  - a háztartási tevékenységben való közreműködést,

- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.
- Személyi gondozás keretében biztosítani kell
  - az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
  - a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
  - a szociális segítség keretében felsorolt feladatokat.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. Jellemző, hogy a szolgáltatást igénybe vevők életkora nagyon előrehaladott. A házi segítségnyújtás tekintetében az ellátási hálózat jól kiépített, valamennyi szükségletet ki tud elégíteni a városban működő két szolgáltató, a BVSZSZK és a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálata.

Az Szt.65. §-a értelmében a **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- az egyedül élő 65 év feletti személy,
- az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a 2010. évtől önként vállalt feladat. 2010-től 2013. június 30-ig a szolgáltatás a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal által pályázat keretében elnyert működési támogatásból volt finanszírozott. A 2014. évtől a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal évente kötött ellátási szerződés keretében és támogatásával biztosított a szolgáltatás.

Az ellátás Békés város vonatkozásában a Mezőberény Város Önkormányzata által fenntartott Városi Humánsegítő Központ szolgáltatásával kerül biztosításra. A segélyhívás a SzocioNet Liget Otthonban található diszpécserközpontba érkezik, ezt követően a készenlétes gondozónő 15 percen belül a helyszínre érkezik. A nap huszonnégy órájában készenlétkben lévő szolgálat nagy biztonságot nyújt az arra rászorulóknak számára. Településünkön 8 jelzőkészülék van kihelyezve. Az igényeket a BVSZSZK-nál lehet jelezni.

Idősek nappali ellátását városunkban az önkormányzat fenntartásában a Társulás 110 fő ellátotti létszámmal működtet. Ezen ellátási formában az intézmények minden igényt kielégítenek, férőhelyre váró személy nincs. A 2011. január hó 1. napjától hatályos törvényi változások nyomán lehetőség nyílt a nappali ellátást nyújtó intézményekben demens személyek fogadására. Mivel az idősek nappali ellátásának keretei között működő klubok tagjai között voltak a demenciát igazoló szakvéleménnyel rendelkező személyek, 2011. április hó 1. napjától az Idősek Nappali

Intézményeinek működési engedélyei módosításra kerültek oly módon, hogy a változatlan ellátotti létszámon belül demens személyek ellátását is biztosítani tudják. A nappali ellátás során városunkban a férőhelyek kihasználtsága maximális.

Városunk területén ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátást a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő Balogh Mátyás Református Diakóniai Központ nyújt. Az intézmény ellátási területe Magyarország közigazgatási területe, a férőhelyszám 299, melyből 1 férőhely emelt szintű férőhelyként engedélyezett. Az ellátottak részére az intézmény biztosítja a szükséges házi orvosi ellátást, szakorvosi ellátáshoz való hozzájutást, illetve a nővéri felügyeletet szakképzett nővérek foglalkoztatásával, napi 24 órában. A lakók ellátása korszerű és családi körülmények között folyik. Cél az ellátottak aktivitásának megőrzése és fejlesztése, szomatikus, pszichés, szociális állapotuk, életminőségük szinten tartása, javítása. Az intézmény az ellátottak számára olyan fizikai, mentális, életvezetési segítséget nyújt, melynek során a szociális, testi és szellemi állapotnak megfelelő, egyéni bánásmódban részesülnek.

A gondozást igénylő idős és egészségi állapotuk miatt rászorult ellátottakat egyedi individuusként kezelve a bio-, pszicho-, szociális egyensúlyra törekedve, valósítják meg a minőségi gondozást.

Az Szt.-ben meghatározott feltételek fennállása esetén a nyugdíjkorhatárt elért, de szolgálati idővel nem rendelkező idősök részére időskorúak járadéka állapítható meg. Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A támogatás megállapítására a feladat- és hatáskört 2012. december 31-éig a jegyző, 2013. január 1-től a járási hivatal gyakorolja.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A városban kulturális programok, események biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését, továbbá segítik a szolgáltatások megközelítésének közlekedési lehetőségét, akadálymentességét, a kedvezményes igénybevétel lehetőségeit. A szervezők munkájának köszönhetően az idősök rendszeres látogatói a színházi előadásoknak, koncerteknek, városi rendezvényeknek, báloknak, sporteseményeknek.

Kiemelt szerepet tölt be e tárgykörben a Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete és az általa alapított Békési Idősekért Alapítvány.

c) idősök informatikai jártassága

Jellemző a célcsoport tagjaira az informatikai jártasság hiánya, mivel sem az iskolai képzés, sem a foglalkoztatásuk terén nem volt szükséges a számítógép ismerete és használata. Az igény egyre nagyobb a részükről az informatikai jártasság megszerzésére, mely betudható az internet elterjedésének, illetve a családtagok elköltözése, munkavállalása miatti távolság esetén a kapcsolattartás egyik módjának is.

A Békési Civil Szervezetek Egyesületénél az idősök segítséget kapnak elektronikus levelezés lebonyolításában (pl.: Ügyfélkapu, adóbevallás elektronikus úton való elkészítése, továbbítása), illetve az általuk keresett elektronikus információk összegyűjtésében.

Az Idősügyi Infokommunikációs Modellprogram hátrányos helyzetű térségekre történő kiterjesztéséről szóló 1056/2017. (II.7.) Korm. határozat alapján Békés város egyike lett azon 63 településnek, melyek kiválasztásra kerültek az idősök életét, mindennapjait infokommunikációs eszközök segítségével megkönnyíteni próbáló országos programhoz. A program során laptopot biztosítanak 25 fő, a 65. életévét betöltött idős számára, amely eszköz mindennapos használata növeli az otthoni biztonságot, ösztönzi a generációk közötti minél élénkebb kommunikációt. A

skype alkalmazás használatával folyamatos kapcsolatot tartanak az idősek a projektben résztvevő időslátogató diszpečerekkel.

A 2017. március hónapban kezdődő program új szerződéssel 2022. december 31-ig meghosszabbításra került.

d) a generációk közötti programok.

Magánszemélyek kezdeményezésével indult el a „Tízezer Békés-lépés” elnevezési program, amely célja az emberek megmozgatása mellett a város nevezetességeinek, épületeinek megismerése, illetve az emberek közötti személyes kommunikáció újrafelfedezése. 2022. január 1-től 2-3 naponta tartanak sétát, a sétán a legkisebb (babakocsis) gyermekek, serdülők, ifjak, felnőttek és idősek egyaránt részt vesznek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A célcsoporttal kapcsolatos sajátos igények kielégítését célzó programok felsorolásánál meg kell említeni az önkormányzat által működtetett, összességében 110 (Tarhossal együtt 140) férőhelyet számláló idősek klubjainak szolgáltatásait, melyek biztosítják az idősek nappali ellátását, és lehetőség nyílik a közösségi együttlétre, szabadidős programokban való részvételre. Az idősek klubjai a tagok második családjának szerepét töltik be. A klubtagok rendszeresen találkoznak egymással, új ismeretségek szövődnek, felelevenedtek régiiek. A klubtagok részére rendszeresen szerveznek programokat, életkoruknak, egészségi állapotuknak, érdeklődési körüknek megfelelően.

A Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete, a Békési Nyugdíjasok Egyesülete és a Békési Idősekért Alapítvány által szervezett Programok:

- Idősek Világnapja (kulturális központtal közösen)
- farsangi multság,
- nőnap ünnepség,
- karácsonyi ünnepség,
- klubdélutánok, bográcsos főzések, szalonnasütések, több esetben más települések nyugdíjas szervezeteivel közösen,
- idős rászorulóknak részére karácsonyi csomag juttatása.

Az idősek más szervezetek által szervezett rendezvényeken is szívesen vesznek részt, például az Idősek Világnapja alkalmából szervezett vármegyei rendezvényen, a Kolbászfesztiválon. A Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete fogadóóra keretében nyugellátással és segélyezéssel kapcsolatos tájékoztatót nyújt, illetve segíti az ezzel kapcsolatos nyomtatványok kitöltését.

Köztudott az időskorúak elmagányosodása, amit a korosztály közösségi ellátásával, a számukra szervezett közösségi alkalmak rendezésével, támogatásával tudunk az elmúlt években valamelyest mérsékelni. A járványügyi vészhelyzet ez irányú törekvéseinket 2020-ban megghiúsította, így a lakóhelyen történő személyes gondoskodás különböző formái iránti igény erősödött fel.

A szociális ellátórendszer szervezetei mindent megtettek az idősek érdekében, de a társaságot mint pozitív lelki tényezőt ez nem pótolhatja.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
idősek elmagányosodása	idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése
idősek informatikai jártasságának hiánya	az idősek informatikai jártasságának javítása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékkal élő személy az, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, ami a népesség 5,7 százaléka. A népesség fogyatékossgátípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Az alábbi táblázatból jól kitűnik, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők esetében a nők többen vannak. A nők és a férfiak esetében is 2016 óta folyamatos csökkenés tapasztalható az ellátások nyújtásában.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	626	734	1360
2018	592	695	1287
2019	542	662	1204
2020	528	652	1180
2021	501	645	1146
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Békés városban lakcímmel rendelkező, tartós betegség vagy fogyatékossg miatt magasabb összegű családi pótlékban az elmúlt évtized átlagában évente 400 körüli gyermek részesült, ez a korosztály 10 %-a, ami rendkívül magas.

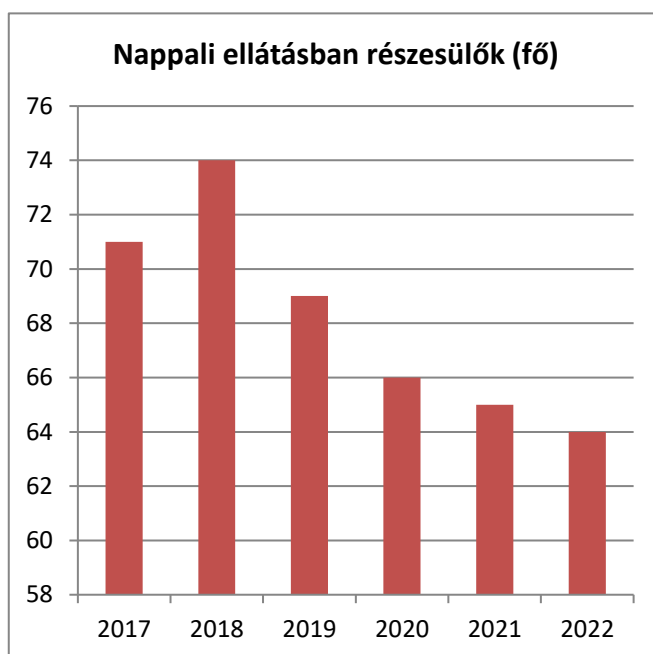
A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a célcsoport lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi

fogyatékoság esetén még jelentősebb. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	71
2018	74
2019	69
2020	66
2021	65
2022	64

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki rehabilitációs ellátásban részesül, és aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

A fogyatékkal élőknek elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni, a munkáltatók esetleges előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékkal élők körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2001.évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 9%.

A Fot. tv. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. A munkáltató a fogyatékos személy munkához jutásának elősegítése érdekében - *a felvételi eljárás során* - köteles biztosítani az egyenlő eséllyel hozzáférhető környezetet. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés - *jogszabályban meghatározottak szerint* - támogatásban részesíti.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élők részére Békés Város Önkormányzata fejlesztő foglalkoztatás keretein belül az alábbi lehetőségeket biztosítja:

- egyéb takarítás; zöldterület kezelés; háztartás termék előállítás, szolgáltatása saját fogyasztásra; általános épülettakarítás; háztartás szolgáltatása saját fogyasztásra; egyéb fa-, parafatermék, fonottáru gyártása; egyéb villamos berendezés gyártása; telefoninformáció; konfekcionált textiláru gyártása; kötéláru gyártás; munkaruházat gyártás; csomagolás; gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag termesztése; építményüzemeltetés; festés; üvegezés; egyéb nem évelő növény termesztése; zöldségféle, dinnye, gyökér-, gumónövény termesztése

A fejlesztő foglalkoztatási helyek a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központban, a foglalkoztatható személyek száma és a bejegyzés hatálya

Foglalkoztatási hely címe	Foglalkoztatható személyek száma	Bejegyzés hatálya
5630 Békés, Jantyk u. 1.	2 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Kossuth Lajos u. 11.	28 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Szarvasi u. 40/1.	2 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Dózsa György u. 36/1.	2 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Csallóközi u. 1/2.	2 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Csallóközi u. 34.	2 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Csallóközi u. 40.	16 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Farkas Gyula u. 3.	6 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Farkas Gyula u. 4.	2 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Farkas Gyula u. 5.	12 fő	határozatlan idejű
5641 Tarhos, Petőfi u. 1/1.	12 fő	határozatlan idejű

A Szent Lázár Alapítvány által fenntartott Szent Lázár Központ Kreatív Ház Pszichiátriai Nappali Ellátó és Foglalkoztató Intézmény Békés város területén fejlesztő foglalkoztatás keretein belül az alábbi lehetőségeket biztosítja:

- csomagolás; kötéláru gyártás; egyéb elektronikus villanyvezeték, kábel gyártása; járművillamossági-, elektronikai készülék gyártása; konfekcionált textiláru gyártása; munkaruházat gyártása; felső ruházat gyártása; alsóruházat gyártása; egyéb ruházat, kiegészítők gyártása; általános épülettakarítás; összetett adminisztratív szolgáltatás; fénymásolás, egyéb irodai szolgáltatás; takarítás; takarítás; nem szőtt textiláru és termék gyártása; szőnyeggyártás, népi kismesterségek, egyéb kézmű és háziipari termékek készítése; egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás és tartósítás, egyéb növény termesztése.

A Kreatív Ház Pszichiátriai Nappali Ellátó és Foglalkoztató Intézmény engedélyesnél a fejlesztő foglalkoztatási helyek címeit, a foglalkoztatható személyek számát és a bejegyzés hatályával kapcsolatos adatokat a következő táblázat tartalmazza.

Foglalkoztatási hely címe	Foglalkoztatható személyek száma	Bejegyzés hatálya
5630 Békés, Hunyadi tér 1/1.	23 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Petőfi u. 33.	9 fő	határozott idejű, 2024. június 30-ig
5630 Békés, Malomasszonykert 9091 hrsz.	1 fő	határozott idejű, 2033. november 1-ig
5630 Békés, Szánthó A. u. 10.	10 fő	határozatlan idejű
5630 Békés, Szentpálsor u. 18.	12 fő	határozatlan idejű

Az „ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény a szolgáltatói nyilvántartás adatai szerint 15 fő részére biztosít fejlesztő foglalkoztatást, az alábbi tevékenységeket végzésével:

- ketlíválogatás, ketliösszefűzés, szőnyegszövés, szivacsvarrás, tömőanyag előkészítés, gépi varrás, varrodai kisegítőmunka, nyomdaipari tevékenység, udvarrendezés, környezetkarbantartás, belső környezettakarítás, zöldterület kezelés, varrás

Békés Város Önkormányzatánál a közfoglalkoztatás keretei között végzett munka szinte teljes egészében közterületen végzendő fizikai munka, nincs olyan jellegű tevékenység, amit fogyatékkal élők számára biztosíthatnánk.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki). A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

Városunkban e tárgykörben problémáról jelzés nem érkezett.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékos személyek nappali ellátását a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás a BVSZSZK-n keresztül valósítja meg, az ellátás a Derús Ház-Fogyatékosok Nappali Intézményében, a Végvári Klub- Fogyatékosok Nappali Intézményében és a Családi Kör-Fogyatékosok Nappali Intézményében zajlik.

A szolgáltatói nyilvántartás adatai szerint az „ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény Harmóniaház fogyatékos személyek nappali ellátását biztosítja, 15 férőhellyel.

Az Szt. 65/C. §-a szerint a **támogató szolgáltatás** célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Békés város területén a BVSZSZK által működtetett Támogató Szolgálat látja el a támogató szolgáltatás feladatait. A fogyatékossgal élők tekintetében kiemelt fontosságú a Szolgálat további működtetése, hiszen önálló életvitelük folytatásához elengedhetetlen az általa biztosított segítségnyújtás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

- Fogyatékossgai támogatás: A Fot. tv. 22. §-a alapján a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet 1. § (1) bekezdése alapján rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 4. §-a értelmében személygépkocsi szerzési támogatásra, 5. §-a értelmében személygépkocsi átalakítási támogatásra jogosult a súlyos mozgáskorlátozott személy.
- a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet 2. §-a alapján parkolási igazolványra az a személy jogosult,
  - aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 2. § a) pont ac) alpontja értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
  - aki a súlyos fogyatékossgai minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékossgai támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet 1. §-ának (1) bekezdésének értelmében látási fogyatékosnak; (3) bekezdésének értelmében értelmi fogyatékosnak; (4) bekezdésének értelmében autistának; illetve (5) bekezdésének értelmében mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
  - akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
  - aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékossgokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának (N betűjel, 1 számjel) minősül.
- Fogyatékkal élő személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

- Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, nappali ellátás
- Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő mozgásszervi betegségek gyógyítását végző Körösi Csoma Sándor utcai telephelyén, a gyógyfürdőben valamennyi fogyatékosra kiterjedő, komplex akadálymentes környezet került kialakításra. Itt vehető igénybe gyógytorna, masszázs, balneoterápia, galvánkádlékezelés, tangenterápia, szénsavkezelés, iszapkezelés, súlyfürdő.

Az itt végzett terápiás ellátások hozzájárulnak a mozgásszervi betegek állapotjavulásához, a rehabilitációs tevékenység hozzájárulhat a fogyatékkal élők számának csökkentéséhez, a munkaerő-piacra történő reorganizációjukhoz. A betegségek kezelése mellett a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő nagy hangsúlyt fektet a megelőzésre, amely keretei között a lakosság számára teljes körű megelőző, ellátó és rehabilitációs szolgáltatásokat szervez, bevonva a szociális és otthoni szakápolási szolgáltatókat is.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatás tényleges igénybe vételéhez nem elég az épületbe bejutni, azt be is kell tudni járni a közszolgáltatás igénybevételéhez szükséges mértékben, valamint veszély esetén biztonsággal el kell tudni hagyni. A közszolgáltatás akkor hozzáférhető, ha a fizikai megközelítés lehetőségén túl az épületen belüli tájékozódás lehetősége biztosított a vak és gyengén látó, a siket, és nagyothalló, az értelmi fogyatékos, az autista, a súlyosan-halmozottan fogyatékos személy számára. A mozgássérültekkel kapcsolatban leggyakrabban a biztonságos és akadálymentes, vakok esetében pedig az érzékelhető környezetről van szó.

Városunkban a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi és szociális szolgáltatások akadálymentesített helyszínen érhetőek el, a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő minden tekintetben akadálymentes. A Békési Polgármesteri Hivatal épületének alsó szintje - ahol az ügyfelek hivatalos ügyeket intézhetnek - 2003. óta akadálymentes, a felső szint azonban a mozgáskorlátozottak számára nem, vagy nehezen elérhető. A város honlapja akadálymentes.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás és felújítás csak akadálymentesített környezet biztosításával történik.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A Fot. tv. 18. §-ának rendelkezései értelmében a fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - *sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez* - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.

Kulturális- és sport programként kiemelkedik a Békés-Uszoda látogatása, az Orosházi Aranyasnai Találkozó és a BVSZSZK által 2009. óta minden évben megszervezett Derűs kupa, ahol Békés

vármegyei, fogyatékkal élő emberek vesznek részt. A BVSZSZK fogyatékos ellátottjai a szakdolgozók maximális támogatása mellett részt vesznek a különféle városi rendezvényeken (Madzagfalvi napok, piaci vásározások stb.), továbbá egészségügyi szűrővizsgálatokon, egészségmegőrző rendezvényeken is megjelennek.

A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő mozgásszervi betegségek gyógyítását végző Körösi Csonka Sándor utcai telephelyén, a gyógyfürdőben valamennyi fogyatékosra kiterjedő, komplex akadálymentes környezet került kialakításra. Itt vehető igénybe gyógytorna, masszázs, balneoterápia, galvánkárd kezelés, tangenter kezelés, szénasavkezelés, iszapkezelés, súlyfürdő.

Az itt végzett terápiás ellátások hozzájárulnak a mozgásszervi betegek állapotjavulásához, a rehabilitációs tevékenység hozzájárulhat a fogyatékkal élők számának csökkentéséhez, a munkaerő-piacra történő reorganizációjukhoz. A betegségek kezelése mellett a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő nagy hangsúlyt fektet a megelőzésre, amely keretei között a lakosság számára teljes körű megelőző, ellátó és rehabilitációs szolgáltatásokat szervez, bevonva a szociális és otthoni szakápolási szolgáltatókat is. Az infokommunikációs rendszer továbbfejlesztésével gyorsabbá, a betegek számára átláthatóbbá vált a működés.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A városban közintézmények egy része akadálymentes, a többi azonos funkcióval bíró telephely közül legalább egy minden intézményben, lift azonban csak 1-2 helyen működik (pl. Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő, Békési Járási Hivatal).

A vásárlókat, ügyfeleket fogadó munkahelyek 80 %-a biztosítja az épületbe való akadálymentes bejutás lehetőségét. A kereskedelem vonatkozásában a Lidl és Spar áruházak a bejutás szempontjából is akadálymentesek, fotocellás ajtóval ellátottak, a gyógyszertárak közül a Levendula Patika rendelkezik ezekkel a jellemzőkkel.

A termelő vállalatok kevésbé érzékenyek a problémára.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Békés város 2009-ben pályázati forrásból korszerűsítette a város kül- és belterületén lévő autóbussz megállóhelyeket, ennek keretében akadálymentesítésre is sor került. A szilárd burkolattal ellátott utak mentén a járdák akadálymentesítése is megtörtént.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások

A fogyatékos személyek esetében fontos feladat az egyénre szabott fejlesztés megtervezése, és az egyéni képességekre alapozott fejlesztés megvalósítása. A fejlesztő folyamat a már meglévő képességek és készségek megtartásán túl egy magasabb szintre jutást céloz meg. A fogyatékos személyek esetében végzett fejlesztés és gondozás fontos eleme az értékelés, amely során vizsgálható, hogy a közös munka meghozza-e a várt eredményt. A fogyatékos személyek életében a mindennapi fejlesztés mellett fontos a szabadidő tartalmas elöltésének lehetősége.

A fogyatékos személyek nappali ellátását Békés Város Önkormányzata a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás által működtetett BVSZSZK-n keresztül valósítja meg, az ellátás a Derűs Ház-Fogyatékosok Nappali Intézményében, a Végvári Klub-Fogyatékosok Nappali Intézményében és a Családi Kör-Fogyatékosok Nappali Intézményében zajlik. Az ellátás 6-8 fős csoportokban történik, figyelemmel az ellátottak korára és fejlettségi szintjére.

A szolgáltatói nyilvántartás adatai szerint az „ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény Harmóniaház fogyatékos személyek nappali ellátását biztosítja, 15 férőhellyel.

Az intézmény 15 fő engedélyezett férőhelyszámmal fejlesztő foglalkoztatást végez, melyben fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek egyaránt munkalehetőséghez jutnak, és az alábbi tevékenységeket végzik:

- ketliválogatás, ketliösszefűzés, szőnyegszövés, szivacsvágás, tömőanyag előkészítés, gépi varrás, varrodai kisegítőmunka, nyomdaipari tevékenység, udvarrendezés, környezetkarbantartás, belső környezettakarítás, zöldterület kezelés, varrás

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Az Önkormányzat helyi rendelete alapján a szociális és jövedelmi helyzetük miatt rászoruló kérelmezők részére az e programban felsorolt támogatásokat nyújtja.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Békés város területén a BVSZSZK által működtetett Támogató Szolgálat látja el e feladatokat. A fogyatékosággal élők tekintetében kiemelt fontosságú a Szolgálat további működtetése, hiszen önálló életvitelük folytatásához elengedhetetlen az általa biztosított segítségnyújtás. A fogyatékos gyermekek állapotuknak megfelelő oktatási intézménybe szállítása, a fogyatékos felnőttek munkába járása, ügyeik intézése, és egyéb, a napi életvitelhez szükséges feladatok megvalósítása a Támogató Szolgálat szolgáltatásai által válnak elérhetővé. A szolgáltatás iránt egyre nő a kereslet a szociálisan rászorult, illetve szociálisan nem rászorult ellátottak között egyaránt. Legtöbbször iskoláskorú gyermekek és az idősebb, nyugdíjas korosztály veszi igénybe a szállítást, a mindennapos iskolába- járás, munkába járás, Idősek Klubjába járás biztosítása miatt, napközben pedig orvoshoz való eljutásban veszik igénybe a gépjárműveket, melyek több ezer km-t tesznek meg minden hónapban.

Támogató szolgálat ellátottjai

Támogató szolgáltatás							
Ellátást nyújtó	Szerződött/teljesített feladategységek száma						
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Társulás/BVSZSZK - Békés	107 fő	121 fő	53 fő	52 fő	46 fő	48 fő	44 fő
Szerződés/Teljesítés (feladategység)	4066/ 4534	4066/ 5231	4066/ 6149	4066 /6132	4066/ 4225	4066/ 4502	4066/ 5415

Forrás: intézményi adatszolgáltatás

A Támogató Szolgálat statisztikájának elkészítésénél a 2015. évig csak a szociálisan rászorultakat kellett feltüntetni, míg a 2016. évi statisztikai adatok a szociálisan nem rászorultakat is érintik, emiatt következett be a jelentős létszámváltozás. 2018-tól az adatok újra a kezdő metodika szerint kerültek rögzítésre.

A Támogató Szolgálat a fent említetteken túl térítésmentes tanácsadást is végez, melyet egyre többen igényelnek. Az ellátottak részére tájékoztatást nyújtanak a szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátásokról és szolgáltatásokról, azok hozzáférhetőségéről és az igénybevétel szabályairól.

Az önkormányzat a Petőfi utca 2. szám alatt található főépületében térítésmentesen helyet és infrastrukturális háttérrel biztosít a mozgáskorlátozottak vármegyei és helyi szervezetének.

7.4 Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Minden évben több alkalommal kerülnek olyan rendezvények megszervezésre, ahol a fogyatékkal élők is részt tudnak venni. Kulturális- és sport programként kiemelkedik a Békés-Uszoda látogatása, a BVSZSZK által 2009. óta minden évben megszervezett Derús kupa, ahol Békés vármegyei, fogyatékkal élő emberek vesznek részt.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékkal élőket helyi szinten is fokozottan érintő társadalmi probléma a megközelíthető munkalehetőség elérése, valamint az intézmények, boltok, szolgáltatások akadálymentes megközelítése a település minden részén. A közlekedés terén javulnak a lehetőségek, hisz minden zebránál úgy lettek kialakítva a burkolatok, hogy akár kerekesszéssel, akár mopeddel is biztonságosan tudjanak közlekedni az érintettek.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
akadálymentesítés hiánya	az intézmények akadálymentesítése
e-önkormányzat hiánya	az önkormányzat honlapjának fejlesztése
Intézményi honlapok akadálymentesítésének hiánya	intézményi honlapok akadálymentesítése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
közösségi terek korlátozott volta	A tárgyval kapcsolatos meglévő épületek belső tereinek teljes kihasználásával a működő és az esetleges újonnan szerveződő csoportoknak közösségi tér biztosítása.
A településen a bel- és külterületi utak állapota nem megfelelő	Bel- és külterületi utak minőségének javítása, kátyúzása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Ezek pontos számáról, szervezettségéről nem állnak adatok rendelkezésünkre.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzati-nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza. Az együttműködés pénzügyekhez kapcsolódó adminisztrációs feladatok ellátására, rendezvények lebonyolítására is kiterjed. Biztosítja a működési feltételeit, a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést és támogatja a szellemi és tárgyi örökségük védelmét.

Békésen az utóbbi években megerősödtek a civil szervezetek és munkájukat agilis, a település érdekeit figyelembevevő vezetők irányítják. Az önkormányzat folyamatosan keresi a lehetőséget, hogy munkájukat segítve támogatásban részesítse őket. A civil szervezetek esetében a Humán és Szociális Bizottság átruházott hatáskörben, szakmai munkájuk függvényében pályázati úton támogatja rendezvényeiket (sporttámogatás, városi rendezvények, nemzetközi kapcsolatok). Nagy rendezvényeiket, külön kérelem alapján a képviselő-testület a lehetőségeihez mérten támogatja. Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, általános iskolai és gimnáziumi intézményeik által is. Részt vesznek a városi pályázatokon és nyitott rendezvényeikkel várják az érdeklődőket.

Az önkormányzat- civil szervezetek- egyház - önkormányzati intézmények közötti együttműködés erősnek mondható, mely megnyilvánul az eredményekben, sikeres rendezvényekben.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Első sorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki. Ezen kívül az információs sztráda kiépítésében ("ROHU") közös üzemeltetésű informatikai hálózat működik.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Szoros a kapcsolat önkormányzatunk és a német, szlovák, roma és román nemzetiségi önkormányzat között. A nemzetiségi önkormányzatok érdekképviselőket is ellátnak, képviselik a nemzetiségük érdekeit, törekednek az esélyegyenlőség megtartására.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. A szociális, egészségügyi érdekképviselőket végző civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekuszenek. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek, lehetőségükhöz mérten támogatják a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait. A Civil Kerekasztal a civil támogatások odaítélésében is részt vesz.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

Az önkormányzat számára az esélyegyenlőség megteremtése és fenntartása során fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A Vállalkozói Tanács javaslata alapján az önkormányzat - *pályázati úton* - minden évben kamatmentes kölcsön formájában nyújt támogatást a helyi vállalkozásoknak.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Adatgyűjtés folyamán, mely kiterjedt az önkormányzat intézményei, vezetői, képviselői felé, megfogalmazódtak a településen élők problémái, az esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok. Az adatgyűjtés kiterjedt a kistérségi és helyi dokumentumokra. Az adatgyűjtés folyamán mód nyílt a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit, szabályozásukat és mindazt megismerni, amit eddig tettek és tesznek a saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

Az elkészült dokumentumtervezet a helyben szokásos módon, hirdetményi úton kerül közzétételre, melyről az állampolgárok is véleményt mondhatnak. A tervezet a képviselő-testület bizottsági ülésein is megtárgyalásra került, ahol képviseltetik magukat a város intézményeinek vezetői, a civil szervezetek képviselői, és a nemzetiségi önkormányzatok elnökei.

A HEP fórumra meghívást kapnak az érintett kor- (ifjúsági, nyugdíjas stb.) és célcsoportok (szociális, mozgáskorlátozott, sport stb.) civil szervezetei; a közszolgáltatásban érintett közrendvédelmi, közigazgatási, oktatási, művelődési, egészségügyi, szociális intézmények és szervezetek képviselői, a nemzetiségi önkormányzatok tagjai, az önkormányzati képviselő-testület és bizottságok tagjai.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A szervezetek és a lakosság számára is elérhetővé válik az elfogadott, a város honlapján közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről nyílt bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik beszámolás és ilyen módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése is.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. a díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése 2. a célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya 3. a nem megfelelő lakhatási körülmények 	<ol style="list-style-type: none"> 1. adósságkezelési tanácsadás, prevenció, 2. rendszeres prevenciós szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között 3. lakásépítési programok támogatása
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek intézményen kívüli aktivitása alig fele a jobb körülmények között élőkének 2. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdése késői 3. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő 4. a szociálisan rászoruló rétegek kis számban vesznek részt érettségit adó felnőttoktatásban 	<ol style="list-style-type: none"> 1. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása 2. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése, 3. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával 4. felnőttoktatás támogatása
Idősek	<ol style="list-style-type: none"> 1. az idősek elmagányosodása 2. az idősek informatikai jártasságának hiánya 	<ol style="list-style-type: none"> 1. az idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése 2. az idősek informatikai jártasságának javítása

Nők	<ol style="list-style-type: none"> 1. az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz 2. nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében 	<ol style="list-style-type: none"> 1. az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése 2. segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések
Fogyatékkal élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. akadálymentesítés hiánya 2. önkormányzati honlap akadálymentesítése nem teljes 3. az intézményi honlapok akadálymentesítésének hiánya 	<ol style="list-style-type: none"> 1. intézmények akadálymentesítése 2. önkormányzati honlap fejlesztése 3. intézmények honlapjának fejlesztése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	közösségi terek korlátozott mértéke	<ol style="list-style-type: none"> 1. épületek belső tereinek teljes kihasználásával a működő és az újonnan szerveződő csoportoknak közösségi tér biztosítása, 2. úthálózat fejlesztés, 3. kerékpárutak fejlesztése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A településen a bel- és külterületi utak állapota nem megfelelő	Bel- és külterületi utak minőségének javítása, kátyúzása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	adósságkezelési tanácsadás, prevenció	Békés Város Önkormányzata (felelős), Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ (felelős), Pályázati partnerek
	rendszeres prevenciós szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között	Békés Város Önkormányzata (felelős), Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő, Békés Vármegyei Központi Kórház Békési Védőnői Szolgálat
Idősek	idős személyek számára aktivitást megőrző programok szervezése	Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete (felelős), Békés Város Önkormányzata, Érintett célcsoport, civil szervezetek, egyházak

	az idősek informatikai jártasságának javítása	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ (felelős), Egyházak, civil szervezetek, Érintett célcsoport, Rendőrség, Polgárőrség, Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió, Civil szervezetek, közművelődési intézmények
Nők	az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése	Békés Város Önkormányzata (felelős), BMKH Békési Járási Hivatal, Foglalkoztatási Osztály, Békési Kommunális és Szolgáltató Kft.
	segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések	Civil szervezetek, Érintett célcsoport Foglalkoztatási Osztály, Képző intézmények, Egyházak
Fogyatékkal élők	intézmények akadálymentesítése	Békés Város Önkormányzata (felelős), Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek
	az intézmények honlapjának fejlesztése	Békés Város Önkormányzata (felelős), Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek
Gyermekek	halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde (felelős), Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft., Reményhír Intézmény Óvodái, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
	halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése	Óvodafenntartók (felelős): Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde, Reményhír Intézmény Epreskerti Óvoda, Szegedi Kis István Református Óvoda, Békés város általános iskolái
	halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányainak javítása a város iskoláiban	Békés város óvodái és általános iskolái, illetve fenntartóik (felelős), Békés Város Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
	halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása, a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával	Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft., Békés Uszoda (felelős), Békés Város Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága, Békés város általános iskolái és fenntartóik, Békés város 3. osztályos általános iskolásai
	felnevelés támogatása	Békés Város Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága,

		Kölcsey Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola Békési Tagintézménye, Békés Vármegyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Több célcsoportot érintő település-szintű meg-állapítás	közösségi terek bővítése épületek belső tereinek teljes kihasználása, úthálózat fejlesztés, kerékpárutak fejlesztése	Békés Város Önkormányzata (felelős), Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek
	A bel- és külterületi utak állapotának javítása	Békés Város Önkormányzata (felelős), Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek, vállalkozások, magánszemélyek

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák előítéletektől mentesen élhetnek.
- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők foglalkoztatása minél szélesebb körben megvalósuljon.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek vonatkozásában, hogy gyermek és gyermek között negatív diszkrimináció ne valósulhasson meg.
- Folyamatosan odafigyelünk az idősek ellátására, gondozására, érdekeinek képviselésére.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében az egyenjogúsághoz fűződő jogok elismerését.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élő munkavállalók emberi értékeinek, méltóságának, egyediségének tiszteletben tartására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe	Adósságkezelési tanácsadás prevenció
Feltárt probléma megnevezése	a díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	a díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos csökkentése <ul style="list-style-type: none"> • programok, tanácsadások, fórumok szervezése, adósságkezelési szakemberek alkalmazása • annak elérése, hogy programban résztvevők adóssága megszűnjön
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Rendszeres háztartásvezetési tanácsadás, pályázati források felkutatása
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ felelős: polgármester
Partnerek	Békés Város Önkormányzata, Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Pályázati partnerek
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> • programokon való részvétel magas számban való biztosítása • adósságállomány megszűnése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	a programba bevont személyek nem teljesítik fizetési kötelezettségeiket eszköz: a támogatás a jogszabály erejénél fogva történő megszüntetése
Szükséges erőforrások	önkormányzati költségvetés, humán erőforrás,
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2020-2030
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Rendszeres prevenciók szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között
Feltárt probléma megnevezése	a célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: annak felmérése, hogy a célcsoportot milyen mértékben érinti a feltárt probléma • Középtávú cél: szűrővizsgálatok népszerűsítése (prevenciók előadások, fórumok, szórólapok) • Hosszú távú cél: a célcsoport legalább 30 %-a rendszeresen részt vegyen a különböző szűrővizsgálatokon
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Prevenciók programok a Békési járásban - az EFOP-1.8.19-17 – Egészségfejlesztési Iroda szűrővizsgálatok időpontjáról tájékoztatók, kiadványok szerkesztése;
Résztvevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, felelős: polgármester
Partnerek	Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő, BMKK Védőnői Szolgálat, Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> • intézmények, pályázati menedzsment statisztikai adatai a megjelentek számáról, • a szűrővizsgálatokon való rendszeres látogatottság, betegberendelő rendszer segítségével történő mérés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	előadásokon alacsony részvétel, motiváció hiánya érdekeltté tenni a célcsoportot
Szükséges erőforrások	önkormányzat költségvetése, humán erőforrás,
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Szegregátumokban élők lakhatási körülményeinek javítása
Feltárt probléma megnevezése	A szegregátumokban sok a szükséglakás, nem mindenhol megfelelőek a lakhatási körülmények
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<ul style="list-style-type: none"> • önkormányzati lakásállomány növelése • szegregátumban élő 15 család önkormányzati lakáshoz juttatása • szegregátum lakásállományának javítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - telekvásárlás, lakásépítés - új lakások pályáztatása, kiutalása - lakásépítések, vásárlások támogatása kamatmentes kölcsönrel
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, felelős: polgármester
Partnerek	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	Vagyonrendelet: a lakásállomány 15 lakással nő Lakásrendelet: 15 lakás ki lett utalva Kölcsönrendelet: szegregátumban élők támogatást kapnak.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A támogatást igénylők a minimális önerő biztosítására sem képesek
Szükséges erőforrások	önkormányzat költségvetése, humán erőforrás
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása
Feltárt probléma megnevezése	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek intézményen kívüli aktivitása alig fele a jobb körülmények között élőkének
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	a családok és elsősorban a gyermekek igényének felkeltése az intézményen kívüli művelődési, sportolási lehetőségek iránt
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. jeles napok megünneplése az óvodában a családokkal együtt 2. színházlátogatás: óvodás gyermekek évi 2 meseszínházi látogatása
Résztevők és felelős	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde (felelős), Reményhír Intézmény Óvodái, Szegedi Kis István Református Óvoda, felelős: polgármester
Partnerek	Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő, Békési Uszoda, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása), valamint fenntarthatósága	a HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a szabadidős foglalkozásokon
Kockázatok és csökkentésük eszközei	a szülők csekély aktivitása esetén a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segítségének kérése a szülők mozgósítására
Szükséges erőforrások	fenntartói támogatás, pályázati források bevonása
A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése
Feltárt probléma megnevezése	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdése késői
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 6 éves korban érik el az iskolaérettségi szintet.
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integrált Pedagógiai Rendszer (IPR) alkalmazása 2. Óvoda-iskola átmenet segítése kölcsönös látogatással
Résztevők és felelős	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde, Reményhír Intézmény Óvodái, Szegedi Kis István Református Óvoda, Óvodafenntartók , felelős: polgármester
Partnerek	Békés város általános iskolái és fenntartóik
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	a HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a foglalkozásokon
Kockázatok és csökkentésük eszközei	IPR program nem kap állami támogatást. Pályázati források bevonása szükséges.
Szükséges erőforrások	fenntartói támogatás
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe:	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányainak javítása a város iskoláiban
Feltárt probléma megnevezése	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban eltérő
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beiskolázási esélyegyenlőségének elősegítése a lakóköznyezetétől távolabbi iskolába jutás biztosításával
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Békés Város Önkormányzata Humán és Szociális Bizottságán keresztül koordináló szerepet vállal az intézményfenntartók és az intézmények között 2. az óvodai mérések alapján javaslattétel a gyermek képességének leginkább megfelelő képzési formára, annak lakóhelytől való távolságától függetlenül 3. helyi diákberlet támogatása az iskolába járás megkönnyítése érdekében
Résztevők és felelős	Békés város óvodái, általános iskolái és fenntartói, Békés Város Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága, felelős: polgármester <i>(az önkormányzat már nem iskolafenntartó, ezért csak koordináló, kezdeményező szerepe lehet a beiskolázásban)</i>
Partnerek	Roma Nemzetiségi Önkormányzat Iskolafenntartók
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nem kizárólag a lakóköznyezetükhöz legközelebbi iskolát választják
Kockázatok és csökkentésük eszközei	szülői érdektelenség esetén a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segítségével meggyőzni a szülőket
Szükséges erőforrások	önkormányzati saját erőként évente kb. 4-5 millió forint, bérlet támogatás biztosítására
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával
Feltárt probléma megnevezése	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a családdal nem jutnak el a szabadidő hasznos eltöltését biztosító helyekre
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Békés Város Önkormányzata ingyenes úszásoktatást biztosít (létesítmény és oktató) a hátrányos helyzetű gyermekek számára. NEBULÓ bérlet biztosítása
Résztevők és felelős	Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő, Békés Uszoda Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága Békés város 3. osztályos általános iskolásai, felelős: polgármester
Partnerek	Békés város általános iskolái és fenntartóik
Határidő	nevelési évenként folyamatosan, 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, valamint fenntarthatósága	a 3. osztályos hátrányos helyzetű gyermekek legalább 90 %-a részt vesz úszásoktatáson
Kockázatok és csökkentésük eszközei	intézményi, fenntartói érdektelenség esetén iskolán kívüli, hétfégi vagy nyári foglalkozásként kell megszervezni.
Szükséges erőforrások	önkormányzati saját forrásként évente körülbelül 1,5 -2 millió forint bérlettámogatás biztosítására
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Felnőttoktatás támogatása
Feltárt probléma megnevezése	a szociálisan rászoruló rétegek kis számban vesznek részt érettségi bizonyítványt adó felnőttoktatásban
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	szociális eszközökkel hozzásegíteni a rászorulókat az érettségi megszerzéséhez
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Békés Város Önkormányzata szociális támogatást nyújt az érettségi vizsgadíjakhoz a rászorulóknak
Résztevők és felelős	Békés Város Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága, polgármester (felelős) Felnőttképzést folytató intézmények
Partnerek	Békés Vármegyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő:	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	az érettségit adó felnőttoktatást megkezdők eredményes érettségi vizsgát tesznek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	a támogatást más felnőttoktatási intézményekre is ki kell terjeszteni.
Szükséges erőforrások	önkormányzati saját erő biztosítása évente 3 -500.000 Ft összegben, vizsgadíjak támogatásához.
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia 2030
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése
Feltárt probléma megnevezése	az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<ol style="list-style-type: none"> 1. álláskeresés segítése 2. munkahelyteremtés támogatása 3. a célcsoport munkanélküliségének 5 %-os csökkenése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • a Foglalkoztatási Osztály állásadatainak, támogatási lehetőségeinek közzététele • a településre jellemző helyi mezőgazdasági adottságok lehetőségeinek kiaknázásával, marketingjének növelésével munkalehetőségek teremtése, melyek megélhetési lehetőséget biztosítanak a célcsoport számára • a sikeres középtávú célok elérését követően az elért eredmények fenntartása.
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, polgármester (felelős)
Partnerek	Békés Vármegyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatal, Foglalkoztatási Osztály, Békési Kommunális és Szolgáltató Kft.
Határidő	2023. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> • az információk áramlásával több támogatási lehetőség juthat el a célcsoport részére • az 55 év feletti nők foglalkoztatásánál a Foglalkoztatási Osztály statisztikai adatainak pozitív változása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	az Önkormányzat egyre nehezebb anyagi helyzete szűk teret biztosít a munkanélküliség csökkentésének finanszírozására, a csökkentés eszköze: pályázati források feltárása
Szükséges erőforrások	önkormányzati költségvetés, pályázati források, humán erőforrás
A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések
Feltárt probléma megnevezése	nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<ul style="list-style-type: none"> • a nők munkába állásának segítése • közösségi programok szervezése, és elavult szakmák helyett korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések szervezése
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • adatgyűjtés, igényfelmérés, • tájékoztatás, szervezés, • lebonyolítás
Résztevők és felelős	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, polgármester (felelős), Civil szervezetek
Partnerek	Érintett célcsoport Foglalkoztatási Osztály, képző intézmények, egyházak, civil szervezetek
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	jelenléti ív, statisztikák
Kockázatok és csökkentésük eszközei	munkahelyhiány, motiváció hiánya
Szükséges erőforrások	szociális szakemberek bevonása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése
Feltárt probléma megnevezése	idősek elmagányosodása
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<ul style="list-style-type: none"> • az egyedülálló, idős személyek programokba történő bevonása, a hovatartozás érzésének erősítése, életminőségének javítása • idősek igényeit kielégítő kulturális, szabadidős programok folyamatos szervezése • tájékoztatás a célcsoportot érintő helyi ellátásokról, szociális támogatásokról
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • adatgyűjtés, igényfelmérés • tájékoztatás, szervezés • programlebonnyolítás
Résztevők és felelős	Érintett célcsoport Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Egyházak, Civil szervezetek, közművelődési intézmények, felelős: polgármester
Partnerek	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Rendőrség, Polgárőrség Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió, Civil szervezetek
Határidő:	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	jelenléti ív, statisztikák
Kockázatok és csökkentésük eszközei	kockázat: megbetegedés, depresszió a csökkentés eszköze: fokozott tájékoztatás
Szükséges erőforrások	pályázati forrás, szociális és kulturális szakemberek bevonása
A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Az idősek informatikai jártasságának javítása
Feltárt probléma megnevezése	az idősek informatikai jártasságának hiánya
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<ul style="list-style-type: none"> • oktatás megszervezése, esetleges eszközhiány pótlása • oktatás, felhasználói szint elérése
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • szórólapok, kérdőívek készítése • eszköz, szakember, oktató biztosítása • felhasználói szint elérése
Résztevők és felelős	Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete, felelős: polgármester
Partnerek	Békés Város Önkormányzata, célcsoport, civil szervezetek, egyházak, közművelődési intézmények
Határidő:	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> • Jelentkezettek 50 %-a befejezze az oktatást • a képzést elvégzők 10 %-a ténylegesen használja az informatikát a mindennapjaiban
Kockázatok és csökkentésük eszközei	a településen kicsi az igény a szolgáltatásra, cél az érdeklődés felkeltése
Szükséges erőforrások	a Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft.-nél, illetve a Békés Városi Püski Sándor Könyvtárnál rendelkezésre álló gépek használata, helyiség biztosítása, önkéntesek, fiatalok bevonása az oktatásba
A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Intézmények akadálymentesítése
Feltárt probléma megnevezése	akadálymentesítés hiánya
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy a közintézményekben a teljes akadálymentesítés megtörténjen
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • tervezés • kivitelezés
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, felelős: polgármester
Partnerek	Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, Civil szervezetek
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, valamint fenntarthatósága	a kivitelezés dokumentumai
Kockázatok és csökkentésük eszközei	kockázat: forráshiány a csökkentés eszköze: pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	önkormányzati forrás, vállalkozások bevonása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogymatékosságügyi Program (2015-2025)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Az önkormányzati intézmények honlapjának fejlesztése
Feltárt probléma megnevezése	Intézményi honlapok akadálymentesítésének hiánya
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	intézményi honlapok állapotának felmérése honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérése elektronikus ügyintézés bevezetése az intézményekben
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közérdekű adatok feltöltése és aktualizálása Pályázati lehetőségek felkutatása és a pályázatok megvalósítása
Részvevők és felelős	Békés Város Önkormányzata és intézményei, polgármester
Partnerek	Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	honlap látogatottságának adatai, az intézendő ügyek 30 %-a elektronikusan is intézhető
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány, Pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	Önkormányzati forrás, pályázati források
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Az önkormányzat honlapjának fejlesztése
Feltárt probléma megnevezése	Hivatali honlap akadálymentesítése
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<ul style="list-style-type: none"> • intézmények honlapjainak áttekintése • honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérése • a jogszabályok által biztosított teljes elektronikus ügyintézés megteremtése
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közérdekű adatok feltöltése és aktualizálása Pályázati lehetőségek felkutatása és a pályázatok megvalósítása
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, felelős: polgármester
Partnerek	Békési Polgármesteri Hivatal,
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	Ügyfél elégedettségi kérdőívek, honlap látogatottságának adatai, az önkormányzatnál intézendő ügyek 40 %-a elektronikusan is intézhető
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány, Pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	Önkormányzati forrás, vállalkozás bevonása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Közösségi terek bővítése
Feltárt probléma megnevezése	közösségi terek korlátozott mértéke
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	az önkormányzat arra törekszik, hogy a szabadidő eltöltése mindenki számára elérhető, biztonságos helyen történjen
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	társadalmi munka (pl. Dánfoki üdülőközpont festése, parkgonodozás)
Résztvevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, felelős: polgármester
Partnerek	Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, Civil szervezetek
Határidő	folyamatos, 2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása, valamint fenntarthatósága	a közösségi célra használható terek száma, ezzel a lehetőségek nőnek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	kockázat: forráshiány a csökkentés eszköze: pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	önkormányzati forrás, vállalkozások, civil szervezetek bevonása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010- 2022), (2023- 2034) Országos Fogytékosságügyi Program (2015- 2025)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Intézkedés címe	Bel- és külterületi utak minőségének javítása
Feltárt probléma megnevezése	A településen a bel- és külterületi utak állapota nem megfelelő
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az utak minősége a használat során biztonságos legyen az idősek, a fogyatékkal élők, és a gyermekek számára is. Az utak állapotának javulásával hozzásegítjük a lakosokat a munkahelyi mobilizációhoz, illetve vonzóbbá tehetjük a települést az ide költözők számára.
Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	munkahelyteremtés, munkahelyi elhelyezkedés megkönnyítése, mobilizáció elősegítése, település vonzóbbá tétele.
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata, felelős: polgármester
Partnerek	Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, Civil szervezetek, vállalkozások, magánszemélyek
Határidő	2028. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	aktív foglalkoztatottak számának növekedése, lakosság szám növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	kockázat: forráshiány a csökkentés eszköze: pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	önkormányzati forrás, vállalkozások, civil szervezetek bevonása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010- 2022), (2023- 2034) Országos Fogyatékosügyi Program (2015- 2025)
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	adósságkezelési tanácsadás prevenció	a díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése	a díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos csökkentése	Békés Város Önkormányzata Az adósságkezelési szolgáltatásról szóló önkormányzati rendelet	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2020-2030	havonta háztartásvezetési tanácsadás, pályázati források felkutatása	Békés Város Önkormányzata, Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ	2028. december 31.	Rövidtávon: programokon való részvétel magas számban való biztosítása Középtávon: statisztika csökkenése Hosszútávon: adósságállomány megszüntése	Önkormányzati költségvetés humán erőforrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
2	Rendszeres prevenció szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között	A célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya	annak felmérése, hogy a célcsoportot milyen mértékben érinti a feltárt probléma, szűrővizsgálatok népszerűsítése (prevenció előadások, fórumok, szórólapok) a célcsoport legalább 30 %-a rendszeresen részt vegyen a különböző szűrővizsgálatokon	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2020-2030	Évente legalább 2 alkalommal szűrővizsgálatokon való részvétel Szűrővizsgálatok időpontjáról tájékoztatók, kiadványok szerkesztése	Békés Város Önkormányzata	2028. december 31.	Intézmények statisztikai adatai a megjelentek számáról A szűrővizsgálatokon való rendszeres látogatottság, betegberendelő rendszer segítségével történő mérés	Önkormányzati költségvetés, humán erőforrás,	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	EFOP-1.5.3-16-2017-00097: Békés, Kamut, Köröstarcsa, Mezőberény, Murony közös szervezésében
3	Lakhatási feltételek javítása	A szegregátumokban sok a szükségelakás	Lakhatási feltételek javítása	ITS antiszegregációs programja	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Lakásépítés, vásárlás, felújítás	Békés Város Önkormányzata	2028. december 31.	Lakásállomány nő, szegregátumbeli lakásigénylők önkormányzati lakáshoz jutnak.	önkormányzati forrás kamatmentes kölcsönhöz	Vagyongazdálkodási szabályok betartásával folyamatosan fenntartható	nem releváns

									lakásépítési támogatás működik			
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek intézményen kívüli aktivitása alig fele a jobb körülmények között élőkénak	A családok és elsősorban a gyermekek igényének felkeltése az intézményen kívüli művelődési, sportolási lehetőségek iránt	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Jeles napok megünneplése az óvodában a családokkal együtt Színházlátogatás: óvodás gyermekek év 2 mesészínházi látogatása	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Reményhír Intézmény Óvodái Szegedi Kis István Református Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium	2028. december 31.	A HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a foglalkozásokon	Fenntartói támogatás, pályázati források	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
2	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdése késői eltérések	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 6 éves korban érik el az iskolaérettségi szintet	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	IPR alkalmazása Óvoda-iskola átmenet segítése kölcsönös látogatással	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Reményhír Intézmény Óvodái Szegedi Kis István Református Óvoda Óvodafenntartók	2028. december 31.	A HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a foglalkozásokon	fenntartói támogatás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
3	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányainak javítása a város iskoláiban	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Békés Város Önkormányzata illetékes bizottságán keresztül koordináló szerepet vállal az intézményfenntartók és az intézmények között Az óvodai mérések alapján javaslattevő a gyermek képességének leginkább megfelelő képzési formára annak lakóhelytől való távolságától függetlenül Helyi bérlet támogatása az iskolába járás megkönnyítése érdekében. Az önkormányzat már nem iskolafenntartó,	Békés város óvodái és általános iskolái és fenntartók Békés Város Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága	2028. december 31.	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nem kizárólag a lakókörnyezetükhöz legközelebbi iskolát választják	Önkormányzati támogatás (évi 4-5 millió forint) bérlet-támogatásokhoz	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns

						ezért csak koordináló, kezdeményező szerepe lehet a beiskolázásban						
4.	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek a családdal nem jutnak el a szabadidő hasznos eltöltését biztosító helyekre	Helyi Esélyegyenlőségi Terv, Sportkoncepció	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Békés Város Önkormányzata ingyenes úszásoktatást biztosít (létesítmény és oktató) a hátrányos helyzetű gyermekek számára	Békés város 3. osztályos általános iskoláinak Békés Városi Kulturális Nonprofit Kft. (uszoda) Békés Város Képviselő-testülete Humán és Szociális Bizottsága	2028. december 31.	A 3. osztályos hátrányos helyzetű gyermekek legalább 90 %-a részt vesz úszásoktatáson	Önkormányzati támogatás (évi kb. 1 millió forint)	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
5.	Felnőttoktatás támogatása	A szociálisan rászoruló rétegek kis számban vesznek részt érettségít adó felnőttoktatásban	Szociális eszközökkel hozzásegíteni a rászorulókat az érettségi megszerzéséhez	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2020-2030	Békés Város Önkormányzata szociális támogatást nyújt az érettségi vizsgadíjakhoz a rászorulóknak.	Kölcsy Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola Békési Tagintézmény Békés Város Képviselő-testülete illetékes bizottsága	2028. december 31.	Az érettségít adó felnőttoktatást megkezdők eredményes érettségi vizsgát tesznek	Az érettségít adó önkormányzati forrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése	Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz	álláskeresés segítése munkahelyteremtés támogatása A célcsoport magas munkanélküliségének 5 %-os csökkentése	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2020-2030	A Foglalkoztatási Osztály állásadatainak támogatási lehetőségeinek közzététele. A településre jellemző helyi mezőgazdasági adottságok lehetőségeinek kiaknázásával, marketingjének növelésével, munkalehetőségek teremtése, melyek megélhetési lehetőséget biztosítanak a célcsoport számára. A sikeres középtávú célok elérését követően az elért	Békés Város Önkormányzata	2028. december 31.	Az információk áramlásával több támogatási lehetőség juthat el a célcsoport részére Az 55 év feletti nők foglalkoztatásánál a Foglalkoztatási Osztály statisztikai adatainak pozitív változása	Önkormányzati költségvetés, pályázati források, humán erőforrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns

						eredmények fenntartása						
2	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések	Nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében	A nők munkába állásának segítése Közösségi programok szervezése, és elavult szakmák helyett korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések szervezése	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2020-2030	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tájékoztatás, szervezés, Lebonyolítás	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Civil szervezetek	2028. december 31.	jelenléti ív, statisztikák	szociális szakemberek bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése	Idősek elmagányosodása	Az egyedülálló, idős emberek programokba történő bevonása, a hovatartozás érzésének erősítése, életminőségének javítása Idősek igényeit kielégítő kulturális, szabadidős programok folyamatos szervezése Tájékoztatás a célcsoportot érintő helyi ellátásokról, szociális támogatásokról	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tájékoztatás, szervezés, Lebonyolítás	Érintett célcsoport Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Egyházak, civil szervezetek	2028. december 31.	jelenléti ív, statisztikák	Pályázati forrás, szociális és kulturális szakemberek bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
2	Az idősek informatikai jártasságának javítása	Az idősek informatikai jártasságának hiánya	Felmérés készítése, kérdőívek, klubok, helyi eszközpark felmérése oktatás megszervezése, esetleges eszközhiány pótlása oktatás, felhasználói szint elérése	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Szórólapok, kérdőívek készítése Helyi eszköz, szakember, oktató biztosítása Felhasználói szint elérése	Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete	2028. december 31.	Rövid: kérdőívek összegzése Közép: Jelentkezettek 50 %-a befejezze az oktatást Hosszú: a képzést elvégzők 10 %-a ténylegesen használja az informatikát a mindennapjaiban	Kulturális Központnál, Könyvtárnál rendelkezésre álló gépek használata, helyiség biztosítása, önkéntesek, fiatalok bevonása az oktatásba	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Intézmények akadálymentesítése	Akadálymentesítés hiánya	Az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy a közintézményekben teljes akadálymentesítés megtörténjen	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tervezés Kivitelezés	Békés Város Önkormányzata	2028. december 31.	Kivitelezés dokumentumai	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, vállalkozások bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
2	Intézményi honlapok akadálymentesítése	Intézményi honlapok akadálymentesítésének hiánya	Intézményi honlapok akadálymentesítése	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Honlapok állapotfelmérése, akadálymentes verziók elkészítése, elektronikus ügyintézés bevezetése	Békés Város Önkormányzata és intézményei	2028. december 31.	Akadálymentesített honlapok száma, elektronikus intézhető ügyek száma	Pályázati forrás, fenntartói támogatás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns

3	Az önkormányzat honlapjának fejlesztése	Az önkormányzati honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérésének hiánya, e-önkormányzat hiánya	Közérdekű adatok teljes körű megjelenítése honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérése A jogszabályok által biztosított teljes elektronikus ügyintézés megteremtése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Országos Fogymatékosságügyi Program (2015-2025)	Közérdekű adatok feltöltése és aktualizálása Pályázati lehetőségek felkutatása és a pályázatok megvalósítása	Békés Város Önkormányzata	2028. december 31.	Ügyfél elégedettségi kérdőívek, honlap látogatottságának adatai, az önkormányzatnál intézendő ügyek 40 %-a elektronikusan is intézhető	Önkormányzati forrás, vállalkozás bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nem releváns
---	---	---	--	---	---	---	---------------------------	--------------------	--	--	--	--------------

3. Megvalósítás

A 2020. évi járványügyi helyzet több intézkedés elhalasztását tette indokolttá, bár szükségességüket nem kérdőjelezte meg. Ezek elsősorban a közösségi tevékenységek preferálására, támogatására vonatkoznak.

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

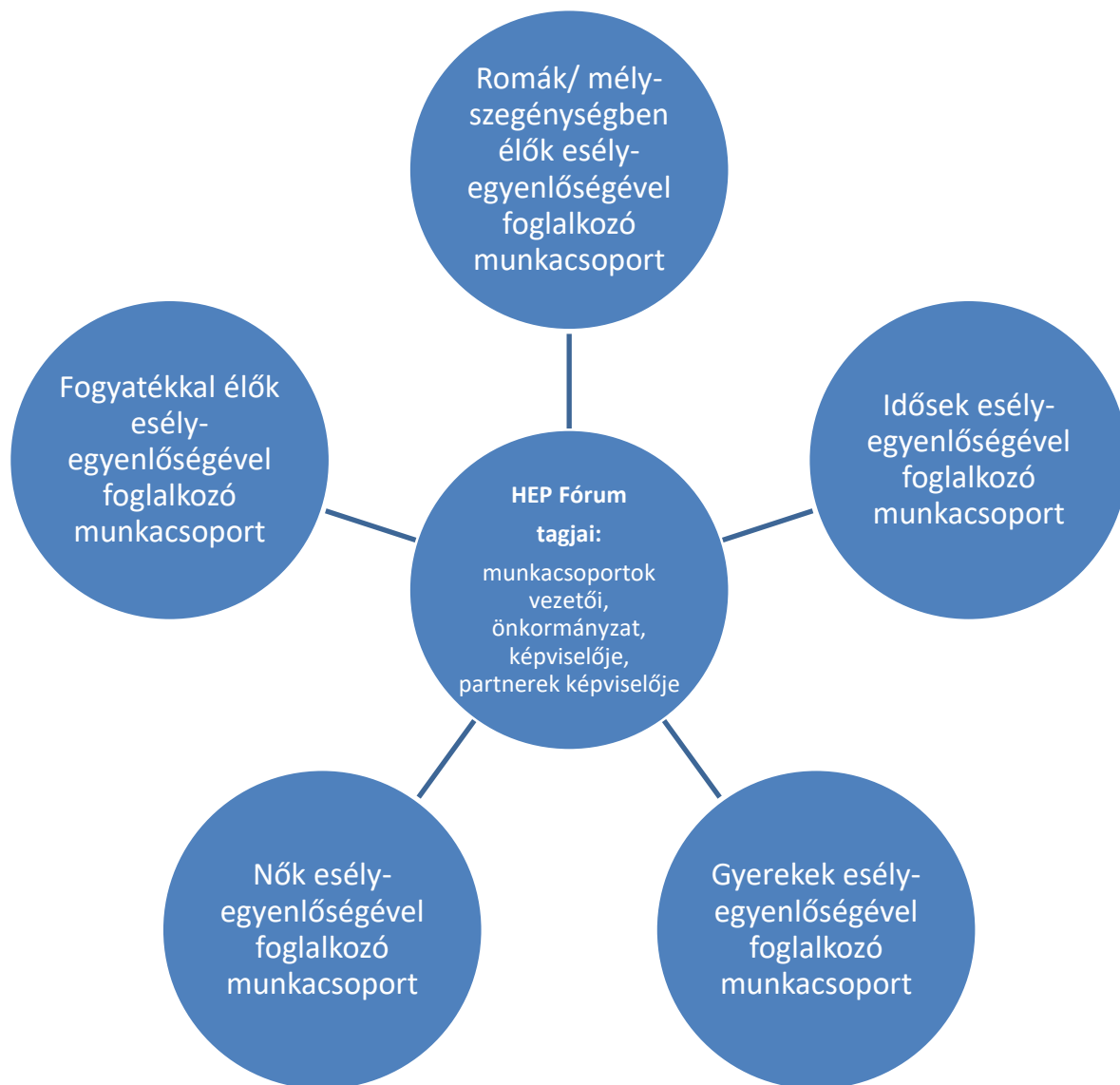
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot működtetünk.

A HEP Fórum feladatai:

- a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

- a Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
- a Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül
- a Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására
- a HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,

- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, és a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük

kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása
- folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- a felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi, így
  - felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program
  - figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat
  - támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához
  - kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása, a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek
- felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában
- az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak
- az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-et, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt - de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Békés Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a(z) ...../2023. (XI.30.) számú határozatával elfogadta.

Békés, 2023. november 30.

Kálmán Tibor
polgármester